

Περιβαλλοντική Αγωγή

Την Κυριακή 2 Νοεμβρίου, παιδιά, εκπαιδευτικοί, γονείς και πλήθος Θεσσαλονικέων περπάτησαν το ορεινό μονοπάτι που ξεκινάει ακριβώς από το Αρσάκειο Θεσσαλονίκης και διασχίζει το δάσος του Σεΐχ-Σου. Θαύμασαν, φωτογράφησαν, αγωνίστηκαν, έπαιξαν και ευαισθητοποιήθηκαν για τους κινδύνους που απειλούν το φυσικό περιβάλλον των Ελαιώνων αλλιά και της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης.

Στη 2η Συνάντηση Οικογενειακής Πεζοπορίας, που οργάνωσε η Ένωση για τα δικαιώματα των πεζών, το Αρσάκειο Θεσσαλονίκης συμμετείχε με εθελοντές, γραμματειακή υποστήριξη, διάθεση τού χώρου στάθμευσης τού Σχολείου και, φυσικά, με πεζοπορία.

Από πάνω:

Με ποδήλατο ή πεζοί, καθηγητές και μαθητές τού Αρσακείου Θεσσαλονίκης συμμετέχουν στην πεζοπορία.

Καθηγητές τού Αρσακείου Θεσσαλονίκης με τις οικογένειές τους στο τέρμα

Εθελοντής μαθητής τού Σχολείου εφοδιάζει με νερό πεζοπόρο.

Ο καθηγητής Φυσικής Αγωγής κ. Ν. Γκριμπίζης δίνει το παράδειγμα.

Ο καθηγητής κ. Ν. Τσεντικόπουλος (φιλόλογος) στην πορεία με μαθήτριες τού Σχολείου

Η Διευθύντρια τού Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης κ. Αλ. Πολλυζοπούλου, βασική εμπυχώτρια της συνδιοργάνωσης της πεζοπορίας, τερματίζει.

Παρόντες και οι καθηγητές κ. Α. Οικονόμου (Αγγλικών) και κ. Β. Τεμπρεκίδης (φυσικός) με τις οικογένειές τους

- Αρσάκεια στα Ιωάννινα και στην Κομοτηνή
- Ημερίδα για ψυχοπαιδαγωγικά θέματα
- Ημέρες δημιουργικότητας

- Οι μικροί συνομιλούν με τους μεγάλους:
 - Ο καθηγητής Γ. Μπαμπινιώτης μιλάει για τη γλώσσα

- Η Αγγελική Βαρελλιά μιλάει για την παιδική λογοτεχνία
- 39η Διεθνής Ολυμπιάδα Φυσικής

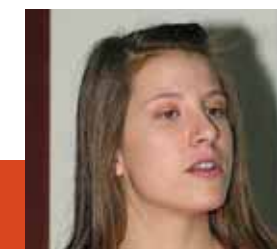
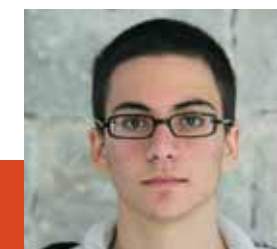
- Στοά τού Βιβλίου Νέοι διδάσκοντες στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο
- Εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας στα Μαθηματικά

- Διάκριση στον 1ο Διαγωνισμό Επιστημονικού Πειράματος «Μάγοι τής Επιστήμης»

ΑΡΣΑΚΕΙΑ – ΤΟΣΙΤΣΕΙΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

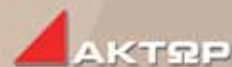
Η οικονομολόγος
τ. Πρύτανης
τού Πανεπιστημίου
Μακεδονίας
κ. Μαρία Δελιβάνη-
Νεγρεπόντη
μιλάει στους μαθητές
τού Αρσακείου
για την οικονομική κρίση

Τι είπαν οι έφηβοι βουλευτές για την οικονομική κρίση

ΟΙ προκλήσεις μας οδηγούν

Κάθε μεγάλο έργο ξεκινά σαν μια μεγάλη πρόκληση. Και για την ΑΚΤΩΡ, την κορυφαία ελληνική κατασκευαστική εταιρία, μέλος του ισχυρού Ομίλου ΕΛΛΑΚΤΩΡ, οι προκλήσεις γίνονται αφορμές για δημιουργία. Με τα σημαντικότερα μεγάλα έργα στην Ελλάδα στο ενεργητικό της και επέκταση στις διεθνείς αγορές, η ΑΚΤΩΡ έχει αποδείξει ότι μπορεί να συνδυάζει την πείρα και την τεχνογνωσία των ανθρώπων της με τον εξοπλισμό προηγμένης τεχνολογίας και την ταχύτητα στην εκτέλεση. Να δημιουργεί μοναδικά έργα υψηλής ποιότητας, έργα προόδου, έργα διαχρονικά.

Ερμού 25, 145 64 - Νέα Κηφισιά,
τηλ.: 210.8184000, fax: 210.8184001,
www.aktor.gr, info@aktor.gr

Μέλος του Ομίλου ΕΛΛΑΚΤΩΡ

31

18

5

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

- Νέο Σχολείο στα Ιωάννινα

6

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

- Στς ακρίβις τον καιρό... Αρσκειίς συζητούν για την οικονομική κρίση

10

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΣΥΝΟΜΙΛΟΥΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

- Γιώργος Μπαμπινιώτης: «Η ύπαρξή μας είναι ο τρόπος που σκεπτόμαστε και εκφραζόμαστε»
- Συνάντηση με το παραμύθι. Αγγελική Βαρελιδά

18

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Ημερίδα για ψυχοπαιδαγωγικά θέματα
- Ημέρες Δημιουργικότητας

64

38

22

ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

- Γνωρίζοντας από κοντά τους συγγραφείς
- Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου

31

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Διεπιστημονικές αναζητήσεις από μικρούς ερευνητές – εμπνευσμένους δημιουργούς

38

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Η σημασία της ίδρυσης Αρσκειίου Σχολείου στην Κομοτηνή
- Τίποτα δεν πάει χαμένο! Η φιλοσοφία της ανακύκλωσης τρόπος ζωής
- Ο κύκλος του νερού
- Δάσος: πηγή ζωής

49

ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ Φ.Ε.

- 3η γιορτή για το περιβάλλον
- Το Μουσείο ανοίγει τις «πύλες» του σε άλλα σχολεία
- Εκπαιδευτικά προγράμματα

31

51

51

ΖΩΗ ΜΕ ΥΓΕΙΑ

- Αγωγή του καταναλωτή
- Προγράμματα ευαισθητοποίησης

56

Η ΓΝΩΣΗ

- 1ος Διαγωνισμός Επιστημονικού Πειράματος
- 2 Αρσκειίς μαθητές στην 39η Διεθνή Ολυμπιάδα Φυσικής
- Εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας στα Μαθηματικά
- Η ερευνήτρια του IBEB – ΕΙΕ κ. Βάσω Πλήτσα μιλάει για Βιοϊατρική και Βιοτεχνολογία

64

ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

- Ελεύθερο Πανεπιστήμιο, 7ος κύκλος
- Πρωινές εκδηλώσεις από μαθητές των Αρσκειίων – Τοιστείων Σχολείων

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Διμηνιαία έκδοση της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας • Τεύχος 43, Σεπτέμβριος – Οκτώβριος – Νοέμβριος 2008
Κοκκώνη 18, 154 52 Π. Ψυχικό, τηλ.: 210-67.55.555, fax: 210-67.19.725, e-mail: dsxeseis@arsakeio.gr ISSN 1790-1316

Ιδιοκτήτης: Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία • Εκδότης: Καθηγητής Γ. Μπαμπινιώτης, Πρόεδρος της Φ.Ε., Πρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού
Σύμβουλος έκδοσης: Δ. Κακαβελάκης, μέλος Δ.Σ. της Φ.Ε., δημοσιογράφος – συγγραφέας • Σύνταξη – Επιμέλεια ύλης: Μ. Βήλαβανού, φιλόλογος, Δημόσιες Σχέσεις • Ειδικός συνεργάτης: Γ. Τράπαλης, γλωσσολόγος • Βοηθός σύνταξης: Ευ. Λουτριανάκη, φιλόλογος • Επιμέλεια κειμένων: Λ. Βοδητή, φιλόλογος • Σχεδιασμός – Παραγωγή – Εκτύπωση: Μ. Ρωμανός Ε.Π.Ε.

Η λέξη μαθητές στα κείμενα που ακολουθούν αναφέρεται και σε μαθητές και σε μαθήτριες.

«Ημέρες Δημιουργικότητας» στα Αρσάκεια Δημοτικά Ψυχικού.
Ένα νέο πρόγραμμα των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών
της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας

Νέο Σχολείο στα Ιωάννινα

Στους πρωταρχικούς στόχους της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας είναι να παρέχει παιδεία υψηλού επιπέδου σε όσο το δυνατόν περισσότερους μαθητές σε όλη την Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό αλλή και θεωρώντας το ηθική υποχρέωση προς τον μεγάλο ευεργέτη των Αρσακείων Σχολείων Βορειοηπειρώτη Απόστολο Αρσάκη, το Δ.Σ. της Φ.Ε., με Πρόεδρο τον καθηγητή κ. Γεώργιο Μπαμπινιώτη, αποφάσισε ομόφωνα την ίδρυση Αρσακείου στα Ιωάννινα. **Αίτημα παλαιό, παίρνει σάρκα και οστά τη σχολική χρονιά 2009-2010.** Ήδη από το 2004 ξεκίνησε η ανέγερση του σχολικού συγκροτήματος έξω από τα Ιωάννινα, σε οικοπέδο 40 περίπου στρεμμάτων που έχει παραχωρηθεί στη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία από την Κοινότητα Λογγάδων για τον σκοπό αυτό. Αρχικά θα ολοκληρωθεί και θα λειτουργήσει το κτήριο του Δημοτικού Σχολείου και αργότερα το Σχολείο θα αναπτυχθεί με τη λειτουργία Γυμνασίου και Λυκείου. Η ίδρυση του Αρσακείου θα συμβάλει στην παιδευτική και την ευρύτερη πνευματική αναβάθμιση της περιοχής, δίνοντας τη δυνατότητα σε παιδιά της πόλης των Ιωαννίνων αλλά και των γύρω περιοχών να αποκτήσουν αρσακειακή παιδεία και αγωγή.

Μακέτες του Αρσακείου Σχολείου Ιωαννίνων
σε σχέδια του υπεύθυνου της Τεχνικής Υπηρεσίας
της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας,
αρχιτέκτονα-μηχανικού κ. Ιωάννη Λεοντόπουλου

Οι Αρσακειείς συζητούν για την οικονομική κρίση Στης ακρίβιας τον καιρό...

“Όλοι γνωρίζουμε, εδώ και μερικά χρόνια, την πολιτική των Τραπεζών της χώρας μας, οι οποίες, χορηγώντας δάνεια με ευνοϊκούς όρους και υποσχόμενες χαμηλότερα επιτόκια, προσπαθούν να δολοφονούν τους πελάτες και να τους πουλήσουν το χρήμα τους. Και μάλιστα, με τα υψηλότερα επιτόκια της ευρωπαϊκής αγοράς. Καταφέρνουν, όμως, να συγκαλύψουν αυτή την αλήθεια, μέσα από προσφορές στα επιτόκια των πρώτων δύο ετών. Συχνά παρατηρούνται φαινόμενα έλλειψης ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη, αλλά και ελλιπούς ενημέρωσής του σχετικά με τον κίνδυνο αύξησης των επιτοκίων, τον συναλλαγματικό κίνδυνο που αναλαμβάνουν, αλλά και τα έξοδα δανείου που, σε πολλές περιπτώσεις, έχουν κριθεί από ευρωπαϊκά δικαστήρια παράνομα και καταχρηστικά.

Ο έφηβος βουλευτής Σταύρος Παγωνίδης, μαθητής του Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης

Η έφηβη βουλευτής Άννα Βεντουράτου, μαθήτρια του Γενικού Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού

Ο έφηβος βουλευτής Νίκος Πολίτης, μαθητής του Α' Τοισσιείου Λυκείου Εκάλης

Η παραπάνω παρουσίαση του προβλήματος της υπερχρέωσης των ελληνικών νοικοκυριών λόγω του υπέρμετρου δανεισμού δεν ανήκει σε κάποιον έγκυρο οικονομικό αναλυτή μεγάλης εφημερίδας. Ανήκει σε έφηβο βουλευτή που συμμετείχε στη 12^η Σύνοδο της Βουλής των Εφήβων, στο διάστημα 10-13 Οκτωβρίου 2008. Είναι αναμφισβήτητο ότι οι έφηβοι βουλευτές που έδωσαν το παρών στην παραπάνω Σύνοδο απέδειξαν ότι είναι «τέκνα της εποχής τους». Ότι είναι νέοι με άμεση επαφή με την κοινωνική και τη διεθνή πραγματικότητα, που έχουν σαφή γνώση της πολιτικής και της κοινωνικής κατάστασης και, όχι μόνο δεν αποτελούν φερέ-

φωνα των μεγάλων-ενηλίκων, αλλά, αντιθέτως, έχουν δική τους φωνή και αξιόλογες προτάσεις και λύσεις για τα προβλήματα στα οποία αναφέρονται. Όπως επισημαίνει ο μαθητής της Β' τάξης του Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης Σταύρος Παγωνίδης, που μετείχε στη 12^η Σύνοδο της Βουλής των Εφήβων ως παρατηρητής, «οι περισσότεροι έφηβοι βουλευτές εξέφρασαν απόψεις ώριμες και ολοκληρωμένες, που με εντυπωσίασαν με τη ροή και το λεξιλόγιό τους. Η πρωτότυπη σκέψη είναι ίσως το σημαντικότερο προτέρημα των εφήβων. [...] στη Βουλή των Εφήβων δεν ασκούμε απλή κριτική, αλλά προχωρούμε στην υποβολή προτάσεων και “νομοθετούμε”».

Ο Σταύρος προσεκληθή από τη Βουλή των Εφήβων τιμής ένεκεν, ως ιδιαιτέρως διακριθείς ομιλητής, με την ομάδα του Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης, στους Αγώνες Αντιλογίας του Υπουργείου Παιδείας και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δεληφών, που διεξήχθησαν τον Ιανουάριο του 2008 στην Αθήνα.

Το κύμα της ύφεσης και οι έφηβοι βουλευτές

Αναμφίβολα, η μεγάλη οικονομική κρίση που έχει ξεσπάσει διεθνώς είναι το σημαντικότερο γεγονός όχι μόνο των τελευταίων μηνών, κατά τους οποίους συντασσόταν αυτό το τεύχος της «Επικοινωνίας», αλλά και ολόκληρης της χρονιάς που μας πέρασε καθώς και αυτής που διανύουμε. Νεολογισμοί από τον χώρο της οικονομίας έγιναν αίφνης «τρέχοντα νομίσματα» και μπορεί πλέον να τους ακούσει κανείς ακόμη και σε πρόχειρες καθημερινές συζητήσεις: «πραγματική οικονομία», «golden boys», «τοξικά χρηματοπιστωτικά προϊό-

ντα», «δομημένα ομόλογα», «το κύμα της ύφεσης»... Η οικονομική κρίση, που παρομοιάστηκε από πολλούς, ειδικούς και μη, με τη μεγάλη κρίση του 1929-1932, το πασίγνωστο «κραχ του 1929», επηρέασε τις οικονομίες όλων των χωρών της Γης, οδηγώντας τραπεζικούς κολλοσσούς σε πτώχευση και μεγάλες εταιρείες διεθνούς φήμης και ισχύος σε κατάρρευση. Οι μαζικές απολύσεις, η έλλειψη ρευστότητας και η προδιαγεγραμμένη ύφεση προκάλεσαν –πέρα από τα αντικειμενικά οικονομικά προβλήματα– αρνητική ψυχολογία στους πολίτες και ενεργοποίησαν ανασφάλειες για το μέλλον, κυρίως της νέας γενιάς, που μάλλον είχαν απωθηθεί κατά την περίοδο της ευμάρειας. Σε αυτή τη συγκυρία, οι μαθητές των Αρσακείων Σχολείων, μαζί με τους συμμαθητές τους που πήραν μέρος στη 12^η Σύνοδο της Βουλής των Εφήβων, έδειξαν ότι είναι καλά ενημερωμένοι και, μάλιστα, ότι έχουν αναπτύξει έντονους προβληματισμούς για τα οικονομικά αυτά θέματα και

τις παγκόσμιες και εθνικές τους συνέπειες. Δεν είναι τυχαίο ότι από το βήμα της Βουλής των Ελλήνων έφηβοι βουλευτές διέτυπωσαν απόψεις και προτάσεις για την παγκόσμια ή την ελληνική οικονομία, όπως οι παρακάτω:

«Η οικονομία, σε παγκόσμιο επίπεδο, βρίσκεται στην κρίσιμότερη, ίσως, καμπή, λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Η επικαιρότητα μας αναγκάζει να στρέψουμε τα βλέμματά μας προς αυτή την κατεύθυνση και να προτείνουμε μια εναλλακτική πρόταση για την εθνική οικονομία και την ανάπτυξη της χώρας μας.»

«Η κακοδαιμονία της ελληνικής οικονομίας οφείλεται στη φοροδιαφυγή, που έχει αναχθεί σε εθνικό σπορ, στην παραοικονομία, που συναγωνίζεται επάξια σε μέγεθος την κανονική οικονομία, και στην υστέρηση εισπράξεως των φόρων.»

«Άλλη λύση είναι η καθιέρωση κάποιων εκπομπής μέσω του Υπουργείου Οικονομίας στο κρατικό κανάλι, στην οποία θα δίνονται ενημερώσεις σχετικά με τα κριτήρια δανεισμού των καταναλωτών, καθώς και για τη διακύμανση των επιτοκίων. Ακόμη, είναι ση-

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής της Βουλής των Εφήβων καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης απευθύνεται στους νέους που συμμετείχαν στην Επιτροπή Οικονομικών, παρουσία του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων κ. Δ. Σιούφα.

Η Επόπτρια των Σχολείων της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας κ. Β. Παπαπέτρου, μέλος της Επιτροπής της Βουλής των Εφήβων, με εφήβους βουλευτές των Αρσακείων και τον καθηγητή-σύνδεσμο του Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης κ. Α. Αλεξίου

μαντικό να ξέρει ο κόσμος πώς θα αποφύγει τον συναλλαγματικό κίνδυνο και –το βασικότερο– να ξέρει τα δικαιώματά του, έτσι ώστε να μη γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης των Τραπεζών.»

«Επιφανείς οικονομολόγοι προτείνουν, ως καλύτερη λύση για τη χρηματοπιστωτική κρίση, την επιστροφή της ισορροπίας κράτους-αγοράς, δηλαδή την υιοθέτηση ενός συντηρητικού κρατικού παρεμβατισμού.»

«Αναφορικά με την ανάπτυξη της χώρας, θα πρέπει να στηριχθεί στους τομείς της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, καθώς οι επόμενες δεκαετίες θα έχουν ως επίκεντρο αυτούς τους τομείς. Η πολιτική ηγεσία του τόπου οφείλει να εκμεταλλευθεί την πλεονεκτική θέση της Ελλάδας όσον αφορά στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ενέργειας. Απαιτείται η λειτουργία εθνικού φορέα διαχείρισης ενέργειας και η δημιουργία ανεξάρτητου Υπουργείου Περιβάλλοντος, που θα έχει ως στόχο τη χάραξη ενός στρατηγικού σχεδίου για την “πράσινη” ανάπτυξη, μια ανάπτυξη φιλική προς τον άνθρωπο και το περιβάλλον.»

«Δεν είμαστε η γενιά του καναπέ!»

Διαβάζοντας κανείς τα παραπάνω αποσπάσματα αισθάνεται ότι τα νέα παιδιά που φοιτούν στα λύκεια της χώρας μας και συμμετέχουν στις εργασίες της Βουλής των Εφήβων είναι ήδη ώριμοι πολίτες, με γνώσεις, κρίση, προβληματισμούς, αλλαί και, πράγμα που είναι το σπουδαιότερο, συγκροτημένες προτάσεις και λύσεις. Δεν είναι παιδιά αποχαυνωμένα από την τηλεόραση και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια. Όπως είπε ένας έφηβος βουλευτής: «Οι περισσότεροι νέοι στις συζητήσεις μας προβληματιζόμαστε σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν την Ελλάδα σ’ αυτή την οικονομική κρίση και την αδυναμία να βρει αποτελεσματικές λύσεις για να βγει από τη στενωπό.»

Οι νέοι αυτοί απορρίπτουν το μοντέλο του πολίτη που είναι καθηλωμένος στον καναπέ και αδρανή, ιδιωτεύει. Με τα λόγια ενός άλλου: «Μήπως, τελικά, έχουν δίκιο όσοι μάς αποκαλούν “γενιά του καναπέ”; Αυτόν τον χαρακτηρισμό θέλουμε; Μάλλον όχι. Δεν πρέπει, λοιπόν, να αφήσουμε κανέναν να οδηγήσει τις ζωές μας στον γκρεμό. Πρέπει να πάρουμε την κατάσταση στα χέρια μας και να αγωνιστούμε γι’ αυτά που αξίζουμε. Είμαστε το μέλλον αυτού του τόπου. Και αυτό οφείλουν να

το συνειδητοποιήσουν οι ισχυροί αυτής της κοινωνίας. Μόνο με τις δικές μας πρωτοβουλίες η κοινωνία θα πάει μπροστά. Είναι, λοιπόν, στο δικό μας χέρι, να ξυπνήσουμε από τον λήθαργο και να δραστηριοποιηθούμε.»

Ο ρόλος των Αρσακείων στην ενημέρωση των μαθητών

Δεν είναι ασφαλώς τυχαίο ότι οι έφηβοι βουλευτές παρουσιάζουν αυτή την πνευματική συγκρότηση και τη βαθιά γνώση της επικαιρότητας. Σε αυτό συμβάλλει αποφασιστικά το σχολείο στο οποίο φοιτούν.

Η Διευθύντρια του Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης δρ Αικ. Ιωακειμίδου, επιδιώκοντας να ενημερώσει και να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές για τα σύγχρονα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, διοργάνωσε στις 30 Οκτωβρίου 2008 συζήτηση με ομιλήτρια την οικονομολόγο τ. Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας κ. Μαρία Δελιβάνη-Νεγρεπόντη, με θέμα **«Χρηματοπιστωτική κρίση. Αιτίες και λύσεις»**.

Η ομιλήτρια αναφέρθηκε με απλό, κατανοητό τρόπο στο χρονικό της οικονομικής κρίσης, η οποία, όπως τόνισε, δεν είναι απλή χρηματοπιστωτική αλλά συστημική.

«Είμαστε το μέλλον αυτού του τόπου. Μόνο με τις δικές μας πρωτοβουλίες η κοινωνία θα πάει μπροστά.»

Μίλησε για τις αναλογίες της περιόδου 1929-1932 με τη σημερινή κατάσταση και ερμήνευσε τον όρο παγκοσμιοποίηση και παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Ανέλυσε σύντομα την εξέλιξη των οικονομικών συστημάτων στον αιώνα μας, τους τρόπους συσσώρευσης και κίνησης των κεφαλαίων και τον ρόλο των χρηματιστηρίων. Μίλησε ακόμη για τις έννοιες της αγοράς, την εικονική και την πραγματική οικονομία. Εξήγησε τον ρόλο των μάντζερ στις επιλογές των μεγάλων εταιρειών, εντόπισε τα αίτια της κατάρρευσης της κτηματαγοράς στις ΗΠΑ και τη συσχέτισε με τη συνακόλουθη παγκόσμια κρίση. Περιέγραψε τις επιπτώσεις στην καθημερινότητα των πολιτών και στις εθνικές οικονομίες και διετύπωσε προτάσεις-λύσεις για την έξοδο από την κρίση και την προστασία των ασθενέστερων οικονομικά κοινωνικών στρωμάτων.

Στη συνέχεια, ακολούθησε συζήτηση με τους μαθητές-ακροατές, οι οποίοι, ήδη με το περιεχόμενο των ερωτήσεων που υπέβαλαν, έδειξαν ότι ήταν καλά «διαβασμένοι» και άριστα ενημερωμένοι για το μείζον πρόβλημα αυτής της περιόδου. Ιδού ορισμένες χαρακτηριστικές ερωτήσεις που υποβλήθηκαν στην ομιλήτρια:

- Σε ένα άρθρο του ο Ρίφκιν μιλούσε για **τριπλή κρίση: ενεργειακή, οικολογική και χρηματοπιστωτική**. Αυτή η κρίση είναι σε παγκόσμιο επίπεδο. Πώς νομίζετε ότι μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε;
- Το **καπιταλιστικό σύστημα** κάνει κάποιους κύκλους στην εφαρμογή του, οδηγώντας μας σε **μεγάλα προβλήματα**. Γιατί δεν γίνεται προσπάθεια αυτό το σύστημα να **εξυγιανθεί** και να έχουμε **σταθερότητα**;

– Αναφέρατε στην ομιλία σας ότι η **μαζική ανάληψη των καταθέσεων** δεν πρέπει να γίνεται, γιατί μετά η **Τράπεζα** δεν μπορεί να **αντεπεξέλθει**. Τι πρέπει να κάνει μια **μικρομεσαία οικογένεια**, ώστε να περάσει όσο γίνεται πιο **ομαλά** την κρίση;

Είναι φανερό ότι αυτού του είδους τα ερωτήματα προέρχονται από νέους με καλλιιεργημένη σκέψη, που ενημερώνονται εις βάθος για τα μεγάλα θέματα του καιρού μας και δεν αναλώνονται στις ανούσιες πληροφορίες με τις οποίες βομβαρδίζουν τη νεολαία τα κουτσομπολίστικα έντυπα και ορισμένες τηλεοπτικές εκπομπές. Είναι, επίσης, φανερό ο ευεργετικός ρόλος του Σχολείου τους στη διεύρυνση των γνώσεών τους και στην παροχή ερεθισμάτων για περαιτέρω σκέψη, καθώς επίσης και ευκαιριών που γίνονται εμπειρίες ζωής, όπως αναφέρει ο μαθητής-έφηβος

Πάνω: Πανικός στη Wall Street το 1929 από το κραχ. Ιστορικό πρωτοσέλιδο-τεκμήριο αμερικανικής εφημερίδας εκείνης της εποχής

Δεξιά: Το αμερικανικό Κογκρέσο απέριψε πακέτο διάσωσης ύψους 14 δισ. δολαρίων της General Motors (GM) και της Chrysler και οι δύο αυτοκινητοβιομηχανίες-κολλοσοί οδηγούνται στη χρεωκοπία.

Γιώργος Μπαμπινιώτης

«Η ύπαρξή μας είναι ο τρόπος που σκεπτόμαστε και εκφραζόμαστε»

Το αδιαίρετο σκέψης και λόγου τόνισε στις δύο δίωρες συναντήσεις του με μαθητές των Αρσακείων – Τοισσιέων Λυκείων Ψυχικού (26/3/2008) και Εκάλης (14/3/2008) ο καθηγητής Γλωσσολογίας κ. Γ. Μπαμπινιώτης και παρότρυνε τους μαθητές να διαβάζουν και να επενδύουν χρόνο στη νόηση με σκοπό την κατανόηση του κόσμου.

Σ' αυτήν άλληλωστε την κατεύθυνση στοχεύουν και οι ασκήσεις προφορικού λόγου στο πρωινό πρόγραμμα των Σχολείων τής Φ.Ε., η λειτουργία Ρητορικών Ομιλών το απόγευμα αλλά και οι Όμιλοι Δημιουργικής Γραφής, τη λειτουργία των οποίων ανακοίνωσε στους μαθητές ο Πρόεδρος τής Φ.Ε.

Με την επιμέλεια τής Επόπτριας κ. Β. Παπαπέτρου, ο Πρόεδρος τής Φ.Ε. καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης πραγματοποίησε συναντήσεις-μαθήματα γλώσσας με τους μαθητές των Αρσακείων και Τοισσιέων Λυκείων. Ξεκινώντας από θέματα ορθογραφίας, γραμματικής και σύνταξης ο κ. Πρόεδρος έδωσε τον λόγο στους μαθητές και η συζήτηση επεκτάθηκε σε ζητήματα γλωσσικής έκφρασης και επικοινωνίας. Ο κ. Πρόεδρος εξήγησε στους μαθητές τη σχέση έννοιας και σημασίας, σκέψης και λόγου. Επίσης, μίλησε για την παραγωγή και την πρόσληψη προφορικού και γραπτού λόγου. Μέσα από απλά πρακτικά και εύληπτα παραδείγματα έδωσε στους μαθητές να κατανοήσουν σύνθετες επιστημονικές έννοιες. Παράλληλα, εφαρμόζοντας διαδραστικές τεχνικές, κάνοντας δηλαδή την ενεργό συμμετοχή των μαθητών αναπόσπαστο τμήμα του «μαθήματος», τους έφερε πιο κοντά σε γλωσσικές αρχές και έννοιες που θα δυσκολευόταν κανείς να παρουσιάσει επιτυχώς στο πλαίσιο ενός συμβατικού μαθήματος.

Ο καθηγητής Γλωσσολογίας κ. Γ. Μπαμπινιώτης ανάμεσα στους μαθητές των Τοισσιέων Λυκείων Εκάλης

Παιδεία και πολιτισμός

«Για τους αρχαίους η έννοια τής Παιδείας ήταν ό,τι λέμε σήμερα πολιτισμός. Περιλαμβάνει και το civilization, δηλ. τον τεχνικό πολιτισμό, και το culture, την καλλιέργεια, τον πνευματικό πολιτισμό. Στην Παιδεία κύριο μάθημα ήταν η γλώσσα, η ρητορική, που στα ξένα πανεπιστήμια διδάσκεται σήμερα ως "rhetorics"». Ο κ. Μπαμπινιώτης προέτρεψε τους μαθητές να συμμετάσχουν στους ρητορικούς ομίλους, ιδιαίτερα αν έχουν άνεση στην ομιλία, για να μπορούν να ανταλλάσσουν σκέψεις προσεκτικά εκφρασμένες γλωσσικά.

Γλώσσα

Η γενικότερη έννοια τής γλώσσας αποτέλεσε το κύριο μέρος τής συζήτησης. «Τι νομίζετε ότι είναι η γλώσσα;». Οι μαθητές απάντησαν «ένας τρόπος επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, ένας κώδικας που έχει συμφωνηθεί και έχει γίνει αποδεκτός από ένα σύνολο ανθρώπων για τη μεταξύ τους συνεννόηση». Ο καθηγητής, συμπληρώνοντας αυτή την «εργαλειακή αντίληψη» τής γλώσσας, εκμαίευσε από άλλον μαθητή ότι «είναι και ταυτότητα». Και συνέχισε: «Ακόμη είναι αξία, ένα κομμάτι πολιτισμού, που είναι ένα σύστημα αξιών. Ας δούμε τη λέξη "κόσμος", "world" στα Αγγλικά, "monde" στα Γαλλικά κ.λπ. Η πρώτη σημασία τής λέξης για τους Έλληνες είναι η έννοια τής τάξης, το αντίθετο του χάους. Ο κόσμος βάσει τάξη στο χάος. Ο Άγγλος βλέπει τον κόσμο ως τη ζωή, την ηλικία, τον χρόνο ύπαρξης του ανθρώπου.

που. Το ίδιο συμβαίνει και στα Γερμανικά. Όταν μιλάμε για τη γλώσσα είναι υποβαθμιστικό, περιοριστικό να την ταυτίσουμε με ένα εργαλείο επικοινωνίας. Είναι ο πολιτισμός, η ταυτότητα, η αξία, η φυσιογνωμία και πάνω απ' όλα η σκέψη μας».

Λέξη

«Τι είναι λέξη; Όταν λέμε ότι ξέρω μια λέξη, τι ξέρω στην πραγματικότητα; Η λέξη "ουρανός" είναι αναφορά σε ένα στοιχείο τής πραγματικότητας που μας περιβάλλει. Η λέξη είναι φορέας μιας σημασίας. Πρόκειται για κάτι αφηρημένο που υπάρχει στο μυαλό μας ως γνώση, ως πληροφορία, το οποίο οι Στωικοί ονόμαζαν "σημαινόμενο". Σήμερα έχουμε τη διάκριση "signifié" και "signifiant" στη θεωρία τής γλωσσολογίας (δηλαδή τη διάκριση μεταξύ "σημαινόμενου" και "σημαινόντος"). Το "σημαίνον" είναι ο τρόπος με τον οποίο δηλώνουμε σε κάθε γλώσσα μια ακουστική εικόνα ορισμένης σημασίας, οι φθόγγοι. Επίσης, ως μορφωμένοι, έχουμε και μια οπτική εικόνα για το πώς γράφεται κάθε λέξη, μια ιστορική γνώση που αναφέρεται στο πώς γράφεται κάθε λέξη από παλιά. Η λέξη, λοιπόν, σημαίνει, δηλώνει, αναφέρεται στο αντικείμενο, είναι σχέση αναφοράς, γι' αυτό μιλάμε για "αντικείμενο αναφοράς"».

Γραμματική και σύνταξη

«Από τη λέξη φτάνουμε με τη σύνταξη στην πρόταση. Το συντακτικό είναι ο μηχανισμός που μας επιτρέπει να έχουμε

Ο Πρόεδρος τής Φ.Ε. καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης μιλάει για τη γλώσσα στους μαθητές των Αρσακείων και Τοισσιέων Λυκείων.

Ένα αλληλιώτικο μάθημα

«Φιλικός και προσηνής, αρνήθηκε κατηγορηματικά τη διάλεξη "από έδρας" και αποφάσισε, κινούμενος στον διάδρομο μεταξύ των καθισμάτων του θεάτρου, να προχωρήσει σ' ένα διαδραστικό μάθημα, δίνοντας τη δυνατότητα στους μαθητές ανά πάσα στιγμή να εκθέσουν τις απορίες και τις απόψεις τους. Δεχόταν κάθε ερώτηση πάντα πρόθυμος να απαντήσει, ενώ με χιούμορ κατέρριπτε κάθε λογής μύθους που έχουν δημιουργηθεί σχετικά με τη χρήση τής γλώσσας. [...] Και επειδή η γνώση είναι δύναμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω δημόσια τον δάσκαλο κ. Μπαμπινιώτη γι' αυτή την εξαιρετική εμπειρία».

Γιώργος Μπλέτσας-Υφαντής
Α'1, Α' Αρσάκειο Λύκειο Ψυχικού

«Μας άφησε την εντύπωση ενός προσοιτού ανθρώπου και μοναδικού ομιλητή, με ιδιαίτερα κατανοητό και εύληπτο λόγο. [...] Εκτός από γνώση μάς χάρισε αισιοδοξία και συμβουλές ζωής».

Έλενα Λάρα – Μαρίνα Αναγνωστοπούλου
Α'1, Β' Τοισσιέο Λύκειο Εκάλης

«Για δύο ώρες ταξιδέψαμε στα βάθη της ελληνικής γλώσσας εξερευνώντας και ανακαλύπτοντας τους αναρίθμητους θησαυρούς της. Ως άλλοι Κολόμβοι ανακαλύψαμε τη δική μας Αμερική. Ως άλλοι ταξιδευτές κατακτήσαμε την ύψιστη Ιθάκη μας. Την Ιθάκη της τέχνης του λόγου».

Αλεξάνδρα Σιδέρη

Α' τάξη, Β' Τοσίτσειο Λύκειο Εκάλης

«Μπορέσαμε οι περισσότεροι να καταλάβουμε με απλά λόγια κάποιες βασικές έννοιες σε σχέση με τη γλώσσα. [...] Μου έκανε εντύπωση ότι ο ομιλητής δεν είχε προετοιμάσει τον λόγο του και ερχόταν σε άμεση επαφή μαζί μας, ζητώντας να πούμε την άποψή μας. [...] Σε προσωπικό επίπεδο χαίρομαι πολύ που μου δόθηκε η ευκαιρία να έρθω σε επαφή με έναν τέτοιο άνθρωπο του πνεύματος».

Μαρία Παπαχαριά

Α'3, Α' Τοσίτσειο Λύκειο Εκάλης

«Επιτέλους, μια εκδήλωση έξω από τα καθιερωμένα! [...] Δεν επρόκειτο για ομιλία, αφού ο κ. Πρόεδρος μάλιστα έκανε χρήση της σωκρατικής μαιευτικής: με τις ερωταποκρίσεις νιώσαμε ότι μαζί καταφέραμε να εμβαθύνουμε σε θέματα δύσκολα αντιληπτά, όπως τι είναι γλώσσα, ποια η σχέση της με τη σκέψη, ο ρόλος της στην επικοινωνία και η συμβολή της στην εθνική ταυτότητα».

Αγνή Κακούρη – Κωνσταντίνα Καροπούλου

Α'2, Β' Τοσίτσειο Λύκειο Εκάλης

«Ο κ. Μπαμπινιώτης κατάφερε με τον απλό αλλά μεστό σε νοήματα λόγο του να διατηρήσει αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών, κάνοντας κατανοητές πολύπλοκες έννοιες της γλωσσολογίας».

Ειρήνη Μαντά

Α'2, Β' Τοσίτσειο Λύκειο Εκάλης

γλώσσα. Έχουμε και τη Γραμματική, που μας ταλαιπωρεί με τις κλίσεις. Ουσιαστικά, η γραμματική δηλώνει συντακτικές λειτουργίες, που απαρτίζουν τον μηχανισμό της γλώσσας, π.χ. το υποκείμενο μπαίνει σε ονομαστική. Στα Αγγλικά το υποκείμενο μπαίνει μπροστά από το ρήμα, ενώ στα Ελληνικά, επειδή έχουμε τη γραμματική πληροφορία, την κατάληξη, έχουμε πολλές δυνατότητες για αλληλαγή της σειράς των όρων μέσα στην πρόταση χωρίς να αλλιάζει το νόημα. Αυτοί οι μηχανισμοί της Γραμματικής και της Σύνταξης είναι η μαγεία της γλώσσας και δεν πρέπει να τους ευτελίζουμε με απλές αναγνώσεις και κλίσεις, αλλά να τους αντιμετωπίζουμε ως μηχανισμούς σκέψης».

Έννοια και σημασία

Στη συνέχεια ο ομιλητής κάλεσε το ακροατήριο να διερευνήσει τη σχέση της γλώσσας με τη νόηση και τον κόσμο μας. «Γλώσσα, σκέψη και κόσμος. Ας δούμε πώς συνδέονται. Πλησιάζουμε τον κόσμο, τα όντα, με τη σκέψη μας, τον νου μας. Όλα υπάρχουν στο μυαλό μας ως έννοιες. Ζώντας σε κοινωνία, για να επικοινωνήσουμε χρειαζόμαστε να δηλωθεί η έννοια, να δοθεί η σημασία όσων μας περιβάλλουν. Η έννοια είναι κάτι ατομικό, ενώ η σημασία είναι συμβατική και υποχρεωτική,

οριοθετεί την έννοια, για να μπορούμε να συνεννοούμαστε μεταξύ μας. Η γλώσσα, λοιπόν, ταξινομεί και οριοθετεί τις έννοιες και έτσι καταφέρνουμε να επικοινωνούμε. Δίνει νόημα, δηλαδή ένα σύνολο από σημασίες, στον λόγο μας. Γι' αυτό η σχέση της γλώσσας με τον κόσμο, σύμφωνα και με τον Αριστοτέλη, δεν είναι αιτιακή αλλά συμβατική».

Σκέψη και γλωσσική έκφραση

Το επόμενο ερώτημα του ομιλητή προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών: «Σε τι διαφέρει το κείμενο από την πρόταση; Το κείμενο απαιτεί νοηματική και λογική αλληλουχία. Αλλά και η γλωσσική αλληλουχία είναι απαραίτητη. Το κείμενο εκφράζει συγκεκριμένες προθέσεις του συγγραφέα, τι είναι αυτό που θέλει να πει. Ο αναγνώστης δεν μπορεί αμέσως να καταλάβει αυτές τις προθέσεις. Υπάρχει πάντα

Στο Θέατρο των Αρσακίων Ψυχικού
ο καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης
απευθύνεται στους μαθητές των Λυκείων.

Οι ερωτήσεις πέφτουν βροχή,
οι απαντήσεις ανοίγουν δρόμους...

ένα κατώφλι κατανόησης, όπως υπάρχει και ένα κατώφλι παραγωγής, όταν εμείς γράφουμε ένα κείμενο. Μπορούμε κάθε φορά να καταλαβαίνουμε καλύτερα ή να βελτιώνουμε το κείμενό μας. Η γλωσσική διδασκαλία έχει, τελικά, αυτό τον σκοπό. Να φτάσουμε σταδιακά σε όσο το δυνατόν καλύτερο επίπεδο κατανόησης-πρόσληψης και παραγωγής κειμένου. Και στη συνέχεια επικοινωνίας, συνάντησης ανθρώπου με άνθρωπο. Σκεφτείτε: Οτιδή-

ποτε σκεφτόμαστε, μπορούμε να το διατυπώσουμε γλωσσικά; Υπάρχουν πράγματα που δεν μπορώ να τα εκφράσω γλωσσικά;». Ένας μαθητής επεσήμανε ότι λέξεις όπως "αγάπη" είναι δύσκολο να οριστούν. Ο καθηγητής απάντησε με τη φράση του Wittgenstein: «Ό,τι μπορώ να συλλάβω καθαρά με το μυαλό μου, μπορώ να το εκφράσω με τη γλώσσα. Για ό,τι δεν μπορώ να συλλάβω καθαρά με το μυαλό μου είναι καλύτερα να σωπαίνω».

«Ο κόσμος της λογικής, κατά κανόνα, εκφράζεται με τη γλώσσα χωρίς πρόβλημα. Ο χώρος του συναισθήματος, όμως, που είναι από τη φύση του κυμαινόμενος, ασαφής, έχει δυσκολία στην έκφραση, γιατί το συναίσθημα δεν είναι εύκολα εκφράσιμο, προσληψίμο, όπως η λογική σύλληψη, εφόσον έχουμε συλλάβει καλά τα πράγματα.

Η σχέση μας με τη γλώσσα είναι μια σχέση ζωής, *opus vitae*, όπως ήλθεν οι Ρωμαίοι. Σε όλη τη ζωή σου αναμετρίεσαι με τη γλώσσα και πάντοτε κατέχεις μόνο ένα κομμάτι της. Ποτέ κανένας, ο ομιλών πρώτος, δεν ισχυρίζεται ότι κατέχει πλήρως τη γλώσσα. Αξίζει, όμως, να αναμετρίομαστε με τη γλώσσα. Και μια δημιουργική οδός για να πλησιάσουμε τη γλώσσα είναι η ποίηση και η λογοτεχνία γενικότερα».

Ο καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης διευκρινίζει βασικές παρανοήσεις για την ελληνική γλώσσα:

ΛΑΘΟΣ: Στην Ελληνική έχουν τις ρίζες τους όλες οι άλλες γλώσσες.

ΣΩΣΤΟ: Η Ελληνική έχει επηρεάσει πολλές άλλες γλώσσες, ιδίως αυτές με τις οποίες συγγενεύει, έχει ομοιότητες στη γραμματική και τη σύνταξη με αυτές και, κυρίως, έχει ανταλλάξει γλωσσικά στοιχεία (γλωσσικά δάνεια).

ΛΑΘΟΣ: Η Ελληνική είναι η αρχαιότερη γλώσσα.

ΣΩΣΤΟ: Η Ελληνική έχει την αρχαιότερη σωζόμενη γραπτή παράδοση. Είναι η μόνη ιστορική γλώσσα που είναι ζωντανή, παρουσιάζει αδιάλειπτη συνέχεια και εξελίσσεται μέχρι σήμερα.

ΛΑΘΟΣ: Η Ελληνική έχει το πλουσιότερο λεξιλόγιο.

ΣΩΣΤΟ: Η Ελληνική έχει λεξιλόγιο με σημαντική παραγωγική δύναμη, γι' αυτό παρατηρείται ήδη από την Αναγέννηση η τάση να δημιουργούνται στην επιστημονική ορολογία νέοι όροι βασισμένοι σε λεξιλογικά στοιχεία της αρχαίας Ελληνικής και της λατινικής γλώσσας.

ΛΑΘΟΣ: Οι Έλληνες ανακάλυψαν το αλφάβητο.

ΣΩΣΤΟ: Οι Έλληνες στηρίχτηκαν στο φοινικικό αλφάβητο, αλλά προσθέτοντας τα φωνήεντα, τα οποία έδωσαν στον γραπτό λόγο την αναγκαία οικονομία, ευελιξία και συνδυαστικότητα, δημιουργήσαν ένα πραγματικό αλφάβητο που γι' αυτό έγινε γνωστό ως «ελληνικό αλφάβητο».

Συνάντηση με το παραμύθι

Η Αγγελική Βαρελλή μοιράστηκε με τους μικρούς αναγνώστες σκέψεις για τον μαγικό κόσμο της συγγραφής

Εγκαινιάζοντας την εφετινή σειρά συναντήσεων με διαπρεπείς και αγαπημένους λογοτέχνες, η Επόπτρια των Αρσακείων-Τοισσιών Σχολείων κ. Β. Παπαέτρου τόνισε ότι η Αγγελική Βαρελλή είναι από τους ανθρώπους των Γραμμάτων που σημαδεύουν και μιλούν όσο λίγοι στο μυαλό και στην ψυχή των παιδιών.

Η συγγραφέας ξεκίνησε με την «αλφαβήτα» των μαθητών που περνούν από το δημοτικό στο γυμνάσιο, σημειώνοντας την εντύπωση που έχει ότι αυτά τα παιδιά βρίσκονται «επάνω σε μία τραμπάλα και πότε είναι μεγάλα και πότε είναι μικρά...»:

«Σου δίνω πολλή Α, για να ανεβαίνεις, όλο να ανεβαίνεις, και πολλή Β για τα επόμενα βήματά σου, το Γ σε έφερε κιόλας στο γυμνάσιο, το Δ θα σου θυμίζει το δημοτικό. Σου δίνω και ένα Ε, για να είσαι ευτυχισμένος, και ένα Ζ, για να χαίρεσαι με αυτό τη ζωή, μια ζωή γεμάτη ήλιους, που αρχίζουν από Η. Το Θ και το Ι να το θυμάσαι για να επικαλείσαι τον Θεό και το γλυκύτατο ίσο. Πρόσεξε, όμως, το Κ να μη χάσεις, είναι το κουράγιο. Και το Λ να προσέξεις, γιατί είναι η λογική. Το Μ είναι της μάννας. Οι ευχές της πάντα να σε ακολουθούν μαζί με το Ν, που είναι η νιότη σου, που περιμένει να τη ζήσεις. Επειδή σας αγαπώ πολύ, θα ήθελα να σας δώσω και ένα τεράστιο Ξ για να έχετε ξεγνοιασιά, αλλή και ένα μεγάλο Ο για να έχετε ένα όραμα, γιατί χωρίς όραμα δεν γίνεται τίποτε. Το Π θα σου χαράξει την πορεία σου και το Ρ θα στη γεμίσει ρόδα, όσο γίνεται. Και μην ξεχνάς ποτέ το Σ, το σχολείο σου, γιατί αυτό σου έδωσε με το Τ τα τραγούδια της γνώσης. Και μακάρι το Υ να σου χαρίσει υγεία και το Φ να φωτίσει με φως τα σκοτεινά μονοπάτια και ένα Χ να σου χαρίσει χαμόγελα που να ευφραίνουν την ψυχή σου, που σου εύχομαι, αγάπη μου, να είναι πάντα γεμάτη από Ω, για τα ωραία και τα μεγάλα...»

Οι μαθητές καταχειροκρότησαν τη συγκινημένη συγγραφέα, που τόνισε ότι αυτή την αλφαβήτα την έγραψε για εκείνους μέσα από την ψυχή της. Στη συνέχεια, προχώρησε στην αυτοπαρουσίασή της:

«Ο καθένας από εμάς έχουμε ένα βιβλίο, το βιβλίο της ζωής. Το δικό μου βιβλίο δεν το έχω γράψει ακόμη, γιατί δεν είναι και τόσο ευχάριστο. Θα σας πω όμως μερικές καμπές της ζωής μου, που με έκαναν αυτή που είμαι. Η πρώτη καμπή ήταν όταν ήμουν 2,5 χρόνων και έχασα τη μάννα μου. Θυμάμαι ότι ο πατέρας μου μας κρατούσε και τα δύο, ήμασταν δύο αδελφές, και ακούγαμε τη λέξη “ορφανά”. Αυτή τη λέξη δεν μου αρέσει ούτε να τη λέω ούτε να τη χρησιμοποιώ μέσα στα βιβλία μου... Πέρασαν, λοιπόν, τα χρόνια χωρίς μαμά. Ο πατέρας μου δούλευε για να μας βοηθήσει και εγώ είχα μια νοννά, ξαδέλφη της μαμάς μου, που ήθελε να με πάρει κοντά της. Και με πήρε. Εκείνο το βράδυ ήταν ένα άλλο ορόσημο. Περίμενα να έρθει ο πατέρας μου να με πάρει και δεν ερχόταν. Εκπαιγμένη, δεν ήθελα να φάω... Και μου είπε η νοννά μου: “Αν δεν φας, δεν θα σου δώσω τίποτε άλλο!”. Κι εγώ λέω: “Καλά...”. Κι έρχεται ο θεός μου ο Γιάννης και φέρνει μια σακούλα κεράσια, κατα-

κόκκινα κεράσια! Και λέω: “Εγώ θέλω από αυτό!”. Και δεν μου δώσανε! Αυτά τα κεράσια είναι ένα ορόσημο στη ζωή μου... Συμβολίζουν για εμένα κάτι που το ήθελα πολύ και δεν το απέκτησα...

Κάτι άλλο που με σημάδεψε ήταν ο θάνατος του άντρα της νοννάς μου... Μετά ήρθαμε στην Αθήνα, όπου μεγάλωσα και δεν ξανάφυγα, αν και είχα γεννηθεί στη Θεσσαλονίκη.

Με σημάδεψε ακόμη ο πόλεμος του '40. Πήγα να δ' δημοτικού και όλα αυτά τα γεγονότα μού άφησαν την έγνοια ότι πρέπει να αγωνίζομαι, ακόμη κι αν δεν πιστεύω πως θα νικήσω... Όταν πηγαίναμε στον πόλεμο “με το χαμόγελο στα χείλη”, δεν περιμέναμε να νικήσουμε αυτή την “αυτοκρατορία”. Κι όμως, το θαύμα έγινε! Το δεύτερο που μου άφησε ο πόλεμος είναι ότι πρέπει να βολεύομαι με όσα έχω και να μη ζητώ παραπάνω!

Από εκεί και πέρα η ζωή μου ήταν μια ζωή μεγαλίστικη... Ίσως ωρίμασα απότομα... Μετά πανεπιστήμιο, οικογένεια, παιδιά... Περισσότερο όμως μεγάλωσα με τα εγγόνια μου! Νόμιζα ότι όλοι οι δρόμοι λέγονται “Οδός Γιαγιάς”!

Ξεκίνησα να γράφω όταν ήταν μικρά τα παιδιά μου, που μου έδιναν πολλή ιδέα και ερεθίσματα. Έγραφα σε ένα χοντρό τεφτέρι όλα όσα έλεγαν... Και το τι είχα μαζέψει... δεν μπορείτε να φανταστείτε! Χαριτωμένα και γνήσια παιδικά ανέκδοτα, τα οποία με βοήθησαν να γράψω τα βιβλία μου. Τα παιδιά μπορούν, όταν είσαι πολύ στενοχωρημένος, να πουν κάτι και να σε κάνουν να σκάσεις από τα γέλια. Αυτό το χρησιμοποιώ πολύ σε στιγμές κορύφωσης και θλίψης, όπου ένα πιτσιρικάκι λέει κάτι και αμέσως η ατμόσφαιρα γίνεται πιο ελαφριά. Αυτό είναι ένα από τα κόλπα μου, να το χρησιμοποιήσετε και εσείς, όταν με το καλό γίνετε συγγραφείς! Αυτά που σας λέω, πάντως, τα λέω πρώτη φορά σε σχολείο!»

Στη συνέχεια οι μαθητές «βομβάρδισαν» την Αγγελική Βαρελλή με ερωτήσεις, όπως:

Γιατί υποστηρίζετε ότι ο πόλεμος του '40 ήταν διαφορετικός από όλους τους άλλους;

Η Αγγελική Βαρελλή γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1930. Μεγάλωσε στην Αθήνα. Είναι πτυχιούχος του Ιστορικού-Αρχαιολογικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών. Για πρώτη φορά ασχολήθηκε με το παιδικό βιβλίο το 1966 και έκτοτε είναι αφοσιωμένη στο λογοτεχνικό αυτό είδος, με έντονη παρουσία σε όλες τις εκδηλώσεις που γίνονται για το παιδί και το παιδικό βιβλίο όχι μόνο στην Αθήνα αλλά σε όλη την Ελλάδα. Έχει βραβευτεί από τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, τον Κύκλο του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου και το Υπουργείο Παιδείας για τα αναγνωστικά που έγραψε για τα παιδιά του δημοτικού σχολείου. Μετέφρασε και διασκεύασε στα Ελληνικά πολλά ξένα βιβλία και συνεργάστηκε με τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση σε εκπαιδευτικές εκπομπές. Είναι μέλος της Εθνικής Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, του Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς, της οποίας υπήρξε για χρόνια πρόεδρος, και της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ στον χώρο της λογοτεχνίας για παιδιά και νέους.

Στη Βιβλιοθήκη των Αρσακείων Ψυχικού συγκεντρώθηκαν οι μαθητές της Α' Γυμνασίου για να γνωρίσουν τη συγγραφέα Αγγελική Βαρελλή.

[...] μου άρεσε που μας καταλάβαινε όσο κανένας άλλος ενήλικας.

Χρήστος Φαλιάνος – Αγγελος Φραγκούλης
Α' τάξη, Β' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Αυτή η συνάντηση με ωρίμασε πνευματικά και ψυχικά, αφού γέμισε το μυαλό μου με τις καινούργιες γνώσεις και εμπειρίες κάποιου μεγαλύτερου και σοφότερου από μένα, που έχει ζήσει έναν τόσο μεγάλο πόλεμο, και την ψυχή μου με έντονα συναισθήματα, όπως πικρία, χαρά, ελπίδα και πάνω απ' όλα αυτό που βγαίνει και στα βιβλία της, αγάπη.

Θάνος Ποτζίτσος
Α' τάξη, Β' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

[...] καταφέρνει και γίνεται μία από εμάς. Πέρασαμε μαζί της δύο πολύ ευχάριστες και δημιουργικές ώρες.

Παρασκευή Γιαννίκου
Α' τάξη, Β' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Συναντηθήκαμε στον χώρο της βιβλιοθήκης, έναν χώρο ηρεμίας και γνώσης. Η πεζογράφος, «με το χαμόγελο στα χείλη» –όπως και ο τίτλος του βιβλίου της– μας μίλησε για τα παιδικά της χρόνια, καθώς και για τους σταθμούς της ζωής της. Μας διηγήθηκε διάφορα αστεία περιστατικά και πάνω από όλα απάντησε στις δεκάδες ερωτήσεις που της υποβάλαμε.

Αναστασία Γκιάλα
Α' τάξη, Α' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Νιώθω μεγάλη τιμή που αντικρίζω την Αγγελική Βαρελλιά. [...]Κάθε δευτερόλεπτο και μια νέα σκέψη. Κάθε λεπτό τα συναισθήματά μου γίνονται και πιο πολυήλικα.

Νίκος Τσιλίκας
Α' τάξη, Β' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Προσωπικά ένιωσα ότι αυτή η γυναίκα μπορούσε να καταλάβει τι σκεφτόμουν, να μαντέψει τα «θέλω» μου, τις ανησυχίες μου για το μέλλον και τον κόσμο στον οποίο μεγαλώνω. Η εμπειρία της, η σιγουριά της αληθιά και η απλότητα του λόγου της με κατέληξαν πραγματικά.

Μαρίνα Κελεπέση
Α' τάξη, Α' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Είναι ένας ζεστός και φιλικός άνθρωπος. Μίλησε στις καρδιές μας. [...] Η συνάντηση αυτή με βοήθησε να καταλάβω ότι οι συγγραφείς είναι άνθρωποι σαν όλους τους άλλους στη συμπεριφορά, απλώς έχουν ένα ιδιαίτερο ταλέντο.

Κωνσταντίνα Τσατσούλη
Α' τάξη, Α' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Οι μόνοι που αντιστάθηκαν στους Γερμανούς ήμασταν εμείς! Και μάλιστα πολέμησαμε μέχρι τέλους! Και κερδίσαμε την ελευθερία μας και καθυστέρησαμε τους Γερμανούς μέχρι που ήρθαν τα χιόνια, ο χειρότερος εχθρός.

Πήγε και ο πατέρας μου στον πόλεμο. Γύρισε με μια χλαίνη βρόμικη, γεμάτος ψείρες. Είχε έρθει με τα πόδια στην Αθήνα από τη Λαμία...

Γιατί επιλέξατε να γράψετε για το θέμα του πολέμου;

Ήθελα να γράψω ένα βιβλίο για τον πόλεμο, για να ηυτρωθώ... Και ο πόλεμος δεν είναι η ξερή αφήγηση των βιβλίων της Ιστορίας. Είναι οι ιστορίες που μας κάνουν να κλαίμε και να γελάμε...

Τι θα αλλάξατε στον κόσμο, αν μπορούσατε;

Πιστεύω ότι ο κόσμος είναι καλός... Θα ήθελα να είμαστε όλοι με το χαμόγελο στα χείλη. Να βλέπουμε την καλή πλευρά της ζωής. Να μη βλέπουμε συνέχεια στην τηλεόραση τα άσχημα...

Γιατί ασχοληθήκατε ειδικά με το παιδικό βιβλίο;

Λατρεύω τα παιδιά... Τον κόσμο τους, τον τρόπο που βλέπουν τον κόσμο, το απρό-

Η γλώσσα λύνεται, η επικοινωνία ζεσταίνει.

Μαθητές και μαθήτριες των Αρσακείων Γυμνασίων γνωρίζουν καλά τη συγγραφέα ήδη από τα χρόνια του δημοτικού και με άνεση ανοίγονται σε μια πιο προσωπική επικοινωνία μαζί της.

οπο στα λόγια τους και το ότι με κάνουν να ξαναζώ την παιδική μου ηλικία. Και αυτό σας το χρωστάω: δεν έχω γεράσει χάρη σε εσάς!

Πάντως, δεν είχα ποτέ φανταστεί ότι θα γίνω συγγραφέας. Μια καθηγήτρια, στα 14 μου, μου έδειξε τον δρόμο και άρχισα να παρατηρώ τα πάντα γύρω μου και να γράφω... Μια συγγραφέας παιδικών βιβλίων έχει πολλές ευθύνες ως προς το περιεχόμενο και τις λέξεις που χρησιμοποιεί. Κάθε σελίδα έχει μια μουσική. Όταν ξαναδιαβάζω, μπορώ να καταλάβω τα «φάητσα». Διορθώνω, διαγράφω, συμπληρώνω, το ξαναγράφω πάλι και πάλι. Το ταλέντο, λοιπόν, θέλει άσκηση: διαβάζοντας και γράφοντας πολλές φορές γίνεσαι καλύτερος. Από μικρή έπαιζα αλλιά και διάβαζα συ-

νεχώς, γι' αυτό και έμαθα να γράφω. Η κ. Βαρελλιά τόνισε τη σημασία της προδιάθεσης ενός παιδιού για την επαφή του με το βιβλίο: ένα παιδί πρέπει να μάθει από πολύ μικρό την ομορφιά και την αξία της ανάγνωσης, ώστε όσο μεγαλώνει να την εντάσσει στην καθημερινότητά του και να την απολαμβάνει. Η παρουσία της στα σχολεία ελπίζει ότι μπορεί να πείσει κάποια παιδιά να μην αφήνουν στο περιθώριο την ανάγνωση.

Η συγγραφέας μίλησε ακόμη, απαντώντας στις πολλές ερωτήσεις των μαθητών, για τον τρόπο οργάνωσης του υλικού της, για το σταδιακό «χτίσιμο» της συγγραφής, που μπορεί να διαρκέσει ακόμη και χρόνια, για τα βιώματά της που ενέπνευσαν τα περισσότερα από τα βιβλία της, για τα αγαπημένα της αναγνώσματα, αλλιά και για

τους απλούς ανθρώπους που έχει γνωρίσει στο παρελθόν και τους θυμάται γιατί τη συγκίνησαν με τα λόγια τους. Συμφώνησε, μάλιστα, ένθερμα με την άποψη που διατυπώνεται σε ένα βιβλίο της ότι «οι περισσότεροι μεγάλοι ξεχνούν ότι κάποτε υπήρξαν και εκείνοι παιδιά...» και ότι πρέπει να δείχνουν κατανόηση.

Λίγο πριν από το τέλος της συνάντησης τα παιδιά εξέφρασαν αυθόρμητα τα συναισθήματά τους από την επαφή τους με τη συγγραφέα. Μίλησαν για τη συγκίνησή τους και το πόσα διαφορετικά έμαθαν μέσα από τη συζήτηση μαζί της, που «έμοιζε με παραμύθι». «Να θυμάστε πάντα τι έκαναν οι παλιοί και πάντα να έχετε στόχους» ήταν οι δύο τελευταίες συμβουλές με τις οποίες η Αγγελική Βαρελλιά αποχαιρέτησε μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Η Αγγελική Βαρελλιά απαντά σε ερωτήσεις μαθητών για τα παιδικά της χρόνια, τη ζωή της σήμερα, τις σκέψεις της, τα βιβλία της.

«Οι περισσότεροι μεγάλοι ξεχνούν ότι κάποτε υπήρξαν και εκείνοι παιδιά...»

Βιβλία της Αγγελικής Βαρελλιά

- Μια παράξενη μέρα (Μεταίχμιο, 2008) • Ο λιμενάρχης με τ' άσπρα φτερά (Ψυχογιός, 2008)
- Το ποδηλατάκι-ήλιος (Παπαδόπουλος, 2008)
- Άγια Νύχτα, το τραγούδι τ' ουρανού (Ψυχογιός, 2007) • Γαβγίζοντας την αγάπη (Ψυχογιός, 2007) • Γελαστός κι αγέλαστος (Σύγχρονη Εποχή, 2007) • Ηρωές της Ελλιάδας (Ψυχογιός, 2007) • Ιστορίες που παίζουν κυνηγητό (Μίνωας, 2007) • Με το χαμόγελο στα χείλη (Πατάκη, 2006) • Παλιά επαγγέλματα (Κέδρος, 2006)
- Στη γιορτινή τη γλίστρα κέδροι, έλατα και άσπρα (Πατάκη, 2006) • Το πιάτο τού Αλέξανδρου (Πορτοκάλη, 2005) • Παίζουμε; (Αστήρ, 2005) • Στον κήπο με τα παραμύθια (Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου, 2004) • Δώσε την αγάπη (Πατάκη, 2004) • Πώς γράφεται η λέξη μητέρα; (Μίλητος, 2003) • Αγαπάμε το σχολείο (Αφοί Παγουλιάτοι, 2003) • Η φύση και πώς τη φροντίζουμε (Αφοί Παγουλιάτοι, 2003) • Καλημέρα, Ελπίδα (Πατάκη, 2003) • Δέκα σάντουιτς με ιστορίες (Ψυχογιός, 2002) • Σε δύο τρελά ημίχρονα (Μίνωας, 2001) • Θα 'θελα τόσο να σου πω, μαμά. Θα 'θελα τόσο να σου πω, μπαμπά (Ψυχογιός, 2001) • Ο Θεός αγαπά τα πουλιά (Πατάκη, 2000) • Με ευχές, φλουριά κι αγάπη (Περίηλους, 2000) • Το φεγγάρι παίζει σκάκι (Πατάκη, 1999) • 9 τηλεφωνήματα κι ένας λαγός (Μίνωας, 1999) • Τα παπουτσάκια που ήνε παραμύθια (Αγκυρα, 1998) • Διονύσιος Σολωμός (Πατάκη, 1997) • Ένα πρωί με τον Αίσωπο (Πατάκη, 1997) • Αθάνατι ιδέα (Αγκυρα, 1996) • Δράκε, δράκε είσ' εδώ; (Πατάκη, 1996) • Στον γαλαξία της ενωμένης Ευρώπης (Αγκυρα, 1996) • Φιλενάδα, φουντουκιά μου (Πατάκη, 1995) • Αρχίζει το ματς (Πατάκη, 1995) • Έξι εναντίον ενός (Πατάκη, 1985)

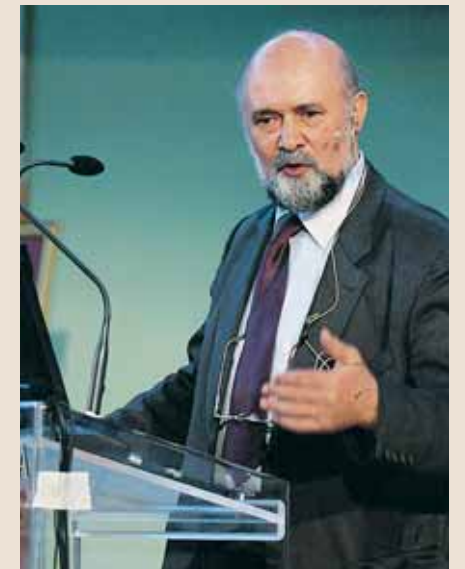
Η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία διοργάνωσε με επιτυχία Ημερίδα με ψυχοπαιδαγωγικά θέματα

Με αθρόα συμμετοχή εκπαιδευτικών, ακόμη και από τα Αρσάκεια της Πάτρας και της Θεσσαλονίκης, αλλά και με μεγάλη συμμετοχή γονέων πραγματοποιήθηκε, το Σάββατο 27 Σεπτεμβρίου 2008 στο Αμφιθέατρο των Τοσιτσειών Εκκλησίας, η Ημερίδα με ψυχοπαιδαγωγικά θέματα, που διοργάνωσε η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία. Στόχος της Ημερίδας ήταν η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών και των γονέων σε ζητήματα της σχολικής πράξης.

Οι ομιλητές της Ημερίδας για ψυχοπαιδαγωγικά θέματα στο πάνελ

Για το καίριο πρόβλημα του σχολικού και του ελεύθερου χρόνου του μαθητή μίλησε ο κ. **Σωτήριος Γκλαβιάς**, Αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και μέλος του Δ.Σ. της Φ.Ε., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «**Μαθητές: Αιχμάλωτοι του σχολικού χρόνου**». Ο κ. **Βασίλειος Κουλαϊδής**, καθηγητής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, μίλησε με θέμα «**Άτυπες μορφές εκπαίδευσης: Διαχείριση του ελεύθερου χρόνου του παιδιού**». Η εισήγηση του καθηγητή Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. **Ηλία Ματσαγγούρα** είχε τίτλο «**Συνεργασία σχολείου και οικογένειας: Τι προτείνουν οι εκπαιδευτικοί. Τι ζητούν οι γονείς**». Τέλος, ο Γενικός Γραμματέας της Φ.Ε., ομότιμος καθηγητής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. **Ιωάννης Παρασκευόπουλος** παρουσίασε το θέμα «**Εφηβική κρίση: Οι εκφάνσεις της και**

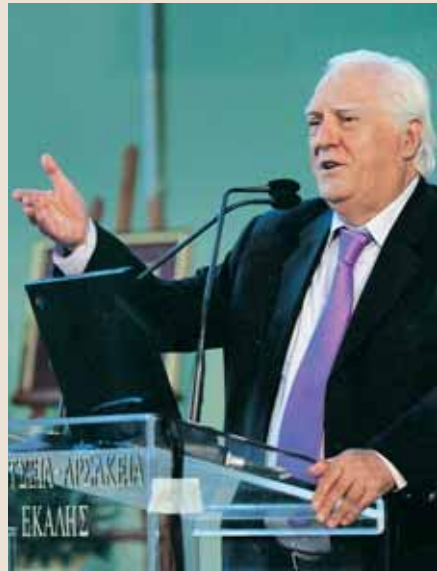
η ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπισή της στο σχολείο και στην οικογένεια». Μετά το τέλος κάθε κύκλου εισηγήσεων και, κυρίως, στο τέλος της ημερίδας, δόθηκε η ευκαιρία σε γονείς και εκπαιδευτικούς να διατυπώσουν απορίες και προτάσεις και να συζητήσουν με τους εισηγητές αλλά και με τον Πρόεδρο της Φ.Ε., καθηγητή κ. **Γεώργιο Μπαμπινιώτη**, ο οποίος, στο τέλος, συντόνισε και τη συζήτηση της ολομέλειας. Τα κύρια σημεία στα οποία κινήθηκαν οι εισηγήσεις των ομιλητών είναι τα ακόλουθα: Ο κ. **Σ. Γκλαβιάς** αντιδιέσπειλε αρχικά το σχολείο της γνώσης και των εξετάσεων με το σχολείο της μάθησης, της δημιουργικής σκέψης και της αγωγής, για να αναφερθεί στη συνέχεια στους στόχους της εκπαίδευσης και τους τρόπους επίτευξής τους, καθώς και στην ατομική και τη συνεργατική μάθηση. Παρουσίασε κριτικά το «**τετραγωνισμένο πατρών**» του **ωρολογίου προγράμματος** και το μοναδικό σχολικό βί-

βλίο ως μέσα επίτευξης προεπιλεγμένων εκπαιδευτικών στόχων, αλλά και το «κρυφό» σχολικό πρόγραμμα, το οποίο ταλαιπωρεί και μετά το πέρας των σχολικών μαθημάτων τους μαθητές. Το παραδοσιακό μοντέλο οργάνωσης του σχολικού χρόνου, η παιδαγωγική του «ελεύθερου χρόνου» και το μείζον πρόβλημα της «ποιοτικής» διάστασης του χρόνου αποτέλεσαν τα επόμενα σημεία της εισήγησης. Εδώ σχολιάστηκαν οι σχολικοί ρυθμοί σε αντιδιαστολή με τους ρυθμούς της παιδικής ζωής, ερμηνεύοντας τη συσσωρευμένη κόπωση που παρατηρείται στους μαθητές. Ο κ. Γκλαβιάς έκανε λόγο για «**σχολειοποίηση**» του ελεύθερου χρόνου των μαθητών και για «**βιασμό**» της πνευματικής τους συγκρότησης. Σημείωσε ότι ο περιορισμός του ελεύθερου χρόνου είναι παράγοντας αρνητικής επίδρασης στη δημιουργική ενασχόληση και συσχέτισε το ζήτημα του σχολικού χρόνου με τη σχολική αποτυχία. Μίλησε ακολούθως για τον συνολικό χρόνο του μαθητή (σχολικό και ελεύθερο) και για τη δημιουργική αξιοποίησή του. Τον ομιλητή εν συνεχεία απασχόλησε το Ολοήμερο σχολείο και η επίδρασή του στον ελεύθερο χρόνο, το πρόγραμμα των ευέλκτων παιδαγωγικών

πρακτικών, η αποτελεσματική εφαρμογή οργάνωσης του σχολικού χρόνου στην πράξη και οι εναλλακτικές μορφές διδακτικής πρακτικής. Η εισήγηση έκλεισε με μια αποτίμηση του σχολείου της ύστερης «**νεωτερικότητας**». Ο επόμενος εισηγητής, ο κ. **Κουλαϊδής**, ξεκίνησε αναπτύσσοντας το θέμα της διαθεσιμότητας και της διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου στις σύγχρονες κοινωνίες, θίγοντας το πρόβλημα της δόμησης του ελεύθερου χρόνου και μιλώντας για τις δραστηριότητες που συντελούν στην αξιοποίησή του. Κάνοντας λόγο για «**μετάλλαξη του ελεύθερου χρόνου**», περιέγραψε τη μετάβαση από την πληροφόρηση στη μάθηση και στην εκπαίδευση. Διακρίνοντας τις μορφές μάθησης σε τυπικές και άτυπες, μίλησε για την απώλεια του αποκλειστικού ρόλου του σχολείου στη διάχυση της γνώσης και την ανάδυση του πεδίου της άτυπης εκπαίδευσης και της διάβιου μάθησης. Αναφέρθηκε ακολούθως σε φορείς και θεσμούς που σχετίζονται με την τυποποίηση της άτυπης μάθησης, ενώ, δίνοντας το στίγμα της πορείας προς μια νέα σχέση τυπικών και άτυπων μορφών μάθησης, ανέπτυξε θέματα που αφορούσαν στη σχέση του σχολείου και της οικο-

Από αριστερά:
Ο Αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μέλος του Δ.Σ. της Φ.Ε. κ. Σ. Γκλαβιάς
Ο καθηγητής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Β. Κουλαϊδής
Ο καθηγητής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ηλ. Ματσαγγούρας

Από αριστερά:
Ο Γενικός Γραμματέας της Φ.Ε.,
ομότιμος καθηγητής Ψυχολογίας
τού Πανεπιστημίου Αθηνών
κ. Ι. Παρασκευόπουλος

Ο Πρόεδρος της Φ.Ε. καθηγητής
κ. Γ. Μπαμπινιώτης καλωσορίζει γονείς
και εκπαιδευτικούς κηρύσσοντας την έναρξη
της Ημερίδας

γένειας με τις άτυπες μορφές μάθησης και στις προοπτικές και στα προβλήματα της σχέσης του σχολείου με την κοινωνία. Τέλος, μίλησε για το πώς το σχολείο μπορεί να είναι ελκυστικό και δημιουργικό, καθώς και για την πιστοποίηση της γνώσης. Ο κ. **Ματσαγγούρας** έθεσε το σοβαρό θέμα της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας. Τόνισε ότι έχει διαπιστωθεί ερευνητικά ότι τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι γονείς θεωρούν αναγκαία και σημαντική τη συστηματική συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας και ότι, όπου αυτή η συνεργασία λειτουργεί συστηματικά, υπάρχουν θετικά αποτελέσματα σε πολλούς τομείς, όπως είναι οι επιδόσεις και η συμπεριφορά των μαθητών, η ικανοποίηση των γονέων από το σχολείο και η αναγνώριση του έργου των εκπαιδευτικών. Ακολούθως, αξιοποιώντας ελληνικά ερευνητικά δεδομένα, παρουσίασε σε ποια σημεία συγκλίνουν και σε ποια αποκλίνουν οι απόψεις των εκπαιδευτικών και των γονέων αναφορικά με το περιεχόμενο και το πλαίσιο της συνεργασίας. Για τον σκοπό αυτόν έθεσε επιμέρους ερωτήματα, όπως ποια είναι τα αντικείμενα και ποιες οι μορφές της συνεργασίας, ποιες είναι οι αρμοδιότητες, οι ρόλοι και οι ευθύνες των εκ-

παιδευτικών και ποιες είναι οι αρμοδιότητες, οι ρόλοι και οι ευθύνες των γονέων. Έχοντας κάνει μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση των σχέσεων σχολείου και οικογένειας και έχοντας παρουσιάσει σύγχρονα εναλλακτικά μοντέλα συνεργασίας σχολείου και οικογένειας, κατέληξε σε μια σύνθεση απόψεων και σε προτάσεις. Τέλος, ο κ. **Παρασκευόπουλος** ανέπτυξε το πάντα επίκαιρο και προβληματικό θέμα της διαχείρισης της εφηβικής κρίσης. Μίλησε για όσα συμβαίνουν σε όλους τους εφήβους, τα οποία οφείλουμε να γνωρίζουμε, ώστε να μην πανικοβαλλόμαστε ή να μην οδηγούμαστε σε υπερβολές: για τον φόβο για τη σωματική ανάπτυξη, τις έντονες θυμικές εκρήξεις και μεταπτώσεις, την αφύπνιση της ερωτικής ορμής, την εναντίωση στην αυθεντία και την εξουσία, την προσκόλληση στους συνομηλικούς και τη διαμόρφωση εφηβικής κουλτούρας, τους εφηβικούς μηχανισμούς άμυνας κ.ά. Από την άλλη, επεσήμανε αυτά που συμβαίνουν σε λίγους εφήβους και τα οποία συνιστούν προβληματικές-παθολογικές συμπεριφορές, όπως η παραβατικότητα, τα ναρκωτικά, τα αφροδίσια νοσήματα, η κατάθλιψη, η νευρωτική ανορεξία κ.ά.

Παρέθεσε ακολούθως έναν πρακτικό «δεκάλογο» για τη διαχείριση της εφηβικής κρίσης, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, τη σημασία του διαλόγου και την αρνητική διάσταση του μονολόγου, την ανάγκη αποφυγής της καταγγελτικής στάσης απέναντι στους εφήβους, την προσοχή στον τρόπο αντίδρασης και την ανάγκη απουσίας απολυτότητας, τον καταλυτικό ρόλο του χιούμορ, τη ληπτή ισορροπία στη σχέση ελευθερίας και ελέγχου και αποτύπωσε το ψυχολογικό κλίμα της οικογένειας μέσα από τη σκιαγράφηση τεσσάρων τύπων γονέων, σκιαγραφώντας στο τέλος και το προφίλ των ιδανικών γονέων.

Έκρηξη φαντασίας στις «Ημέρες Δημιουργικότητας»

Συνεχίζεται για 2η σχολική χρονιά το πρόγραμμα «Ημέρες Δημιουργικότητας» που ξεκίνησε τον Απρίλιο 2008. Το πρόγραμμα πραγματοποιείται στο πλαίσιο των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας και υλοποιείται από τους μαθητές των Α', Β' και Γ' τάξεων σε συνεργασία με τις διευθύντριες των Αρσακείων Δημοτικών Ψυχικού. Μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες που σχεδίασε η σχολική ψυχολόγος κ. Ξ. Παρασκευοπούλου, ώστε να αντιστοιχούν στο επίπεδο της γνωστικής και ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών της κάθε τάξης, οι μαθητές εξέφρασαν και καλλιέργησαν τη δημιουργική τους σκέψη, εξωτερίκευσαν τα συναισθήματά τους και τον αυθορμητισμό τους και μετέτρεψαν την ενέργειά τους σε δημιουργική δράση. Για τους μαθητές της Α' τάξης το πρόγραμμα περιελάμβανε ελεύθερη απεικόνιση του σχολικού τους περιβάλλοντος με θέμα «Ζωγραφίζω το σχολείο μου», που, παράλληλα, έδωσε στους εκπαιδευτικούς μια μοναδική ευκαιρία προσέγγισης του παιδικού ψυχισμού.

Τα παιδιά ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες του προγράμματος συμμετέχοντας με κέφι και ενθουσιασμό στη διαφορετική και πρωτόγνωρη αυτή εμπειρία. Μερικά ενδεικτικά παραδείγματα από τη συμμετοχή τους:

Αν ο αριθμός 6 ήταν άνθρωπος,
ποιος θα ήταν αυτός;

– «Ο εννιά στις ανάποδές του!»
– «Η Ιωάννα, γιατί το όνομά της έχει 6 γράμματα»

Τι θα συνέβαινε στον κόσμο
αν δεν υπήρχε ο αριθμός 0;

– «Ο Τζέιμς Μποντ δεν θα ήταν ο Πράκτωρ 007!»

– «Δεν θα υπήρχε το μοντέλο αεροπλάνου boeing 707»

– «Ο παππούς μου δεν θα ήταν 60 χρόνων αλλά 6 και θα πήγαινε σε μικρότερη τάξη από εμένα!»

Τι μπορεί να σκέφτονται τα αγάλματα
στα μουσεία για τους ανθρώπους που τα κοιτούν;

– «Μου ξύνει λίγο την πλάτη»

– «Αν βρεις κάπου το δεξί μου χέρι, μου το φέρνεις»

– «Κάτι σπουδαίο θα είμαι για να με κοιτάνε όλοι αυτοί!»

Το πρόγραμμα «Ημέρες Δημιουργικότητας», που πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του Γενικού Γραμματέα της Φ.Ε., καθηγητή κ. Ι. Παρασκευόπουλου, τη συνεργασία μεταπτυχιακών φοιτητών της Σχολικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, είχε μεγάλη επιτυχία γι' αυτό θα καθιερωθεί στις υπόλοιπες τάξεις και βαθμίδες των Αρσακείων Σχολείων.

Μαθητές της Α' τάξης
τού Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού
«ζωγραφίζουν το Σχολείο τους»
στον κήπο του Αρσακείου.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών της Φ.Ε. πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τους μαθητές του Γενικού Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού, στις 25 Σεπτεμβρίου 2008 για την Α' τάξη και στις 6 Οκτωβρίου 2008 για τις Β' και Γ' τάξεις, με θέματα συζήτησης: «**Εθισμός και αλκοόλη**» και «**Ψυχογενής ανορεξία και βουλιμία**». Οι μαθητές ενημερώθηκαν και ευαισθητοποιήθηκαν πάνω στα καίρια αυτά θέματα της ηλικίας τους από τη σχολική ψυχολόγο κ. Ξ. Παρασκευοπούλου και την παιδοψυχολόγο κ. Μαρία Κούκνη.

Γνωρίζοντας από κοντά τούς συγγραφείς

Η ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ
ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας (8 Μαρτίου) και την Ημέρα Ποίησης (21 Μαρτίου), οι μαθητές της Στ' τάξης του **Β' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού** γνώρισαν τη διακεκριμένη ποιήτρια, ακαδημαϊκό **Κική Δημουλά** και συζήτησαν μαζί της με έναυσμα την ποιητική της συλλογή *Το λίγο του κόσμου* και συγκεκριμένα τα δύο ποιήματα «Σημείο αναγνωρίσεως» και «Άφησα να μην ξέρω».

Η κ. Δημουλά, προσκεκλημένη της Διευθύντριας κ. Αικ. Κούλη-Καβουκλή, παρακολούθησε μέσα σε μία διδακτική ώρα την πηγαία εκδήλωση των μαθητών, που άρτια οργάνωσαν οι δασκάλες κ. Π. Γιαννοπούλου, Έ. Κατσούλη και Ζ. Θεοχάρη, με τίτλο «Το αίνιγμα που γίνεται άνοιγμα», παραφράζοντας τον στίχο της ποιήτριας «Αίνιγμα δανείστηκα, αίνιγμα επέστρεψα». Οι μαθητές συζήτησαν με τη δημιουργό, που τους βοήθησε να ταξιδέψουν στον χώρο της ποίησης χωρίς οδικούς χάρτες, χωρίς απαγορευτικές σκοτεινότητες, με μόνο οδηγό το συναίσθημά τους. Κι αυτό ήταν το δικό τους –πρώτο ίσως– «άνοιγμα» στον χώρο της ποίησης.

Η κ. Δημουλά προσέγγισε με αμεσότητα τους μικρούς μαθητές: – Ξέρετε ότι είμαι συνομήλική σας; Είναι περίεργο; Ξέρετε τι σημαίνει μνήμες; – Όχι. – Ε, γι' αυτό εγώ είμαι γερόντισσα, αλλιά διατηρώ πολύ μέσα μου το παιδί που ήμουν κάποτε. Γι' αυτό και σας αγαπώ και δεν νιώθω καθόλου ξένη με εσάς.

Παραθέτουμε αποσπάσματα από τον διάλογο μαθητών και ποιήτριας:

Η ακαδημαϊκός, ποιήτρια Κική Δημουλά
πάντα κοντά στα Σχολεία της Φ.Ε.
Εδώ με τους μαθητές της Στ' τάξης, τις δασκάλες
και τη Διευθύντρια του Β' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού

Πώς εμπνευστήκατε το ποίημά σας «Σημείο αναγνωρίσεως», όπου περιγράφετε τη γυναίκα αιχμάλωτη, όπως το αγαλλμα γυναίκας με δεμένα χέρια;

Δεν ξέρω αν αυτό το ποίημα θα το έγραφα έτσι σήμερα, όπως το έγραψα τότε που ήμουν νέα. Γιατί σήμερα, εκτός του ότι η γυναίκα βεβαίως δεν είναι τόσο αιχμάλωτη, απέκτησα τη σοφία να ξέρω ότι ο άνθρωπος, είτε είναι γυναίκα είτε είναι άντρας, πάντα είναι αιχμάλωτος του ίδιου του χαρακτήρα. Επομένως, δεν απελευθερωνόμαστε ποτέ από τον χαρακτήρα μας, από την ανάγκη να επιβιώσουμε, από την ανάγκη να προοδεύσουμε, από την ανάγκη να γίνουμε πολιτισμένοι, που σημαίνει ότι να χάσουμε τα ένστικτά μας –γιατί αυτά δεν χάνονται ποτέ– αλλιά να τα φυλακίσουμε, να τα κρύψουμε, να μην τα βγάζουμε έξω.

Πότε γράψατε τα πρώτα σας ποιήματα;

Τα πρώτα μου ποιήματα τα έγραψα 17 χρόνων.

Η μητέρα σας υποστήριξε την επιθυμία σας να ασχοληθείτε με την ποίηση;

Ούτε την υποστήριξε ούτε δεν την υποστήριξε. Αυτό γινόταν ερήμην των πάντων. Και δεν έγινε τόσο κατά τη διάρκεια του σχολείου όσο πιο πολύ μετά τον γάμο μου με τον Άθω Δημουλά, που ήταν ποιητής και πάρα πολύ καλλιεργημένος άνθρωπος, ο οποίος όντως με ήθελε ποιήτρια και πίστευε πάρα πολύ ότι θα είμαι ποιήτρια και μάλιστα είχε τη γενναιότητα να λείει ότι είμαι πολύ καλύτερη από εκείνον. Το λέω και θα ήθελα πολύ να zei.

Ποια είναι η πιο αγαπημένη και η λιγότερο αγαπημένη στιγμή της ζωής σας;

Η πιο αγαπημένη στιγμή της ζωής μου είναι αυτή της γεννήσεως των παιδιών μου. Γιατί είναι η διαρκέστερη ευτυχία. Μία επίσης συγκινητική στιγμή ήταν ο πρώτος καλός λόγος για τα ποιήματά

μου. Μία λιγότερο ευτυχισμένη στιγμή ήταν αυτή που συνέλαβα τι θα πει ευτυχία: Ήταν πάρα πολύ σύντομη.

Η ποίηση ήταν πάντα η πιο μεγάλη σας επιθυμία;

Ήταν το μόνο που μπορούσα να κάνω. Κληφτά πάντα και όχι «α, τώρα θα καθίσω να γράψω ένα ποίημα», πηγαίνοντας με το τραμ από το σπίτι προς την Τράπεζα της Ελλάδος, όπου δούλευα. Από εικόνες, από μικροερεθίσματα έκλεβα και έγραφα ορισμένα ποιήματα. Όμως, ποτέ δεν είχα στον νου μου ότι αυτό θα το κάνω έργο ζωής. Έγινε μόνο του.

Υπάρχει και κάτι άλλο που σας εκφράζει εκτός από την ποίηση;

Κάποτε στην Τράπεζα, όπου δούλευα, είχα αποσπαστεί σε ένα περιοδικό που έβγαζε με μισές σελίδες οικονομικού ενδιαφέροντος και μισές λογοτεχνικού. Είχα αναλάβει αυτές τις σελίδες και μαζί με τους λογοτέχνες της Τράπεζας, τον Βενέζη, τον Μηνά Δημάκη, τον Πετσάλη, τις «γεμίζαμε». Μαζεύτηκε μια τεράστια ύλη 8 ετών, την οποία συγκέντρωσα και εξέδωσα πριν από 2 χρόνια με τον τίτλο «Εκτός σχεδίου» και είναι τα μοναδικά πεζά που έχω γράψει. Με ευχαρίστησε αυτή η διάσωση, μου είναι πολύ δύσκολο να χειριστώ τον πεζό λόγο ή τον άμεσο προφορικό. Δεν θα έφευγα εύκολα από την ποίηση.

Πώς θα χαρακτηρίζατε με λίγα λόγια τον εαυτό σας;

Είμαι σεμνή, είμαι πολύ φοβισμένη, είμαι κρυφοφιλόδοξη, είμαι καλή μητέρα, είμαι πάρα πολύ ερωτευμένη με αυτό που λέγεται ζωή. Ενώ δείχνω απαισιόδοξη, αυτή η απαισιοδοξία είναι η άλλη μορφή της αγάπης μου για τη ζωή.

Η Κική Δημουλά ακούει με προσοχή τις σκέψεις των μαθητών με αφορμή ένα ποίημά της.

- Στο πλαίσιο εργασίας που εκπόνησαν οι μαθητές της Στ' τάξης του **Δ' Τοισσιείου Δημοτικού Εκάλης** για την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας, επίσημη προσκεκλημένη είχαν την πρώην διευθύντρια του Σχολείου, συγγραφέα κ. **Ναννίνα Σακκά-Νικολακοπούλου**. Οι μαθητές επέλεξαν να διαβάσουν και να επεξεργαστούν το βιβλίο της *Θάρρος στη μαύρη νύχτα*, το οποίο συνδέεται τόσο με τα Σχολεία της Φ.Ε. όσο και με το μάθημα της Ιστορίας (η ιστορία εκτυλίσσεται κατά τη διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα). Με κύριο άξονα αυτό το βιβλίο συζήτησαν μαζί της για το περιεχόμενο των βιβλίων με ιστορικό περιεχόμενο και γενικότερα για θέματα Ιστορίας και λογοτεχνίας.

- Οι μαθητές της Γ' τάξης του **Δ' Τοισσιείου Δημοτικού Εκάλης** υποδέχθηκαν στην τάξη τους τον συγγραφέα παιδικών βιβλίων κ. **Βαγγέλη Ηλιόπουλο**. Κατά τη συνάντηση είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν απορίες τους από την ανάγνωση και την επεξεργασία του χριστουγεννιάτικου βιβλίου *Τα Χριστούγεννα των παιδιών*. Έτσι, έμαθαν από τον συγγραφέα πώς γεννήθηκαν οι ιστορίες και συνειδητοποίησαν ότι «η έμπνευση έρχεται όποτε εκείνη θέλει, όπου εκείνη θέλει και σου λέει ό,τι θέλει». Τέλος, με τη βοήθεια και τις οδηγίες του, κάθε μαθητής ζωγράφησε έναν καλικάτζαρο-ήρωα μιας από τις χριστουγεννιάτικες ιστορίες του συγγραφέα.
- Τον συγγραφέα παιδικών βιβλίων κ. **Φίλιππο Μανδηλαρά** είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά οι μαθητές του **Αρσακείου Νηπιαγωγείου Πατρών**. Τα παιδιά έπαιξαν θεατρικό παιχνίδι ζωτανεύοντας το παραμύθι *Ο Ρίγκι, το μυρμήγκι*. Ντύθηκαν με χρωματιστά υφάσματα και υποδύθηκαν τους ρόλους του παραμυθιού, χωρίστηκαν σε ομάδες, έγιναν ζώα, πουλούδια, σκιάχτρα, έντομα. Οι μικροί μαθητές χάρηκαν ιδιαίτερα αυτή τη διαφορετική εκπαιδευτική διαδικασία. Στο τέλος χάρισαν στον

συγγραφέα δύο βιβλία που είχαν γράψει και εικονογραφήσει μόνοι τους. Τον κ. Μανδηλαρά συνάντησαν και οι μαθητές της Ε' τάξης του **Δ' Τοισσιείου Δημοτικού Εκάλης**. Ταξίδεψαν στα ίχνη της χαμένης Ατλαντίδας μέσα από τις σελίδες του συναρπαστικού βιβλίου του και μπορεί τελικά... να μην τη βρήκαν, αλλά «το ταξίδι έχει μεγαλύτερη αξία», όπως είπε ο ίδιος ο συγγραφέας. Και είχε δίκιο, γιατί κατά τη διάρκεια του «ταξιδιού» τα παιδιά διασκέδασαν και δημιουργήσαν τη δική τους περιπέτεια, δραματοποιώντας αποσπάσματα του βιβλίου ή παρουσιάζοντας παραληλαγές για την πλοκή του.

Ο συγγραφέας επισκέφθηκε, επίσης, τους μαθητές της Β' τάξης του **Α' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού**, οι οποίοι επεξεργάστηκαν στην τάξη το βιβλίο του *Οι μαγικές μάσκες του Κουτσοφλέθαρα*. Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου γνώρισαν πολλά αποκρίτικα έθιμα και έμαθαν για την προέλευσή τους.

- Το βιβλίο της κ. **Ελένης Σταμπόγλη** *Πρόσκληση σε γεύμα*, από τη σειρά βιβλίων «Δρόμοι του Βυζαντίου», διάβασαν και επεξεργάστηκαν στην τάξη οι μαθητές της Ε' τάξης του **Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού** και του **Β' Τοισσιείου Δημοτικού Εκάλης**.

Πάνω:
Η συγγραφέας Ελένη Σταμπόγλη
με μαθητές του **Β' Τοισσιείου**
Δημοτικού Εκάλης

Κάτω:
Η συγγραφέας Ναννίνα
Σακκά-Νικολακοπούλου
μαζί με τους μαθητές της Στ' τάξης
του **Δ' Τοισσιείου Δημοτικού Εκάλης**

του Δ' Τοισσιείου Δημοτικού Εκάλης. Κύριο θέμα του βιβλίου είναι οι διατροφικές συνήθειες των Βυζαντινών. Μελετώντας τη διατροφή των κατοίκων της βυζαντινής αυτοκρατορίας, τα παιδιά συνειδητοποίησαν ότι αντιδρούν παράλληλα πληροφορίες για την αγροτική οικονομία της εποχής, τις κοινωνικοοικονομικές διαφορές των Βυζαντινών, την τεχνολογία τους, τη θρησκεία και τα έθιμά τους και τελικά όλο τον πολιτισμό τους. Οι μαθητές και των δύο Σχολείων συνάντησαν τη συγγραφέα στις Βιβλιοθήκες των Αρσακείων Ψυχικού και των Τοισσιείων Εκάλης και συζήτησαν μαζί της για τις πηγές από τις οποίες συνέλεξε το υλικό της και για τον τρόπο με τον οποίο επέλεξε και κατέγραψε τις πληροφορίες που περιέλαβε στο βιβλίο της.

- Το **Αρσάκειο Δημοτικό Θεσσαλονίκης** επισκέφθηκε η συγγραφέας κ. **Ελένη Δικαίου**, για να τη γνωρίσουν από κοντά οι μαθητές και να συζητήσουν μαζί της. Οι μαθητές της Α' τάξης διάβασαν και επεξεργάστηκαν στην τάξη το βιβλίο *Η μαρουδίτσα που έφερε την πασχαλιά*. Έπειτα, με τη βοήθεια των δασκάλων τους, κατασκεύασαν τις δικές τους μαρουδίτσες πίσω από τις οποίες έγραψαν

ευχές για τη Σαρακοστή και το Πάσχα και τις χάρισαν στη συγγραφέα. Οι μαθητές της Γ' τάξης διάβασαν βιβλία σχετικά με τους μυθικούς ήρωες, για τους οποίους είχαν διδαχθεί στο μάθημα της Ιστορίας. Τα παιδιά χάρισαν στη συγγραφέα ζωγραφιές και κείμενα σχετικά με τους αγαπημένους τους ήρωες. Οι μαθητές της Ε' τάξης συζήτησαν με τη συγγραφέα και της παρουσίασαν τα αποτελέσματα (βιβλιοπαρουσιάσεις, καλλιτεχνικές δημιουργίες) της ενασχόλησής τους με το βιβλίο της *Η κοιλάδα με τις πεταλούδες*. Οι δραστηριότητες αυτές εντάχθηκαν στο πολιτιστικό-περιβαλλοντικό πρόγραμμα με τίτλο **«Μαθαίνω ν' αγαπώ το περιβάλλον...μέσα από τη λογοτεχνία»** που εκπόνησαν οι μαθητές. Στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού προγράμματος που εκπόνησαν με θέμα «Το δάσος: ο τελευταίος πνεύμονας ζωής» οι μαθητές της Στ' τάξης διάβασαν το ίδιο βιβλίο και συζήτησαν με τη συγγραφέα για τα μηνύματα και την περιβαλλοντική επαγρύπνηση του σύγχρονου ανθρώπου.

- Τη συγγραφέα κ. **Λίτσα Ψαραύτη** συνάντησαν οι μαθητές της Στ' τάξης του **Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης** που μελέτησαν και ερεύνησαν πτυχές

Ο συγγραφέας Φίλιππος Μανδηλαράς
εμπυκλώνει δραματοποίηση του παραμυθιού
του «Ο Ρίγκι, το μυρμήγκι» με τα νήπια
του Αρσακείου Πατρών.

της Μικρασιατικής καταστροφής. Διάβασαν και επεξεργάστηκαν το βιβλίο της *Η σπηλιά της γοργόνας* και συζήτησαν μαζί της για τις αιτίες, τις συνέπειες και τα βιώματα όλων των Ελλήνων από τη Μικρασιατική καταστροφή.

- Μία ακόμη μοναδική εμπειρία για τους μαθητές των Ε' και Στ' τάξεων του **Αρσακείου Δημοτικού Πατρών** αποτέλεσε η συνάντησή τους με τη συγγραφέα κ. **Τζέμνη Τασάκου**. Οι μαθητές της Ε' τάξης παρουσίασαν το βιβλίο *Το κρυφό μονοπάτι* και οι μαθητές της Στ' το βιβλίο *Το σεντούκι με τα αμύθητα σεντέφια*. Τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν με τη συγγραφέα για την αξία του βιβλίου, να διατυπώσουν τις ερωτήσεις τους και να λύσουν απορίες τους.
- Με την ευκαιρία του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Παιδικού Βιβλίου επισκέφθηκε το **Γ' Αρσάκειο Δημοτικό Ψυχικού** η κ. **Θάμεια Χατζηγιάννη**, συγγραφέας του βιβλίου *Η μέλισσα με το σπασμένο φτερό*. Οι μαθητές της Β' τάξης, έχοντας διαβάσει και επεξεργαστεί με ειδικό φυλλάδιο το βιβλίο, ευαισθητοποιήθηκαν και προβληματίστηκαν σχετικά με το θέμα της διαφορετικότητας. Αφού συζήτησαν με τη συγγραφέα, της προσέφεραν τα ποιήματα που εμπνεύστηκαν και έγραψαν με αφορμή το βιβλίο της.
- Η συγγραφέας κ. **Ιωάννα Σκαρλάτου** παρουσίασε στους μαθητές της Γ' τάξης

Αριστερά:
Ο Θεσσαλονικιός συγγραφέας Αλέξανδρος Κοσματόπουλος διαβάζει απόσπασμα βιβλίου του στους μαθητές της Γ' τάξης του Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης.

Δεξιά:
Μαθήτριες του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης με τη συγγραφέα Ελένη Δικαίου

τού Γ' Τοισσείου Δημοτικού Εκάλης εκπαιδευτικό πρόγραμμα που βασίζεται στο βιβλίο της Ένα πολύχρωμο ταξίδι στη δημιουργία του κόσμου. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε αφού τα παιδιά ολοκλήρωσαν στο μάθημα των Θρησκευτικών την ενότητα για τη δημιουργία του κόσμου. Το πρόγραμμα βασίστηκε στις αρχές της διαθεματικότητας, της συνεργατικότητας και συγχρόνως της αυτενέργειας των μαθητών. Η συγγραφέας, χρησιμοποιώντας τη βιωματική προσέγγιση, ώθησε τα παιδιά να συμμετάσχουν ενεργά στο πρόγραμμα, να ζητούν κάθε στιγμή, να μάθουν να λειτούργουν σε ομάδα, να αποτυπώνουν χρήσιμες πληροφορίες για τον εαυτό τους, καθώς και για το φυσικό και το κοινωνικό περιβάλλον τους.

Ομάδα μαθητών της Στ' τάξης του Α' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού παρουσίασε σε ειδική εκδήλωση το βιβλίο της κ. **Σοφίας Γιαλουράκη Τα πορτρέτα του Φαγιούμ και η μυστηριώδης μισ Τζούλια**. Η συγγραφέας προσκλήθηκε να παρευρεθεί στην παρουσίαση των εργασιών των μαθητών και συντόνισε ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες δημιουργικές δραστηριότητες. Με την καθοδήγηση της Διευθύντριας κ. Ευ. Σαντοριναίου, οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, ανέλαβαν την επεξεργασία του βιβλίου, την περίληψή του και την παρουσίαση των πορτρέτων του. Το βιβλίο χωρίστηκε σε τμήματα μαθημάτων (γεωγραφικούς όρους, ιστορικές αναφορές, τεχνικά στοιχεία κατασκευής των πορτρέτων Φαγιούμ). Η εκδήλωση περιελάμβανε προβολή σε power point των εικόνων του βιβλίου και των πορτρέτων Φαγιούμ και δραματοποίηση μέρους του βιβλίου με διαλόγους, μουσική, κατάλληλα αντικείμενα και ενδύματα, μάσκες Φαγιούμ, που επιμελήθηκαν εξ ολοκλήρου τα παιδιά.

Την ευκαιρία να συζητήσουν με τον γνωστό Θεσσαλονικιό λογοτέχνη κ. **Αλέξανδρο Κοσματόπουλο** είχαν οι μαθητές της Γ' τάξης του **Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης**. Ο συγγραφέας μίλησε για τον φόβο της ελευθερίας, τη σχέση της με τις επιθυμίες του ανθρώπου και την προοπτική κατάκτησης της πραγματικής ελευθερίας στην πορεία του ανθρώπινου βίου.

ΛΕΣΧΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

Τα τελευταία χρόνια οι λέσχες ανάγνωσης γίνονται όλο και πιο δημοφιλείς. Ολοένα και περισσότερα άτομα επιθυμούν να μοιράζονται τη χαρά και τις συγκινήσεις της ανάγνωσης με συνανθρώπους τους, διευρύνοντας έτσι τον κοινωνικό τους κύκλο και επεκτείνοντας την ατομική εμπειρία της ανάγνωσης σε συλλογική.

Η Βιβλιοθήκη των Τοισσείων Σχολείων Εκάλης, στη διαρκή προσπάθεια καλλιέργειας της φιλοαναγνωσίας, οργάνωσε από εφέτος λέσχες ανάγνωσης βιβλίων, που αποτελούνται από συγκεκριμένο αριθμό μαθητών, οι οποίοι συναντώνται σε τακτά χρονικά διαστήματα με σκοπό να συζητήσουν για βιβλία που έχουν διαβάσει. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου. Οι συναντήσεις των μαθητών πραγματοποιούνται στον χώρο της Βιβλιοθήκης την τελευταία Παρασκευή κάθε μήνα και διαρκούν τις δύο τελευταίες διδακτικές ώρες. Μετά την ανάλυση του κειμένου και των χαρακτήρων γίνεται συζήτηση, που είναι περισσότερο μια αυθόρμητη ανταλλαγή απόψεων πάνω σε συγκεκριμένα για κάθε μήνα θέματα και επιλεγμένα μυθιστορήματα, ποιήματα, ιστορικά βιβλία κ.ά.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

Οι υπεύθυνοι της Βιβλιοθήκης των Τοισσείων Σχολείων Εκάλης οργάνωσαν για δεύτερη συνεχή χρονιά δραστηριότητες με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης, στις 21 Μαρτίου. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε έκθεση ποιητικών συλλογών, αφιέρωμα στην Ευρωπαϊκή Ποίηση (Δάντη, Πετράρχη και Φρανσουά Βιγιόν), αφιέρωμα στον Νίκο Εγγονόπουλο και έκθεση φωτογραφικών πορτρέτων Ελλήνων ποιητών. Επίσης, σε συνεργασία με τα Τοισσεία Δημοτικά, η Βιβλιοθήκη παρουσίασε θεματικές ενότητες εκπαιδευτικού χαρακτήρα με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, στις 2 Απριλίου. Τα θέματα που παρουσιάστηκαν αφορούσαν στη δημιουργία ενός βιβλίου (κατασκευή ενός 16σέλιδου) και στην παιδική λογοτεχνία (τα είδη, τους πιο γνωστούς συγγραφείς και τα έργα τους).

Στη Βιβλιοθήκη των Τοισσείων Σχολείων Εκάλης οι μαθητές των Δημοτικών μαθαίνουν για την ιστορία της γραφής.

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Παιδικού Βιβλίου πραγματοποιήθηκαν στα Σχολεία της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας ποικίλες δραστηριότητες και εκδηλώσεις:

- Οι μαθητές των Α', Β', Γ' και Δ' τάξεων του **Αρσακείου Δημοτικού Πατρών** παρακολούθησαν την παιδική παράσταση *Το δώρο και το ταξίδι της Παπλωματούς* των Τζεφ Μπριμπό – Γκέιλ Ντε Μαρκέν, που παρουσίασε το Ινστιτούτο Παιδαγωγικού Θεάτρου «Θεατρομάθεια». Τα παιδιά είχαν διαβάσει και είχαν επεξεργαστεί στην τάξη τα αντίστοιχα βιβλία.

- Οι μαθητές όλων των τάξεων του **Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης** υλοποίησαν εκπαιδευτικά, πολιτιστικά ή περιβαλλοντικά προγράμματα με κύριο ή βοηθητικό άξονα το λογοτεχνικό βιβλίο. Οι δημιουργίες των μαθητών στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών, μαζί με αρκετά βιβλία, εκτέθηκαν στους χώρους του Σχολείου.

Στην Α' τάξη οι μαθητές ασχολήθηκαν με το θέμα **«Αγαπώ και προστατεύω τα ζώα»**, οι μαθητές της Β' τάξης επέλεξαν να ασχοληθούν με την **ανακύκλωση**, της Γ' τάξης παρουσίασαν εργασίες από το πολιτιστικό και το περιβαλλοντικό πρόγραμμα με θέματα από τη Μυθολογία και με τον τίτλο **«Ηρακλής: Ο ήρωας του περιβάλλοντος και του πολιτισμού»**. Στην Δ' τάξη οι μαθητές υλοποίησαν πρόγραμμα με θέμα **«Η ρύπανση της πόλης μου»**, οι μαθητές της Ε' τάξης έκαναν σκυταλοδρομία ανάγνωσης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου, και της Στ' τάξης επεξεργάστηκαν διαθεματικά κάποια από τα προτεινόμενα θέματα του βιβλίου της Γλώσσας, συνδυάζοντας την ανάγνωση με εκδρομή (στους Δελφούς), μαγειρική (γνώρισαν τις διατροφικές συνήθειες άλλων χωρών, μαγειρεύοντας τοπικές σπεσιαλιτέ της κάθε χώρας) και έρευνα (μελέτησαν τις αιτίες και τις συνέπειες της Μικρασιατικής καταστροφής και εκπόνησαν το περιβαλλοντικό πρόγραμμα **«Το δάσος: ο τελευταίος πνεύμονας ζωής»**).

Οι μαθητές των τμημάτων ξένων γλωσσών ανέπτυξαν διαφορετικές περιβαλλοντικές ή πολιτιστικές δραστηριότητες ανάλογα με τις γνώσεις τους και τα διδασκόμενα αντικείμενα. Οι μαθητές των τμημάτων Αγγλικής Γλώσσας έγιναν συγγραφείς, εικονογράφοι, συζητήσαν και προβληματίστηκαν με αφορμή πολλά βιβλία και απόλαυσαν τη διαδικασία επαφής με τον μαγικό χώρο της λογοτεχνίας, εμπλουτίζοντας παράλληλα το λεξιλόγιό τους. Οι μαθητές των Γαλλικών τμημάτων ασχολήθηκαν με το περιβάλλον. Συζητήσαν, δημιούργησαν επιτραπέζια παιχνίδια, εικαστικά ταμπλό και εκφράστηκαν με αφορμή σχετικά βιβλία. Οι μαθητές των τμημάτων Γερμανικής Γλώσσας ασχολήθηκαν με δραστηριότητες που προάγουν τόσο τη γλωσσική τους ικανότητα όσο και το γνωστικό τους επίπεδο, όπως τη δημιουργία κολλάζ με πληροφορίες για τη Γερμανία, ιστορικά γεγονότα και ποικίλες διαθεματικές προσεγγίσεις. Τέλος, οι μαθητές και των τριών τμημάτων συνεργάστηκαν για τη δημιουργία ενός τρίγλωσσου λεξικού, όπου απεικόνισαν χρήσιμα ρήματα

τής καθημερινότητας, φτειάχνοντας ένα πολύχρωμο και χρήσιμο εγχειρίδιο.

Επίσης, αντιπροσωπία μαθητών του Σχολείου έλαβε μέρος σε Συνέντευξη Τύπου στο πλαίσιο των δεκαήμερων εκδηλώσεων που διοργανώνει ο Σύνδεσμος Εκδοτών Βορείου Ελλάδος για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου. Οι μαθητές, σαν μικροί δημοσιογράφοι, έθεσαν στο πάνελ ερωτήματα που τους απασχολούν γύρω από το παιδικό βιβλίο.

- *Η φαντασμένη Τριανταφυλλιά* της Χρύσας Δημουλίδου είναι ένα από τα βιβλία που επεξεργάστηκαν οι μαθητές της Α' τάξης του Δ' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης. Το βιβλίο έδωσε την ευκαιρία στα παιδιά να συζητήσουν για το ομαδικό πνεύμα, την αλληλεγγύη, τη συνεργασία, αλληλ και για τη διαφορετικότητα.

- Βιβλία-Πυγολαμπίδες στο σκοτάδι! Αυτό είναι το μήνυμα το οποίο η γνωστή συγγραφέας Ρένα Καρθαίου έστειλε πριν μερι-

κά χρόνια στα παιδιά όλου του κόσμου. Αυτό ήταν το μήνυμα με το οποίο τα παιδιά του Α' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης γιόρτασαν την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, διαβάζοντας το σχετικό κείμενο και πλαισιώνοντάς το με ποικίλες δράσεις. Οι μαθητές της Α' τάξης παρουσίασαν το αγαπημένο τους βιβλίο και δημιούργησαν μια μικρή έκθεση στην τάξη τους. Οι μαθητές της Β' τάξης έφτιαξαν το βιβλιόδεντρο της τάξης. Οι βιβλιοφάγοι της Γ' τάξης εργάστηκαν υποδειγματικά, δανείστηκαν από τη βιβλιοθήκη καινούργια βιβλία, έφτιαξαν βιβλιοσυνθήματα, κρέμασαν στο βιβλιόδεντρο της τάξης τα αγαπημένα τους βιβλία και με μπαλόνια και κορδέλες πήραν μέρος στη βιβλιοπαρέλαση. Οι μαθητές της Δ' τάξης συμμετείχαν στον εορτασμό με την ανάγνωση του βιβλίου *Ήλιος, ήλιος και βροχή* της Ζωής Βαλάση. Αξίζει να σημειωθεί η ξεχωριστή δραστηριότητα των μαθητών της Δ'1 τάξης, οι οποίοι, με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Αικ. Ταταράκη, γνώρισαν όλη τη διαδικασία παραγωγής ενός βιβλίου. Στην Ε' τάξη τα παιδιά παρουσίασαν αγαπημένους τους ήρωες βιβλίων και συμμετείχαν στην παρέλαση με ένα γιγάντιο και πολύχρωμο πανό με συνθήματα για το βιβλίο. Οι μαθητές της Στ' τάξης ξεκίνησαν τη γνωριμία τους με την παγκόσμια κλασική λογοτεχνία, διαβάζοντας το έργο του Σαίξπηρ *Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας*.

Οι μαθητές της Γ' τάξης, με την καθηγήτρια Γαλλικών κ. Όλ. Δασκαλοπούλου, έφτιαξαν βιβλία με πρωταγωνίστρια τη μικρή μάγισσα Grenadine, χρησιμοποιώντας με επιτυχία το λεξιλόγιο που έμαθαν από την αρχή της σχολικής χρονιάς. Στα Αγγλικά οι μαθητές της Γ' τάξης, με την καθηγήτριά τους κ. Π. Γεωργακέλλου, έγραψαν και ζωγράφισαν τους αγαπημένους τους ήρωες κινουμένων σχεδίων. Επίσης, οι καθηγήτριες Αγγλικών κ. Β. Γιαννακοπούλου, Ζ. Μηλιοπούλου και Σ. Λιολλάκη παρουσίασαν κόμικς που φιλοτέχνησαν οι μαθητές. Οι μαθητές της Γ' τάξης στο μάθημα των Γαλλικών κατασκεύασαν μαριονέτα με τον βασικό ήρωα του βιβλίου τους, Caramel. Η καθηγήτρια Γαλλικών κ. Α. Καλλιβρούση ετοίμασε στην τάξη της έκθεση γαλλικού παιδικού βιβλίου, δίνοντας έτσι την ευκαιρία στους μαθητές όλων των τάξεων των Γαλλικών να γνωρίσουν από κοντά γαλλικά λεξικά, γαλλικά παραμύθια, γαλλικά νεανικά λογοτεχνήματα. Στη συνέχεια οι μαθητές επέλεξαν βιβλία τα οποία διάβασαν στην τάξη. Οι δραστηριότητες ολοκληρώθηκαν με το βιβλιόδεντρο, στο οποίο κάθε μαθητής «κρέμασε» το δικό του βιβλίο (τίτλο, συγγραφέα, κρίσεις, εντυπώσεις).

- Στο Β' Τοσιτσείο Δημοτικό Εκάλης πραγματοποιήθηκαν προγράμματα παρουσίασης βιβλίου από συγγραφείς και εκδοτικούς οίκους στον χώρο του Σχολείου. Οι μαθητές της Α' τάξης παρακολούθησαν παρουσίαση του βιβλίου της κ. Χρύσας Δημουλίδου *Μαργαριταρένια ποίητα*, ενώ οι μαθητές της Β' τάξης του βιβλίου της κ. Λιάνας Δενεζάκη *Το δάσος που άλλαξε όνομα*. Οι μαθητές της Γ' τάξης ασχολήθηκαν με το βιβλίο *Το πολυτιμότερο πράγμα στον κόσμο* των Cill Lewis – Louise Ho, με κύριο θέμα τη μητέρα και την αγάπη των παιδιών προς αυτήν. Στους μα-

θητές της Δ' τάξης δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσουν τον Γρηγόριο Ξενόπουλο και τη «Διάπλωση των Παιδών», διαβάζοντας το βιβλίο *Ο Μπέμπης Αρχιεπίσκοπος*. Οι μαθητές της Ε' τάξης «συμμετείχαν στο γεύμα» της συγγραφέως κ. Ελένης Σταμπόγλη, μαθαίνοντας για τις διατροφικές συνήθειες των Βυζαντινών από το βιβλίο της *Πρόσκληση σε γεύμα*. Τέλος, οι μαθητές της Στ' τάξης συζήτησαν με τη συγγραφέα κ. Σούλα Ροδοπούλου για τα θέματα που αναπτύσσει στα βιβλία της *Σαράντα κόσκινα*, *Ο Λεωνίδας και ο πράσινος παπαγάλος* και *Με τους γλάρους*, που είχαν διαβάσει και επεξεργαστεί στην τάξη.

- Στο Γ' Τοσιτσείο Δημοτικό Εκάλης οι μαθητές έφθασαν στο Σχολείο με τα αγαπημένα τους βιβλία, με τα οποία παρέλασαν και έφτιαξαν βιβλιοθήκες στην τάξη τους. Επίσης, έγραψαν την περίληψη του αγαπημένου τους βιβλίου και έκαναν βιβλιοπαρουσιάσεις στις τάξεις. Στη Βιβλιοθήκη του Σχολείου μίλησαν για τα είδη των μυθιστορημάτων και δανείστηκαν ένα από αυτά. Στο μάθημα των Αγγλικών, διάβασαν επιλεγμένα βιβλία αγγλικής λογοτεχνίας και έγραψαν εργασίες και λεζάντες εμπνευσμένες από αυτά, ενώ οι μικρότεροι μαθητές διάβασαν ιστορίες και παραμύθια στην τάξη. Στη Θεατρική Αγωγή, οι μαθητές έγραψαν μία λέξη σε ένα χαρτάκι και, χωρισμένοι σε ομάδες των 4-5 ατόμων, έγραψαν με το υλικό αυτό ιστορίες στο εργαστήρι γραφής, τις οποίες στη συνέχεια παρουσίασαν σε θεατρικά δρώμενα και «έδεσαν» σε μορφή βιβλίου. Τέλος, οι μαθητές της Α' τάξης, με την καθοδήγηση των δασκάλων τους, μεταμορφώθηκαν σε λουλούδια, ζουζούνια και σαλιγκάρια και παρουσίασαν σε δρώμενο το βιβλίο «Ο Πρασινοπασχαλιάς» της Χρύσας Δημουλίδου.

Πάνω:

Το βιβλιόδεντρο των μαθητών του Α' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης

Κέντρο:

Μαθητές του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης στη Συνέντευξη Τύπου που οργάνωσε ο Σύνδεσμος Εκδοτών Βορείου Ελλάδος για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου.

Κάτω:

Η συγγραφέας Τζέμν Τασάκου στο Αρσάκειο Δημοτικό Πατρών

Απέναντι σελίδα:

Πάνω:

Βιβλία και τριαντάφυλλα από τους μαθητές του Δ' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης, εμπνευσμένα από το βιβλίο «Η φαντασμένη Τριανταφυλλιά»

Κάτω:

Μαθήτριες του Α' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης δραματοποιούν το «Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας» του Σαίξπηρ.

ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝ

Οι μαθητές της Γ' τάξης του **Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης** παρουσίασαν στο βιβλιοπωλείο Ιανός το βιβλίο *Ο κόσμος απαιτεί το δάσος να σωθεί* του Βαγγέλη Ηλιόπουλου και της Βασιλικής Νίκα. Με παιχνίδια ρόλων αφηγήθηκαν την ιστορία του βιβλίου και τραγούδησαν σε πρώτη εκτέλεση ΟΙΚΟ-τραγούδια. Τέλος, συμμετείχαν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες με στόχο τη δική τους ευαισθητοποίηση, καθώς και όσων παρευρέθηκαν, σχετικά με την προστασία των δασών.

Οι μαθητές της Στ' τάξης του **Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού** υποδέχθηκαν τους μικρούς μαθητές της Α' τάξης στην τάξη τους και διάβασαν μαζί τους το βιβλίο *Το χάνο-με!* της Σοφίας Παράσχου. Επίσης, επισκέφθηκαν το παιδικό τμήμα της Βιβλιοθήκης του Σχολείου, όπου είχαν την ευκαιρία να ξεφυλλίσουν βιβλία και να συζητήσουν για τους τρόπους αξιοποίησης της βιβλιοθήκης μέσα στο σχολικό πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο της ώρας «Βιβλιοθήκη-Φιλαναγνωσία» οι μαθητές της Δ'1 τάξης του **Β' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης**, με την καθοδήγηση της φιλολόγου-δασκάλας κ. Α. Μητσοπούλου, διάβασαν και ανέλυσαν το βιβλίο *Τα μαγικά μαξιλάρια* του Ευγένιου Τριβιζά. Επίσης, διάβασαν το βιβλίο *Ο μικρός Νικόλας* του Goscinny και παρουσίασαν σε θεατρικό κάποιες από τις ιστορίες του. Οι μαθητές της Ε' τάξης επισκέφθηκαν τη Βιβλιοθήκη, όπου ενημερώθηκαν για τα είδη των βιβλιοθηκών (σχολική, πανεπιστημιακή, λαϊκή, δημόσια, ειδική) και για τα είδη των βιβλίων.

Οι μαθητές των Β' και Στ' τάξεων του **Δ' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης** επισκέφθηκαν την 1η Έκθεση Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου στο κτήριο της Helexpro. Εκεί οι μαθητές είχαν μια μαγική συνάντηση με βιβλία και συγγραφείς. Η συγγραφέας κ. Ρένα Ρώσση-Ζαΐρη, με αφορμή *Το κόκκινο βιβλίο* της Μπάρμπαρα Λέμαν, οδήγησε τους μαθητές της Β' τάξης σε ένα ταξίδι φαντασίας. Η συγγραφέας κ. Γιώτα Φώτου παρουσίασε στους μαθητές της Στ' τάξης το βιβλίο της *Μια καρφίτσα και δύο αυτοκίνητα*, με στόχο να τους ευαισθητοποιήσει στο θέμα της κυκλοφοριακής συμπεριφοράς. Την Έκθεση επισκέφθηκαν και οι μαθητές των Γ' και Δ' τάξεων του **Γ' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης**. Τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν το δικό τους βιβλίο με την καθοδήγηση της υπεύθυνης του προγράμματος.

Οι μαθητές του **Α' Αρσακείου Γυμνασίου Ψυχικού** οργάνωσαν, για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, θεματική έκθεση βιβλίου αφιερωμένη στο περιβάλλον με τη βοήθεια της φιλολόγου κ. Ευ. Λουτριανάκη. Συγκέντρωσαν τα αγαπημένα βιβλία τους και προσκάλεσαν τους συμμαθητές τους να τα ξεφυλλίσουν, να γνωρίσουν νέους συγγραφείς και να επιλέξουν όσα τους κινούν το ενδιαφέρον.

Στο πλαίσιο των διαθεματικών δραστηριοτήτων οι μαθητές της Α' τάξης του **Α' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης**, με την επιμέλεια της φιλολόγου-δασκάλας κ. Σ. Κυριακάκη, ασχολήθηκαν με τον κόσμο των παραμυθιών. Στόχος ήταν να ηλουν τις εμπειρίες τους μέσα από την επεξεργασία των παραμυθιών, να οξύνουν την αντίληψη και την κρίση τους, να καλλιέργησουν τη φαντασία τους και να ευαισθητοποιηθούν σε διάφορα θέματα. Μέσα από τις διάφορες δραστηριότητες τα παιδιά ταυτίστηκαν με τους ήρωες, εξέφρασαν συναισθήματα, δημιούργησαν εικαστικά, διαλέχθηκαν μέσα σε ένα πνεύμα συνεργασίας και παιχνιδιού.

Μαθητές του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης παρουσιάζουν βιβλίο «Ο κόσμος απαιτεί το δάσος να σωθεί» στο βιβλιοπωλείο Ιανός.

Διεπιστημονικές αναζητήσεις από μικρούς ερευνητές - εμπνευσμένους δημιουργούς

Ο κυριότερος στόχος των διαθεματικών δραστηριοτήτων, που από το σχολικό έτος 2008-2009 εντάχθηκαν και ως ξεχωριστή διδακτική ώρα στο ωρολόγιο πρόγραμμα των Σχολείων της Φ.Ε., είναι να αποκτήσει το σχολείο ένα πιο σύγχρονο πρόσωπο και να βρίσκεται πιο κοντά στα ενδιαφέροντα και στον τρόπο σκέψης των μαθητών. Με καινοτόμες δράσεις στηριγμένες στην εμπειρία ετών, το Σχολείο γίνεται ζωντανός χώρος γνώσης, που ανταγωνίζεται το ισχυρό σε ερεθίσματα εξωσχολικό περιβάλλον.

Συνολική εικόνα από την παράσταση «Στης Ελλάδας μας τα μέρη μια φορά κι έναν καιρό» των μαθητών του Αρσακείου Νηπιαγωγείου Ψυχικού

Αισθητική και Θεατρική Αγωγή

Στο **Αρσάκειο Νηπιαγωγείο Ψυχικού** υλοποιήθηκε διαθεματικό-διεπιστημονικό πρόγραμμα για τον λαϊκό πολιτισμό και τον τρόπο με τον οποίο μεταβιβάζεται και παραδίδεται στις νεότερες εποχές. Το πρόγραμμα, που εκπονήθηκε από τις εκπαιδευτικούς των ειδικών μαθημάτων του Νηπιαγωγείου, περιέλαβε παράλληλες δράσεις οι οποίες εντάχθηκαν στα μαθήματα της Θεατρικής Αγωγής (αφηγήσεις και δραματοποιημένες αφηγήσεις λαϊκών παραμυθιών), της Μουσικής Αγωγής (παραδοσιακά μουσικά όργανα και ακροάσεις παραδοσιακής μουσικής) και της Ρυθμικής-Κινητικής Αγωγής (παραδοσιακοί

χοροί). Παράλληλα, στο καλλιτεχνικό εργαστήριο, με αφορμή το έργο του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου, τα παιδιά κατέθεσαν τη δική τους εικαστική έκδοσή για τον κόσμο της προγονιάς και του προπάππου, τις συνθήκες μιας άλλης εποχής, τα ήθη και τα έθιμα της υπαίθρου. Κινήθηκαν σε τέσσερις βασικούς άξονες με επίκεντρο τον άνθρωπο και την καθημερινή ζωή του: το σπίτι (παραδοσιακή αρχιτεκτονική), το ρούχο (παραδοσιακή φορεσιά), τις ασχολίες (κέντημα και υφαντική), τα καθημερινά σκεύη (κεραμική). Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την παράσταση του τέλους του σχολικού έτους **«Στης Ελλάδας μας τα μέρη μια φορά κι έναν καιρό»** και έκθεση των έργων που κατασκευάστηκαν στο καλλιτεχνικό εργαστήριο.

Στο πλαίσιο της ενότητας «Μουσική» του μαθήματος των Ελληνικών, οι μαθητές της Ε'2 τάξης του **Α' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού**, με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Αικ. Χανιώτη και της καθηγήτριας Μουσικής κ. Φ. Σακλαρίδου, έφεραν στο Σχολείο τα μουσικά τους όργανα και ερμήνευσαν μουσικά κομμάτια Ελλήνων και ξένων συνθετών στην κιθάρα, στο βιολί και το πιάνο.

Το θεατρικό έργο του Σαίξπηρ *Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας*, διασκευασμένο για παιδιά από τον Μπρους Κόβιτ, διάβασαν οι μαθητές της Ε' τάξης του **Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης** και το επεξεργάστηκαν διαθεματικά με τη βοήθεια της δασκάλας τους κ. Π. Μπερερή. Στο μάθημα της Γλώσσας οι μικροί μαθητές μελέτησαν

τη ζωή του μεγάλου δημιουργού και τα έργα του. Στο μάθημα των Καλλιτεχνικών, με την καθοδήγηση του καθηγητή κ. Ε. Θεοδωρίδη, τα παιδιά σχεδίασαν τον κεντρικό ήρωα, τον Πάτο, έναν ανθρωπόμορφο γάιδαρο, και τον τοποθέτησαν μέσα στη σκηνή του δάσους που είχαν δημιουργήσει. Στο πλαίσιο του μαθήματος των Αγγλικών, με τις καθηγήτριες κ. Ζ. Μηλιοπούλου και Β. Γιαννακοπούλου, παρακολούθησαν ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το συγκεκριμένο βιβλίο του Σαίξπηρ. Στο μάθημα της Μουσικής δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές να μάθουν τα χαρακτηριστικά της μουσικής της εποχής του Σαίξπηρ. Τέλος, στο μάθημα της Θεατρικής Αγωγής τα παιδιά, με τη βοήθεια της καθηγήτριας κ. Κ. Καπώλη, δραματοποίησαν

σαν σκηνές του έργου και απέδωσαν με παντομίμα στιγμές ξεχωριστές.

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Ελληνικής Παράδοσης, οι μαθητές της Γ' τάξης του **Β' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης** αναβίωσαν τα «Χελιδονίσματα», ένα έθιμο που έχει ρίζες στην αρχαία Ελλάδα και επιβιώνει μέχρι σήμερα. Οι μαθητές, με την καθοδήγηση της καθηγήτριας Μουσικής κ. Κ. Βουτσινά, τραγούδησαν τα κάλχαντα του Μάρτη κρατώντας καλάθια με λουλούδια και χελιδόνια, που προσέφεραν στα γραφεία και στις τάξεις. Τα παιδιά διασκέδασαν αλληλά και ήρθαν πιο κοντά στα ήθη και τα έθιμα της πατρίδας μας.

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Θεατρικής Αγωγής, η καθηγήτρια κ. Μ. Ροββά συ-

νεργάστηκε με τις δασκάλες του **Δ' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης** για την πραγματοποίηση δραματοποιήσεων. Στη Β' τάξη, στο πλαίσιο του μαθήματος *«Ας κρίνουμε την τηλεόραση»*, οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και παρουσίασαν ένα δείγμα του σημερινού τηλεοπτικού τοπίου μέσα από την κριτική ματιά του συνειδητοποιημένου τηλεθεατή. Οι μαθητές της Γ' τάξης δραματοποίησαν το κείμενο *«Η ασπίδα του Αχιλλέα»* από το βιβλίο της Ιστορίας τους. Τα παιδιά, δουλεύοντας σε ομάδες, αναπαρέστησαν τις εικόνες που κοσμούσαν τη θρυλική ασπίδα του Αχιλλέα και, παράλληλα με την ψυχαγωγία τους, ευαισθητοποιήθηκαν στο θέμα του πολέμου.

Οι μαθητές της Ε' τάξης του **Αρσακείου Δημοτικού Πατρών** υλοποίησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«Φως – σκιές: Ο Καραγκιόζης και το θέατρο σκιών»**. Ο Καραγκιόζης είναι χρήσιμο εργαλείο μάθησης γιατί ενεργοποιεί και προωθεί τη δημιουργικότητα: το παιδί ζωγραφίζει, βρίσκει τους δικούς του τρόπους μίμησης, δημιουργεί αυθόρμητους διαλόγους και δικές του ιστορίες, εμπνέεται και μεταδίδει τα δικά του μηνύματα, σκηνοθετεί, γίνεται σκηνογράφος και ηθοποιός, τραγουδά, αυτοσχεδιάζει και αυτοεπιβεβαιώνεται δίνοντας ζωή με την κίνησή του στις φιγούρες. Στο μάθημα των Φυσικών Επιστημών, και ειδικότερα στην ενότητα «Φως», τα

παιδιά γνώρισαν βασικές έννοιες πάνω στις οποίες στηρίζεται η τέχνη του θεάτρου σκιών. Κατανόησαν ότι χωρίς φως δεν υπάρχει σκιά, παρατηρώντας τη σκιά που σχημάτιζαν οι φιγούρες του Καραγκιόζη επάνω σε ένα λευκό ύφασμα, όπου έπεφτε δυνατό φως, ενώ στον υπόλοιπο χώρο κυριαρχούσε το σκοτάδι. Ακόμα, με τη βοήθεια φακού και με τα δάχτυλά τους δημιουργήσαν σκιές στον τοίχο, ενώ στο προαύλιο του Σχολείου «έπαιξαν» με τη σκιά τους. Βασικό βοήθημα στις παραπάνω δραστηριότητες αποτέλεσε η μουσειοσκευή του Μουσείου Μπενάκη *«Ο Καραγκιόζης»*. Για την υλοποίηση του προγράμματος συνεργάστηκαν οι δασκάλες κ. Α. Μαντά, Α. Φωτοπούλου και η καθηγήτρια Αισθητικής Αγωγής κ. Α. Γερούκη.

«Βίρα τις άγκυρες: Ταξίδι στο Αιγαίο!» είχαν τίτλο τα πολιτιστικά προγράμματα που εκπονήθηκαν εφέτος στο **Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης**. Το πρώτο αφορούσε στη **μουσικοχορευτική παράδοση των νησιών του Αιγαίου** και σε αφηγήσεις γνωστών Ελλήνων λογοτεχνών για την αιγαιοπελαγίτικη ομορφιά της θάλασσας, των νησιών της και των ανθρώπων που ζουν εκεί και το δεύτερο στις **νησιωτικές παραδοσιακές στολές**, στον πλούτο και στην ομορφιά των σχεδίων τους καθώς και στη σημασία τους για την τοπική κοινωνία.

Στόχος και των δύο προγραμμάτων ήταν να γνωρίσουν οι μαθητές με ενιαίο διαθεματικό τρόπο τον θησαυρό της λαϊκής παράδοσης των νησιών μας, όπως αυτός εκφράζεται μέσα από τους χορούς, τα τραγούδια, το νησιωτικό γλωσσικό ιδίωμα και τη λαϊκή ενδυμασία. Προσέγγισαν τη νησιωτική ταυτότητα και ανακάλυψαν τον νησιωτικό πολιτισμό μέσα από την ομαδική εργασία, ώστε να καλλιεργήσουν ταυτόχρονα το πνεύμα της συνεργασίας και της συλλογικότητας. Επίσης, με το εκπαιδευτικό ταξίδι στη Σκόπελο επιτεύχθηκε η βιωματική προσέγγιση της νησιωτικής παράδοσης. Οι μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα τραγούδησαν και χόρεψαν παραδοσιακά τραγούδια και χορούς των νησιών του Αιγαίου, γνώρισαν και ντύθηκαν με λαϊκές φορεσιές της Σκοπέλου, επισκέφθηκαν το Λαογραφικό Μουσείο, τον Πολιτιστικό Σύλλογο, τον παραδοσιακό οικισμό της Γλώσσας, τον Γυναικείο Συνεταιρισμό, το πατρικό σπίτι του λογοτέχνη Παύλου Νιρβάνα και το εργαστήρι παραδοσιακής αγγειοπλαστικής του κ. Ρόδιου.

Σχεδιαστές και συντονιστές των Προγραμμάτων ήταν οι καθηγητές κ. Γ. Γιούρη (Φυσικής Αγωγής), Α. Γκίνη (Μουσικής), Β. Κωσταρά (Αγγλικών), Χρ. Μαραγκού (Καλλιτεχνικών) και Ν. Τσεντικόπουλος (φιλόλογος).

Πάνω:
Οι κανταδόροι (αριστερά), οι τρυγητές (δεξιά).
Όλοι μαθητές του Αρσακείου
Νηπιαγωγείου Ψυχικού

Κάτω:
Στο μάθημα της Θεατρικής Αγωγής
οι μαθητές της Β' τάξης του Δ' Τοσιτσειού
Δημοτικού Εκάλης παρουσιάζουν,
με το καυστικό παιδικό θλέμμα,
τις σημερινές τηλεοπτικές εκπομπές.

«Η ασπίδα του Αχιλλέα»
όπως τη φαντάστηκαν οι μαθητές
της Γ' τάξης του Δ' Τοσιτσειού
Δημοτικού Εκάλης.

Περιβαλλοντική Αγωγή

Στο Α΄ Τοσίτσειο Δημοτικό Εκάλης οι μαθητές όλων των τάξεων ασχολήθηκαν διαθεματικά με διάφορα περιβαλλοντικά θέματα, όπως το νερό, μειονότητες και φυλές που εξαφανίζονται, την ελιά.

Σε πρόγραμμα για την **αξία του νερού** στην ύπαρξη της ζωής και στην υγεία συμμετείχαν οι μαθητές της Γ΄ τάξης με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Μ. Παπαχρημίντζου. Οι μαθητές εργάστηκαν ομαδικά και σαν πραγματικοί ερευνητές κατέγραψαν στοιχεία για το νερό και έβγαλαν συμπεράσματα, ενώ σαν φοιτητές παρακολούθησαν τον κ. Χρ. Καραβίτη, καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και πατέρα μαθητή της τάξης, να τους παρουσιάζει τους υδατικούς πόρους και τον κύκλο του νερού. Η μουσειοσκευή «Ένα κουτί γεμάτο νερό», από τις εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, έδωσε αφορμή για πλούσιες δραστηριότητες, ενώ στο μάθημα της Πληροφορικής οι μαθητές παρακολούθησαν πρόγραμμα για το πώς γίνεται οικονομία στο νερό. Στη Μουσική ο κύκλος του νερού (σύννεφο, βροχή, καταγίδια, ποτάμι, ρυάκι, θάλασσα, λίμνη) δόθηκε με ακούσματα από έργα γνωστών κλασικών συνθετών, όπως του Beethoven και του Vivaldi, αλλά και από σύγχρονα συγκρο-

τήματα, όπως τους Doors, ενώ τα παιδιά, χρησιμοποιώντας οργανάκια, προσπάθησαν να μιμηθούν φυσικούς ήχους ή και το αντίθετο, να χρησιμοποιήσουν τους φυσικούς ήχους ως μουσικό υλικό. Στα Αγγλικά, με την καθοδήγηση της καθηγήτριας κ. Π. Γεωργακέλλου, ασχολήθηκαν με το νερό μέσα από τον χώρο της παιδικής ποίησης. Επεξεργάστηκαν στην τάξη το ποίημα *The water cycle* του Roger Stevens, έχοντας έτσι μια πρώτη επαφή με την αγγλική λογοτεχνία. Στη συνέχεια βρήκαν λέξεις που γνώριζαν από το μάθημά τους ή τη γενικότερη παιδεία τους και προσπάθησαν να σχηματίσουν ομοιοκαταληξία με τις «υδάτινες» λέξεις. Έτσι, δημιούργησαν ένα ποίημα με απλές γραμματικές και συντακτικές δομές. Στο μάθημα της Θεατρικής Αγωγής τα παιδιά έκαναν μιμητικές κινήσεις που σχετίζονται με το νερό, παντομίμα διαφόρων επαγγελμάτων που έχουν σχέση με το νερό και αυτοσχεδίασαν μια ιστορία με θέμα τη μόλυνση του νερού. Τέλος δραματοποίησαν ένα κείμενο από το βιβλίο της Ζωής Βαλάση *Ηλιος, ήλιος και βροχή*.

Με το ίδιο θέμα, **«Το νερό στη ζωή μας»**, ασχολήθηκαν διαθεματικά και οι μαθητές της Δ΄ τάξης, με τη βοήθεια της δασκάλας τους κ. Αικ. Ταταράκη. Στο μάθημα των Ελληνικών οι μαθητές διάβασαν, σχολίασαν και ανέλυσαν σχετικά κεί-

μενα, που αναδεικνύουν το νερό ως απαραίτητο φυσικό στοιχείο για τη ζωή των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών. Στο μάθημα της Γραπτής Έκφρασης απάντησαν σε ερωτήσεις για τους τρόπους εξοικονόμησης νερού, ενώ στην Αγωγή Προφορικού Λόγου συζήτησαν για το πρόβλημα της λειψυδρίας στην Αφρική και τις δραματικές συνέπειες για τους κατοίκους και τον πλανήτη. Στο μάθημα της Φυσικής αναζητήσαν τις μορφές με τις οποίες συναντούμε το νερό: υγρή (σταγόνες, υδρατμούς) και στερεή (πάγο). Επίσης, μελέτησαν και παρατήρησαν τον κύκλο του νερού σε απλά φυσικά φαινόμενα. Το θέμα του νερού συζητήθηκε ιδιαίτερα με αφορμή τα σχετικά μαθήματα του βιβλίου της Μελέτης Περιβάλλοντος. Οι μαθητές γνώρισαν σε ποιες υδάτινες επιφάνειες της Γης βρίσκεται αλμυρό νερό και σε ποιες γλυκό και συζήτησαν για την ανάγκη να διατηρηθούν καθαρές οι θάλασσες και οι ακτές. Στο μάθημα της Γεωγραφίας περιέγραψαν κρήνες και φυσικές πηγές από μέρος όπου έχουν ταξιδέψει, εντοπίζοντας τις περιοχές στον χάρτη. Στα Θρησκευτικά ανέδειξαν τη συμβολική σημασία του νερού, στο πλαίσιο της θρησκευτικής πρακτικής και των τελετουργιών στην ελληνική θρησκευτική παράδοση αλλά και σε άλλες θρησκείες. Η προσέγγιση συμπληρώθηκε στο μάθημα της Θεατρικής Αγωγής με μιμητικές κινήσεις που σχετίζονται με το υγρό στοιχείο, παντομίμα επαγγελμάτων που σχετίζονται με το νερό, όπως του κηπουρού και του πυροσβέστη, και δραματοποίηση αποσπασματος του βιβλίου της Ζωής Βαλάση *Τρελούτοιξη ηλιαχτίδα* από το Ανθολόγιο. Στο μάθημα των Καλλιτεχνικών τα παιδιά παρατήρησαν έργα ζωγραφικής γνωστών καλλιτεχνών.

«Βίρα τις άγκυρες. Ταξίδι στο Αιγαίο».
Διαθεματικό πρόγραμμα με τους μαθητές
του Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης

Οι μαθητές της Δ΄ τάξης, με την παρότρυνση των δασκάλων τους κ. Αικ. Ταταράκη και Π. Τριανταφύλλου, ασχολήθηκαν διαθεματικά με την **ελιά**. Στο μάθημα των Ελληνικών διάβασαν από το βιβλίο τους και σχολίασαν σχετικά κείμενα, τα οποία τους έδωσαν αφορμή για δημιουργία κατασκευών και συγγραφή κειμένων. Φιλοτέχνησαν ένα τρισδιάστατο σχέδιο για να προβάλουν τη διατροφική αξία της ελιάς και των παραγώγων της (ελαιοέλαδο, πάστας ελιάς), αναπαριστώντας την εμπορική διακίνησή τους με καρτάρια που ταξιδεύουν ανά τον κόσμο. Επίσης, κατασκεύασαν κολλήζα με εικόνες και πληροφορίες που είχαν αντλήσει από το διαδίκτυο ή από βιβλία που δανείστηκαν από τη βιβλιοθήκη του Σχολείου με κύρια θέματα τη σχέση της ελιάς με τη μυθολογία, τη θρησκεία, τον αθλητισμό, καθώς και την ιστορική εξέλιξη της ελιάς. Η διαθεματική προσέγγιση ολοκληρώθηκε στο καλλιτεχνικό εργαστήριο, όπου ζωγράρισαν αφηρημένα σχέδια με λαδοπαστέλ πάνω σε κομμάτια από ξερό κορμό ελιάς και τα κόλλησαν σε ένα μεγάλο χαρτί με τέτοια διάταξη, ώστε τελικά σχηματίστηκε η φιγούρα ενός ελαιόδενδρου. Στο μάθημα της Γραπτής Έκφρασης οι μαθητές έγραψαν ποιήματα ή κείμενα για την ελιά. Επίσης, φύτεψαν στον κήπο του Σχολείου ένα δενδρύλλιο ελιάς βιώνοντας όλη τη διαδικασία: έσκαψαν, άγγιξαν, φύτεψαν, έδωσαν στην ελιά τους το όνομα «Ελλάδα» και της τραγούδησαν.

Η σχέση αλληλεξάρτησης ανθρώπου – περιβάλλοντος απασχόλησε τους μαθητές της Στ΄ τάξης, οι οποίοι συμμετείχαν σε διαθεματικό σχέδιο εργασίας με τίτλο **«Αυτόχθονες λαοί και φυσικό περιβάλλον»** με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Λ. Πανούση. Η αφορμή δόθηκε στο μάθημα της Γλωσσικής Καλλιέργειας από ένα άρθρο εφημερίδας για τους Πυγμαίους. Τα παιδιά προβληματίστηκαν και αποφάσισαν να εργαστούν ομαδικά και να μελετήσουν τους Ινδιάνους, τους Αβορίγινες, τους Μογγόλους, τους Πυγμαίους, τους Μπατού, τους Τουαρέγια, τους Εσκιμώους και

τους Λάπωνες. Συγκέντρωσαν πληροφορίες από ποικίλες πηγές, καθώς και από το διαδίκτυο στο μάθημα της Πληροφορικής. Στο μάθημα της Γλώσσας μελέτησαν ένα κείμενο του αρχηγού των Ινδιάνων που προσπαθούσε να υπερασπιστεί τη γη των προγόνων του. Τα παιδιά με τη σειρά τους έγραψαν επιστολή σε μια εφημερίδα προσπαθώντας να πληροφορήσουν τον κόσμο για τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης κάποιων νομαδικών φυλών, που είναι αναγκασμένες να ζουν σε κρατικούς καταυλισμούς, μακριά από το φυσικό τους περιβάλλον. Το σχέδιο εργασίας εξακτινώθηκε, εκτός από τα μαθήματα της Γλώσσας, της Γεωγραφίας, της Πληροφορικής, και στην Αγωγή του Πολίτη, όπου έγινε ενημέρωση για τα δικαιώματα των ανθρώπων. Οι μαθητές άκουσαν παραδοσιακές μουσικές, ζωγράρισαν αυτόχθονες και έπαιξαν θεατρικά παιχνίδια σχετικά με τον τρόπο ζωής τους, με την καθοδήγηση της καθηγήτριας Θεατρικής Αγωγής κ. Κ. Καπώλη.

Οι μαθητές της Α΄ τάξης του Β΄ Τοσίτσειου Δημοτικού Εκάλης επεξεργάστηκαν το θέμα **«Ήλιος – Φως»**. Τα παιδιά προσέγγισαν την ενότητα μέσα από τα μαθήματα των Ελληνικών, της Γυμναστικής, της Μουσικής, της Ελληνικής Παράδοσης και των Καλλιτεχνικών. Στο τέλος της χρονιάς οι μαθητές παρουσίασαν όσα διδάχθηκαν σε εκδήλωση με θεατρικό παιχνίδι, απαγγελίες, τραγούδια, ζωγραφική και χορό.

Οι μαθητές του Α΄ Τοσίτσειου Δημοτικού Εκάλης που επιμελήθηκαν το ταμπλό για τη Λαπωνία στο πλαίσιο του διαθεματικού προγράμματος «Αυτόχθονες λαοί και φυσικό περιβάλλον».

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου και στο πλαίσιο του προγράμματος **«Μαθαίνω να αγαπώ τα ζώα»**, οι μαθητές της Α΄ τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης έγραψαν και εικονογράφησαν ένα παραμύθι. Το παραμύθι με τίτλο «Ονειρούλα, η αγριόχνη που έσωσε τα ζώα» πρόβαλε με τον καλύτερο τρόπο τις ευαισθησίες των παιδιών στο θέμα της προστασίας των ζώων αλλά και του περιβάλλοντος γενικότερα. Στο πλαίσιο του μαθήματος των Διαθεματικών Δραστηριοτήτων, οι μαθητές της Β΄ τάξης, αφού ενημερώθηκαν μέσα από βιβλία και εγκυκλοπαίδειες για τα ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση, επέλεξαν τον ήρωα πρωταγωνιστή για τον οποίο θα μιλούσαν και έγραψαν ομαδικά ένα παραμύθι. Με τις δημιουργίες αυτές οι μαθητές και των δύο τάξεων συμμετείχαν στον Διαγωνισμό των εκδόσεων Μεταίχμιο και της WWF Ελλάς «Το κλίμα αλλιάζει, τα ζώα και τα φυτά τα νοιάζει».

Μουσειακή Αγωγή

Η επίσκεψη στο Λαογραφικό Τμήμα τού Μουσείου Μπενάκη ήταν το έναυσμα για τους μαθητές της Β'2 τάξης τού **Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάθλης** για περαιτέρω μελέτη των έργων λαϊκής τέχνης, μέσα από σειρά διαθεματικών δραστηριοτήτων, που οργάνωσε η δασκάλα τους κ. Β. Κυριαζοπούλου.

Στο μάθημα της Γλώσσας τα παιδιά έγιναν μικροί λαογράφοι, συγκεντρώνοντας και καταγράφοντας λαϊκά έθιμα και παραδόσεις, αινίγματα και παροιμίες, καθώς και παραδοσιακά παιχνίδια και τραγούδια. Μέσα από τα Μαθηματικά ανακάλυψαν τα γεωμετρικά σχήματα και τα μοτίβα που επαναλαμβάνονται στα έργα λαϊκής τέχνης, όπως τρίγωνα, τετράγωνα, ρόμβους, μαιάνδρους κ.ά. Στην Αισθητική Αγωγή παρακολούθησαν το παραμύθι της Ευγενίας Φακίνου *Τα Ελληνάκια*, το οποίο εμπνεύστηκε η συγγραφέας από τις παραστάσεις των κεντημάτων λαϊκής τέχνης, και ζωγράρισαν τα δικά τους «κεντήματα». Στη Μουσική έμαθαν παραδοσιακά τραγούδια και νανουρίσματα που άκουσαν στο κασετόφωνο, κατέγραψαν παραδοσιακά μουσικά όργανα, όπως το νταούλι, τον ζουρνά, το λαούτο, το σαντούρι, τη λύρα, τη γκάιντα, και τα ζωγράρισαν με την καθοδήγηση τού καθηγητή Καλλιτεχνικών κ. Ε. Θεοδωρίδη. Στη Φυσική Αγωγή διδάχθηκαν από την καθηγήτρια κ. Μ. Μιχαηλοπούλου τα πρώτα βήματα στους παραδοσιακούς χορούς. Τέλος, οργάνωσαν στην τάξη τους λαογραφική έκθεση με υφαντά, κεντήματα, μπακιρένια σκεύη, κάρτες με παραδοσιακές φορεσιές και βιβλία με λαϊκά έθιμα και παραδόσεις. Έφτιαξαν προσκλήσεις για όλες τις τάξεις τού Σχολείου και διαφημιστική αφίσα για να προσελκύσουν επισκέπτες, οι οποίοι εντυπωσιάστηκαν από την ποικιλία των εκθεμάτων.

Οι μαθητές τού Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού που ασχολήθηκαν διαθεματικά με την υγιεινή διατροφή.

Αγωγή Υγείας

Οι μαθητές της Β'2 τάξης τού **Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού** ενημερώθηκαν για τη **μεσογειακή διατροφή** και έμαθαν τις ομάδες τροφών και τα θρεπτικά τους συστατικά. Ζωγράρισαν την πυραμίδα της διατροφής και έγραψαν το δικό τους αλφαβητάρι. Συγχρόνως, στο μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας διάβασαν και παρουσίασαν εξωσχολικά βιβλία και ενημερώθηκαν για τις συσκευασίες των προϊόντων και τις ημερομηνίες λήξης. Συγκέντρωσαν αινίγματα και παροιμίες και κατανόησαν την αξία της ισορροπημένης και υγιεινής διατροφής. Στο μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος, στην ενότητα σχετικά με τη διατροφή, έμαθαν ποιες τροφές είναι υγιεινές και ποιες όχι, καθώς και τον σωστό συνδυασμό τροφών. Παράλληλα, παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα τού Κέντρου ΔΡΩ «Τρώω σωστά και είμαι υγιής» και, τέλος, επεξεργάστηκαν φυλλάδιο με τίτλο «Μεσογειακή διατροφή», που ετοίμασε η δασκάλα τους κ. Θ. Μπαμπανέλιου.

Ημερίδα για τη Διαθεματικότητα

Οι μαθητές τού Αγγλικού τμήματος τού **Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης**, μετά από πρόσκληση της Σχολικής Συμβούλου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, συμμετείχαν σε ημερίδα για τη διαθεματικότητα, που οργανώθηκε στο Κολλέγιο Ανατόλια.

Στο πλαίσιο αυτό, οι υπεύθυνες καθηγήτριες κ. Δ. Βαρδάκη, Π. Γεροντίδου και Χρ. Σίσκου πραγματοποιήσαν αναλυτική παρουσίαση της διαθεματικής προσέγγισης της *Οδύσσειας*, πρόγραμμα που εκπονήθηκε την προηγούμενη σχολική χρονιά από τους μαθητές της Γ' τάξης και ονομάστηκε «**Η Οδύσσεια μέσα από την τέχνη**». Στην ημερίδα συμμετείχε και ομάδα μαθητών, με τη βοήθεια των οποίων έγινε δυνατή η ζωντανή και βήμα προς βήμα παρουσίαση κάθε ενότητας τού Προγράμματος. Έτσι, φάνηκε πώς μπορούν να συνδυαστούν ευφάνταστα καινούργια γραμματικά φαινόμενα με τη μουσική και το τραγούδι, αλληλ και το νέο λεξιλόγιο μέσα από την τέχνη ξεχωριστών Ευρωπαίων ζωγράφων που αγάπησαν τον Οδυσσέα και τις περιπέτειές του.

Μαθήματα για τη διαφορετικότητα

Οι μαθητές της Γ' τάξης τού **Γ' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάθλης** συμμετείχαν στον μαθητικό διαγωνισμό για μικρούς συγγραφείς των εκδόσεων Ακρίτας και της Οργάνωσης «Αλληλεγγύη» με θέμα το μήνυμα της Ανάστασης και τη διαφορετικότητα των ανθρώπων μέσα από τα μάτια των παιδιών. Ο διαγωνισμός βασίστηκε στο παιδικό βιβλίο *Η πασχαλινή περιπέτεια τού Λαζαράκου στις Κυκλάδες* της Αρσακειάδας συγγραφέως κ. Ιωάννας Σκαρλάτου.

Η συγγραφέας –με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου– επισκέφθηκε το Σχολείο και κάλεσε τα παιδιά, στο πλαίσιο τού μαθήματος των Ελληνικών, να συνεχίσουν την ιστορία της με ένα κείμενο δικής τους έμπνευσης. Οι μαθητές δούλεψαν το θέμα διαθεματικά στα μαθήματα της Ελληνικής Παράδοσης, της Αισθητικής Αγωγής και της Παραδοσιακής Μουσικής. Τραγούδησαν το τραγούδι τού Λαζάρου και, κρατώντας μικρά καλάρια με зуμαρένια λαζαράκια, κόκκινα αβγά, πασχαλινά κουλιούρια και ξυλάκια μυρωδάτης καννέλλας, κυκλοφορούσαν στους διαδρόμους τού Σχολείου και τραγουδούσαν σε δασκάλους και μαθητές κάλαντα της ελληνικής παράδοσης, προσφέροντας καλούδια από τα καλάρια τους, πολύχρωμες βιοτέτες, μοσχομυριστές πασχαλιές και κατακόκκινες παπαρούνες.

Η διαφορετικότητα ήταν το θέμα της καλοκαιρινής γιορτής των μαθητών της Α' τάξης τού **Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάθλης**. Η γιορτή με τίτλο «**Όπως κι αν είσαι...**» ήταν αποτέλεσμα διαθεματικών δημιουργικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης. Στόχος των δραστηριοτήτων ήταν να διαμορφώσουν τα παιδιά αντιλήψεις, στάση και συμπεριφορά τέτοιες, ώστε να αναγνωρίζουν, να αποδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα, αλληλ και να μάθουν να επικεντρώνονται στα θετικά χαρακτηριστικά των άλλων, να συνεργάζονται και να κοινωνικοποιούνται μέσα σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία.

Μαθήτριες τού Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάθλης στην παράσταση «Όπως κι αν είσαι» που παρουσίασαν στο πλαίσιο τού διαθεματικού προγράμματος για τη διαφορετικότητα.

Συγκεκριμένα οι μαθητές της Α'1 τάξης επεξεργάστηκαν και παρουσίασαν τον *Πρασινοπασχαλιά*, με τη βοήθεια της δασκάλας τους κ. Μ. Δήμητσα και της θεατρολόγου κ. Κ. Καπώλη, ενώ οι μαθητές της Α'2 τάξης, με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Σ. Βασιλοπούλου και της θεατρολόγου, παρουσίασαν δραματοποίηση τού βιβλίου *Έλμερ, ο παραδολός ελέφαντας*. Στη γιορτή συμμετείχαν και οι μαθητές της Β' τάξης με τραγούδια και χορευτικά που επιμελήθηκε η καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής κ. Μ. Μιχαηλοπούλου, με φόντο το σκηνικό που ζωγράφησε ο κ. Ευ. Θεοδωρίδης.

Οι μαθητές της Β'2 τάξης τού **Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού** ενημερώθηκαν για τα δικαιώματα τού ανθρώπου και ειδικότερα για τα δικαιώματα τού παιδιού. Διάβασαν και παρουσίασαν εξωσχολικά βιβλία, επεξεργάστηκαν κριτικά το θέμα, εξέφρασαν τις σκέψεις τους και διατύπωσαν προτάσεις. Στο μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος διδάχθηκαν την ενότητα «Τα δικαιώματα τού ανθρώπου» και στο μάθημα των Καλλιτεχνικών έγραψαν και ζωγράρισαν για τα δικαιώματά τους. Στόχος ήταν να ευαισθητοποιηθούν και συγχρόνως να γνωρίσουν και να συνειδητοποιήσουν ότι σε πολλά μέρη τού κόσμου τα δικαιώματα των παιδιών δεν είναι δεδομένα και καταπατώνται.

Με τα δικαιώματα τού παιδιού ασχολήθηκαν και οι μαθητές της Ε' τάξης, με την καθοδήγηση των δασκάλων τους κ. Β. Γεροστάθου και Π. Γεωργακέλλου. Μέσα από το εκπαιδευτικό πολιτιστικό πρόγραμμα τού ΥΠ.Ε.Π.Θ. ενημερώθηκαν για τα δικαιώματα επιβίωσης, ανάπτυξης, προστασίας και συμμετοχής των παιδιών όλου τού κόσμου στην κοινωνία. Για την υλοποίηση τού προγράμματος οι μαθητές διάβασαν και επεξεργάστηκαν το βιβλίο τού Γιώργου Μπότσου *Πέτρα, ψαλίδι, χαρτί*, ζωγράρισαν τα δικαιώματά τους, δημιούργησαν ομαδική αφίσα με κεντρικό σύνθημα «Να σας γνωρίσω τους φίλους μου, τα παιδιά τού κόσμου», έγραψαν ποιήματα και παρουσίασαν μικρό δρώμενο για να ευαισθητοποιήσουν και τους συμμαθητές τους για τα δικαιώματα τού παιδιού.

Η σημασία της ίδρυσης Αρσακείου Σχολείου στην Κομοτηνή

Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας σε ακριτικές περιοχές απασχόλησε τους μαθητές της Περιβαλλοντικής Ομάδας της Β' τάξης του Γενικού Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού, ενώ μαθητές του Β' Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού μελέτησαν στην ίδια περιοχή το θέμα «Αλεξανδρούπολη: Περιβάλλον και Θρησκεία».

Το ευρύτερο θέμα της εκπαιδευτικής πολιτικής της ελληνικής πολιτείας σε παραμεθόριες περιοχές μελέτησαν μαθητές της Β' τάξης του Γενικού Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού με αφορμή την περιβαλλοντική εκδρομή στη Θράκη και το αντίστοιχο πρόγραμμα με θέμα **Βιώσιμες ακριτικές περιοχές – Θράκη**. Οι μαθητές που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα προετοιμάστηκαν κατάλληλα, μελετώντας για τη Θράκη και πραγματοποιώντας έρευνα στη Βιβλιοθήκη και στο διαδίκτυο. Στο πλαίσιο της εργασίας τους, προκειμένου να ενημερωθούν πληρέστερα για θέματα εκπαίδευσης των μειονοτήτων, αντιπροσωπία μαθητών αποτελούμενη από τους **Βάγια Αναστασοπούλου, Άννα Βεντουράτου, Παναγιώτη Θεόδωρόπουλο, Ίρια Κίτσιου, Ελένη Σερίφη και Γιάννη Σιδηρόπουλο** συνάντησε τον διεθνολόγο, εταίρο της Φ.Ε., κ. Άγγελου Συρίγο. Ο κ. Συρίγος υπό την ιδιότητά του ως συμβούλου του Υπουργείου Παι-

δείας, υπεύθυνου για θέματα εκπαίδευσης των μειονοτήτων, δέχθηκε τους μαθητές στο γραφείο του και τους ενημέρωσε, δείχνοντάς τους τον σχετικό χάρτη, για τα μειονοτικά σχολεία της χώρας και τα μαθήματα που διδάσκονται. Συζήτησαν για τους στόχους της παιδείας που παρέχεται σε αυτά, αλλά και για τη γενικότερη αντιμετώπιση των μειονοτικών ομάδων από την ελληνική κυβέρνηση. Από τη συζήτηση οι μαθητές κατανόησαν την ανάγκη ιδρύσεως ενός σχολείου στη Θράκη, όπου θα συνυπάρχουν αρμονικά χριστιανοί και μουσουλμάνοι. Ανάγκη την οποία έχει προ πολλού συνειδητοποιήσει η Φ.Ε. και γι' αυτό προχωρεί στην κατασκευή ενός ακόμη Αρσακείου, αυτή φορά στην Κομοτηνή.

Για το καινούργιο αυτό σχολείο, το σκεπτικό της ίδρυσής του, τον σκοπό και τον τρόπο λειτουργίας του συζήτησαν οι μαθητές με τον Πρόεδρο της Φ.Ε. καθηγητή κ. Γεώργιο Μπαμπινιώτη. Ο κ. Πρόεδρος εν-

μέρωσε τα παιδιά ότι το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης έχει παραχωρήσει στη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία οικόπεδο 100 περίπου στρεμμάτων στην Κομοτηνή, όπου θα ανεγερθεί το Σχολείο. Τα σχέδια και οι σχετικές μελέτες έχουν ήδη εκπονηθεί και αναμένεται η έκδοση της άδειας για την έναρξη των εργασιών. Το όραμα του Διοικητικού Συμβουλίου της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας για την ίδρυση Αρσακείου στη Θράκη γίνεται πλέον πραγματικότητα. Η ύπαρξη ενός καλού ιδιωτικού σχολείου σε μια τόσο ευαίσθητη περιοχή είναι αυτόντο που θεωρείται υψηλότερη σημασία. Ένα καλό σχολείο, όπως το Αρσάκειο, θα παρέχει ελληνική παιδεία, αλλά και γενικότερη αγωγή και καλλιέργεια όχι μόνο στα χριστιανόπουλα αλλά και στα μουσουλμανόπουλα. Το Σχολείο θα φέρει σε επαφή τα παιδιά των μειονοτικών ομάδων με το ελληνικό στοιχείο και θα τα βοηθήσει να ενσωματωθούν ομαλότερα στην ελληνική κοινωνία και να νιώσουν Έλληνες πολίτες. Όπως τόνισε ο κ. Πρόεδρος, η Φ.Ε. φιλοδοξεί να ιδρύσει ένα ευρωπαϊκό σχολείο, όπου θα μπορούν να φοιτήσουν ακόμη και μαθητές από τις γειτονικές χώρες, Βουλγαρία κ.λπ., πράγμα που θα συμβάλει σημαντικά στη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής. Καίριας σημασίας θα είναι και η συνεργασία που θα μπορούσε να αναπτυχθεί μεταξύ του Αρσακείου και του Πανεπιστημίου Θράκης.

Κατά τη διάρκεια της τεραήμερης εκδρομής τους οι μαθητές, συνοδευόμενοι από τους καθηγητές κ. Αν. Βλάχου (υπεύθυνη του Προγράμματος), Ελ. Αγγελιοπούλου (υποδιευθύντρια), Χ. Τίγκο και Π. Χρήστου, επισκέφθηκαν την Κομοτηνή, την Αλεξανδρούπολη και την Ξάνθη, ξεναγήθηκαν στα αξιοθέατα, περπάτησαν στους δρόμους τους, γνώρισαν τους κατοίκους τους. Παράλληλα, στις επισκέψεις που πραγματοποίησαν στα πολυάριθμα Πομακοχώρια της Θράκης είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με το μειονοτικό στοιχείο της περιοχής. Γνώρισαν από κοντά τις μειονοτικές αυτές ομάδες, μίλησαν μαζί τους και, κυρίως, προσπάθησαν να προσεγγίσουν το θέμα της εκπαίδευσης των ανήλικων μελών τους.

ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΠΑΕΙ ΧΑΜΕΝΟ! Η φιλοσοφία της ανακύκλωσης τρόπος ζωής

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ανακύκλωσης (14/2) οι μαθητές συνειδητοποιούν και εφαρμόζουν στην πράξη την ανακύκλωση, όχι μόνο χαρτιού, ξύλου και άλλων άχρηστων καθημερινών υλικών, αλλά ακόμη και των ηλεκτρονικών συσκευών. Κατανοούν έτσι τα οφέλη της ανακύκλωσης τόσο για την προστασία του περιβάλλοντος όσο και για την εξοικονόμηση ενέργειας.

Νήπια του Αρσακείου Ψυχικού φτιάχνουν «αχρηστουργήματα» (αριστερά) και ανακυκλωμένο χαρτί (δεξιά).

• Τίποτα δεν πάει χαμένο για τα παιδιά του Αρσακείου Νηπιαγωγείου Ψυχικού. Τα άχρηστα υλικά που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της χρονιάς μεταμορφώθηκαν σε μοναδικά... «αχρηστουργήματα». Ομαδικές και ατομικές μακέτες, ταμπλό, κατασκευές και ανακυκλωμένο χαρτί φτιαγμένο από παλιές εφημερίδες ήταν μερικές μόνο από τις ιδέες που υλοποίησαν με κέφι και φαντασία τα νήπια.

• Εκπρόσωποι του Βιωματικού Σχολείου παρουσίασαν στους μαθητές της Γ' τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού το διαδραστικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Περιβάλλον – Ανακύκλωση», με σειρά ομαδικών δραστηριοτήτων: συλλογή και διαχωρισμό απορριμμάτων, θεατρικό παιχνίδι, μιμητική κινήσεων και δημιουργία ιστοριών σχετικών με το περιβάλλον και τις μορφές ενέργειας. Επίσης, οι μαθητές της Β' τάξης παρακολούθησαν προβολές, παρουσιάσεις και ομιλίες για την ανακύκλωση, δανείστηκαν σχετικά βιβλία από τη Βιβλιοθήκη του Σχολείου, έφεραν από το σπίτι τους ανακυκλούμενο υλικό και συμμετείχαν βιωματικά στην ανακύκλωση.

Μακέτα του αρχιτεκτονικού σχεδίου του Αρσακείου Κομοτηνής

- Στο μάθημα των Καλλιτεχνικών μαθητές του **Α' Αρσακείου Γυμνασίου Ψυχικού** φιλοτέχνησε, με τη βοήθεια της καθηγήτριας κ. Ελ. Βλάχου-Τσοτσρού, πρωτότυπους κάδους ανακύκλωσης, που σχεδιάστηκαν ειδικά για το Σχολείο. Οι κάδοι τοποθετήθηκαν μαζί με δύο δοχεία ανακύκλωσης της ΑΦΗΣ σε εμφανές σημείο, όπου καθηγητές και μαθητές ανακυκλώνουν χαρτί, πλαστικό και μπαταρίες.
- Στο **Β' Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού** τοποθετήθηκαν σε κάθε τάξη κάδοι για την ανακύκλωση χαρτιού και πλαστικού, ενώ σε συνεργασία με την εταιρεία ΑΦΗΣ τοποθετήθηκαν δοχεία για την ανακύκλωση μπαταριών.
- Μαθητές των **Α' και Γ' Τοσιτσειών Δημοτικών Εκάδης** ενημερώθηκαν από εκπαιδευτικούς της Ελληνικής Εταιρείας Ανακύκλωσης και της Tetra Pak για το πώς δημιουργούνται διάφορες συσκευασίες από ανακυκλωμένο υλικό. Μετά φιλοτέχνησαν και ανάρτησαν σε διάφορα σημεία του Σχολείου αφίσες με συνθήματα και μηνύματα για το περιβάλλον.
- Μαθητές του **Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάδης** έλαβαν μέρος σε ομαδικές βιωματικές διαθεματικές δραστηριότητες στη Μελέτη Περιβάλλοντος αλλά και στη Γλώσσα, στα Μαθηματικά, τα Καλλιτεχνικά, στη Θεατρική Αγωγή και στην ώρα της Βιβλιοθήκης. Συμμετείχαν σε ξεχωριστές δράσεις, όπως στη δημιουργία «Γωνίας Ανακύκλωσης», στη δραματοποίηση του βιβλίου *Η κυρία Ανακύκλωση και οι φίλοι της*, στην κατασκευή του ήρωα «Αναπληγουαλούχα» κ.ά.

- Οι μαθητές της Γ' τάξης του **Β' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάδης** επισκέφθηκαν το Κέντρο Ανακύκλωσης Αλουμινίου. Εκεί παρακολούθησαν τη διαδικασία συλλογής και διαλογής των κουτιών αλουμινίου και έμαθαν ότι το τελικό στάδιο της ανακύκλωσης πραγματοποιείται στη βιομηχανία.
- Οι μαθητές των Γ' και Δ' τάξεων του τμήματος **Γαλλικών** του **Β' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάδης**, για να εμπεδώσουν το γραμματικό φαινόμενο της Προστακτικής και το λεξιλόγιο για τη φύση, το περιβάλλον, την ανακύκλωση, δημιούργησαν ταμπλό με θέμα την Ανακύκλωση. Επίσης, οι μαθητές της Α' τάξης παρακολούθησαν εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την ανακύκλωση στο Οικολογικό Πάρκο Ψυχικού.

Κάτω:
Οικολογικές μολυβοθήκες από μαθητές
τού **Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάδης**

Κάτω αριστερά:
Η γωνιά της ανακύκλωσης
τού **Α' Αρσακείου Γυμνασίου Ψυχικού**

Κάτω δεξιά:
Τα νήπια του Αρσακείου Νηπιαγωγείου
Θεσσαλονίκης ανακυκλώνουν υλικά
τού Σχολείου τους.

Μαθητές του Αρσακείου Λυκείου Πατρών
υλοποιούν το περιβαλλοντικό πρόγραμμα
«Ο κύκλος των χαμένων υλικών»
στην παραλία της Ναυπάκτου.

Πάνω:
Οι μαθητές του Αρσακείου Δημοτικού
Θεσσαλονίκης συμμετέχουν
στις περιβαλλοντικές εκδηλώσεις
τού Οικολογικού Πάρκου Θέρμης.

- Οι μαθητές του **Αρσακείου Νηπιαγωγείου Θεσσαλονίκης**, αφού παρακολούθησαν στο Οικολογικό Πάρκο Θέρμης το εκπαιδευτικό παραμύθι με θέμα τα σκουπίδια και την ανακύκλωση *Η Χιανάτη και οι επτά Ανακυκλωτούληδες*, έβαψαν στην αυλή του Σχολείου τρία διαφορετικά είδη σκουπιδιών και ανακύκλωσαν ότι οι φλούδες των φρούτων γίνονται χώμα-λίπασμα, το χαρτί αποσυντίθεται, ενώ το πλαστικό μένει αναλλοίωτο. Έτσι, συνειδητοποίησαν την ανάγκη να συμμετέχουν καθημερινά στη διαδικασία ανακύκλωσης στους ειδικούς κάδους του Σχολείου.
- Οι μαθητές της Β' τάξης του **Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης** εκπόνησαν το πρόγραμμα «**Μαθαίνω να ανακυκλώνω**». Αφού συζήτησαν με τους υπεύθυνους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης στο Οικολογικό Περιβαλλοντικό Πάρκο Θέρμης για το θέμα της διαχείρισης απορριμμάτων και της ανακύκλωσης, επισκέφθηκαν τους δημάρχους Πυλαίας και Πανοράματος με τους οποίους συζήτησαν για τα σκουπίδια της περιοχής του Σχολείου. Μαθητές και δήμαρχοι έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση να συνδράμουν στην καλύτερη διαχείρισή τους. Στη συνέχεια, στις 5 Ιουνίου, οι μαθητές εξέθεσαν γραπτές και καλλιτεχνικές εργασίες τους και παρουσίασαν θεατρικό δρώμενο και τρα-

γούδια στην εκδήλωση του Συνδέσμου ΟΤΑ Μείζονος Θεσσαλονίκης στο Οικολογικό Πάρκο Θέρμης.

- Οι μαθητές της ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του **Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης**, που μελετούν το θέμα «**Ανακύκλωση ηλεκτρονικών συσκευών. Παιχνίδι ζωής για έξυπνους ρύτες**», οργάνωσαν ομιλία του κ. Αβραάμ Καραγιαννίδη, επίκουρου καθηγητή του τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠΘ, με θέμα «Ανακύκλωση αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού». Ο ομιλητής αναφέρθηκε στη δομή του ελληνικού συστήματος διαχείρισης των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, στις μεθόδους επεξεργασίας και αποσυναρμολόγησής τους, καθώς και στα επικίνδυνα υλικά που προκύπτουν από αυτές.
- Οι μαθητές της Α' τάξης του **Αρσακείου Λυκείου Πατρών**, στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού προγράμματος «**Ο κύκλος των χαμένων υλικών**», πραγματοποίησαν περιβαλλοντική εκδρομή στη Ναύπακτο (4/3/2008). Στο Περιβαλλοντικό Κέντρο της περιοχής υλοποίησαν πρόγραμμα με θέμα την ανακύκλωση και κατά την επίσκεψή τους στο ιστορικό λιμάνι της Ναυπάκτου διάβασαν εργασίες που είχαν εκπονήσει με ιστορικά στοιχεία για την πόλη.

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Νερού (22/3) αποτέλεσε το έναυσμα για τους μαθητές των Αρσακείων Σχολείων να μελετήσουν συστηματικότερα και να εμβαθύνουν σε περιβαλλοντικά προβλήματα που έχουν σχέση με το νερό. Το πεδίο της έρευνας κινήθηκε σε δύο άξονες: Στη μείωση των αποθεμάτων νερού στον πλανήτη αφενός και αφετέρου στον κίνδυνο της μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα από τις καθημερινές δραστηριότητες του ανθρώπου –σε συλλογικό αλλά και ατομικό επίπεδο. Ενώ τα αποθέματα νερού εξαντλούνται και η λειψυδρία βρίσκεται προ των πυλών, η αλόγιστη συμπεριφορά του ανθρώπου μπορεί να μετατρέψει ακόμα και το ελάχιστο νερό σε ακατάλληλο. Πρώτιστο μέλημα, λοιπόν, να μάθουν τα παιδιά όσο περισσότερα μπορούν για το νερό.

- Μαθητές της Ε' τάξης του Α' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Φυσικής των Αρσακείων Δημοτικών και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Φ.Ε., παρουσίασαν ανακοίνωση με τίτλο «Ο κύκλος του νερού – Δάσος και νερό» στο 9ο Μαθητικό Συνέδριο «Ελλάδα Καθαρή» με θέμα «Το περιαιστικό δάσος και η συμβολή του στο τοπικό κλίμα».
- Οι μαθητές των Α' και Β' τάξεων του Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οι ιδιότητες του νερού» στο Κέντρο ΔΡΩ. Με παρατήρηση και πειράματα, είδαν την έλλειψη σχήματος και την κυματοειδή κίνηση του νερού, διαπίστωσαν ποια σώματα βυθίζονται στο νερό και ποια όχι, ποια υλικά διαλύονται στο νερό και ποια όχι και, τέλος, πώς καθαρίζει το νερό από ξένα σωματίδια.

Πάνω: Μαθητές της Ε' τάξης των Αρσακείων Δημοτικών Ψυχικού συμμετέχουν στο 9ο Μαθητικό Συνέδριο «Ελλάδα Καθαρή» με θέμα «Δάσος και νερό».

Κάτω: Μαθητές του Αρσακείου Δημοτικού Πατρών σε περιβαλλοντικό πρόγραμμα στον Κράθη ποταμό

- Στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού προγράμματος «Το νερό, ένας διάφανος χρυσός» μαθητές της Δ' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Πατρών συμμετείχαν, στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακράτας, στα βιωματικά προγράμματα «Το θέατρο της αρχαίας Αιγείρας» και «Το ποτάμι μας, ο Κράθης».
- Οι μαθητές της Ε' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης συμμετείχαν στην εκδήλωση «Ο πλανήτης μας εκπέμπει SOS» του Γαλλικού Ινστιτούτου Θεσσαλονίκης, όπου ενημερώθηκαν για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων από έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό.
- Οι μαθητές της Γ' τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού παρακολούθησαν στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Σχολείου το πρόγραμμα «Η μόλυνση των θαλασσών».

ΔΑΣΟΣ: ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ

Με αφορμή τις καταστροφικές πυρκαγιές του Αυγούστου 2007 και το ενδιαφέρον των μαθητών για τις τεράστιες αρνητικές συνέπειες σε κοινωνικό, οικονομικό και οικολογικό επίπεδο, πραγματοποιήθηκαν στα Αρσάκεια-Τοσίτσεια Σχολεία περιβαλλοντικά προγράμματα και εκδρομές σχετικά με το δάσος. Στόχος ήταν να κατανοήσουν οι μαθητές τους βαθύτερους δεσμούς του ανθρώπου με τη φύση και να αναπτύξουν βιωματική σχέση με αυτήν, να αντιληφθούν την αξία του δάσους τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο καθώς επίσης να ευαισθητοποιηθούν για τους κινδύνους που το απειλούν, για τις συνέπειες από την καταστροφή του και να καλλιεργήσουν αισθήματα ευθύνης για την προστασία του.

- Στο πλαίσιο του προγράμματος «Διαχείριση δασικών συστημάτων στην Κύπρο: δασοπροστασία – μηχανισμός πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών», οι μαθητές της Γ' τάξης του Β' Τοσιτσειού Γυμνασίου Εκάλης πραγματοποίησαν περιβαλλοντική εκδρομή στο νησί (8-11/4/2008). Συνοδευόμενοι από τον Διευθυντή κ. Α. Κουλλάδη και τους καθηγητές κ. Ελ. Αποστολοπούλου, Λ. Ιατρόπουλο και Θ. Ρέβελλα, γνώρισαν τη χλωρίδα και την πανίδα της Κύπρου, ευαισθητοποιήθηκαν πάνω σε θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, επισκέφθηκαν τις μεγάλες πόλεις του νησιού και βέβαια την πρωτεύουσα Λευκωσία, όπου συναντήθηκαν με τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και με τον κ. Βάσσο Λυσσαρίδη, ο οποίος τους ενημέρωσε για το κυπριακό ζήτημα. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς οι μαθητές παρουσίασαν στους συμμαθητές τους τις εργασίες που εκπόνησαν, αλλά και το ηλεκτρονικό και έντυπο υλικό που είχαν συλλέξει προετοιμάζοντας την εκδρομή στην Κύπρο.
- Οι μαθητές της Γ' τάξης του Α' Αρσακείου Γυμνασίου Ψυχικού έλαβαν μέρος στο πρόγραμμα «Το δάσος στη ζωή μας». Συνεργαζόμενοι σε ομάδες εκπό-

Τη Θράκη και τα δάση της περιηγήθηκαν οι μαθητές της Περιβαλλοντικής Ομάδας του Α' Αρσακείου Γυμνασίου Ψυχικού.

νησαν εργασίες με σκοπό να ενημερωθούν (παρουσίασαν ένα σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα και πρότειναν λύσεις), να ευαισθητοποιηθούν (δημιούργησαν πρωτότυπα καλλιτεχνικά και λογοτεχνικά ή πολυτροπικά έργα –ζωγραφική, ποίηση, βίντεο κ.ά.) και να ενεργοποιηθούν αναζητώντας φορείς και πρόσωπα που ασχολούνται με το περιβάλλον, να έρθουν σε επαφή μαζί τους, να επισκεφθούν ένα περιβαλλοντικό κέντρο, να γίνουν μέλη εθελοντικών οργανώσεων κ.λπ. Τέλος, κάθε μαθητής έγραψε έναν προτρεπτικό λόγο με θέμα «Το περιβάλλον δεν μας ανήκει – το έχουμε δανειστεί από τα παιδιά μας». Η περιβαλλοντική εκδρομή πραγματοποιήθηκε στη Θράκη, όπου οι 45 μαθητές μαζί με τη Διευθύντρια κ. Αθ. Βουδούρη και τους καθηγητές κ. Ευ. Λουτριανάκη (συντονίστρια Προγράμματος), Ευ. Αργυράκη, Β. Χαμηλοθώρη, και Α. Σούσου επισκέφθηκαν την Αλεξανδρούπολη, το δάσος της Δαδιάς, το Σουφλί, την Ξάνθη και την Κομοτηνή. Τις εργασίες

Πάνω αριστερά:
Μαθητής του Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης
αφηγείται τη σελίδα του από το οικολογικό
παράμυθι για το δάσος, που έγραψαν όλοι
οι μαθητές στο μάθημα των Αγγλικών.

Πάνω δεξιά:
**Μαθητές της Ε' τάξης των Αρσακείων
Δημοτικών Ψυχικού** που συμμετείχαν
στο 9ο Μαθητικό Συνέδριο «Ελλάδα Καθαρή»
με θέματα «Το πράσινο στην πόλη»
και «Συνέπειες δασικών πυρκαγιών».

Κάτω:
Μαθητές του Αρσακείου Γυμνασίου Πατρών
μιλούν στο 5ο Μαθητικό Συνέδριο
«Γη ο πράσινο πλανήτης – ΔΑΣΟΣ».

τους παρουσίασαν σε ειδική ημερίδα που παρακολούθησαν οι μαθητές όλων των τάξεων και γονείς. Παράλληλα, λειτούργησε έκθεση με τα έργα που φιλοτέχνησαν οι μαθητές της Β' τάξης στα μαθήματα των Καλλιτεχνικών (με θέμα «Η ιδανική πόλη»), της Οικιακής Οικονομίας και της Τεχνολογίας (ταμπλό και μακέτες με περιβαλλοντικό θέμα, όπως φωτοβοηθητικά συστήματα κ.ά.), καθώς και η 3η Έκθεση Βιβλίου του Σχολείου, αφιερωμένη στο περιβάλλον.

• Στο 9ο Μαθητικό Συνέδριο «Ελλάδα Καθαρή» με θέμα **«Το περιαστικό δάσος και η συμβολή του στο τοπικό κλίμα»** μαθητές της Ε' τάξης των Β' και Γ' Αρσακείων Δημοτικών Ψυχικού, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Φυσικής

των Σχολείων και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Φ.Ε., παρουσίασαν δύο ανακοινώσεις με θέμα «Το πράσινο στην πόλη – Περιαστικό πράσινο» και «Συνέπειες δασικών πυρκαγιών – Προστασία – Πρόληψη». Την επίβλεψη των εργασιών είχαν η κ. Μ. Γιαννοπούλου, δασκάλα Φυσικής, και η κ. Φ. Τριπολιτσιώτου, γεωλόγος, υπεύθυνη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας της Φ.Ε. Στις 28 Μαρτίου οι μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες του Συνεδρίου στους υπόλοιπους συμμαθητές τους της Ε' τάξης και των τριών Δημοτικών, για να μοιραστούν μαζί τους την εμπειρία τους από το Συνέδριο αλλά και τον προβληματισμό τους για τη σημασία του δάσους στη ζωή μας.

• Το πρόγραμμα του ΥΠ.Ε.Π.Θ. **«Αγαπώ και προστατεύω το δάσος»** υλοποίησαν οι μαθητές της Α'2 τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού, πραγματοποιώντας διαθεματικές δραστηριότητες στα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας, της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Θεατρικής, της Μουσικοκινητικής και της Αισθητικής Αγωγής (ομαδικές εργασίες, εικαστικές δημιουργίες,

επισκέψεις, ανάγνωση βιβλίων, παρουσίαση θεατρικού δρώμενου). Την ευθύνη για τον προγραμματισμό και την υλοποίηση του προγράμματος είχε η δασκάλα κ. Έ. Σταυροπούλου με την υποστήριξη της Διευθύντριας κ. Σ. Μέλληου.

• Με θέμα **«Πυρκαγιές – Πρόληψη – Επιπτώσεις»** μίλησαν στους μαθητές των Α' και Β' τάξεων του Γενικού Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού ο κ. Νικόλαος Π. Ζηρογιάννης, ερευνητής εκπαιδευτικού περιβαλλοντικού προγράμματος του Πανεπιστημίου της Μασσαχουσέτης, και η δρ Ι. Μπαφέ, οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας.

• Οι μαθητές της Στ' τάξης του Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης, συμμετέχοντας στις προσπάθειες αναδάσωσης του Ερυθρού Σταυρού, φύτεψαν δέντρα στις καμένες περιοχές της Πεντέλης. Συνέχεια της προσπάθειας αυτής ήταν η παραχώρηση από την Υπηρεσία Αναδάσωσης του Υπουργείου Γεωργίας 100 περίπου δενδρυλλίων για δενδροφύτευση στον αύλειο χώρο του Σχολείου.

• Οι μαθητές της Β' τάξης του Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης, με την καθοδήγηση της δασκάλας του κ. Αικ. Βασιλιά, επεξεργάστηκαν την πολύπλευρη σημασία του δασικού οικοσυστήματος και εικονογράφησαν την «Αξία του δάσους», όπως ονομάστηκε η σχετική εργασία με κεντρικό ήρωα ένα δέντρο. Παράλληλα πραγματοποίησαν ανάλογες εργασίες στην αγγλική γλώσσα με τίτλο «Cecil sees the forest», με τη βοήθεια της καθηγήτριας κ. Στ. Θέμελη.

• Συμμετέχοντας στο πρόγραμμα του Κέντρου ΔΡΩ **«Στα ίχνη του δάσους»**, μαθητές των Α', Β' και Δ' Τοσιτσειών Δημοτικών Εκάλης πραγματοποίησαν περίπατο στο δάσος της Καισαριανής. Μέσα από διαδραστικές ομαδικές δραστηριότητες δημιούργησαν με πηλό ίχνη ζώων του δάσους, αφουγκράστηκαν

τους ήχους του δάσους και το κελάνδημα των πουλιών, έμαθαν για την προστασία του δάσους από τη φωτιά, είδαν ζώα και πουλιά, έφτιαξαν φωλιές, χρησιμοποίησαν πυξίδες και ξεκίνησαν την ανάβαση!

• Στο πλαίσιο της Αγωγής Προφορικού Λόγου, μαθητές της Γ' τάξης του Α' Τοσιτσειού Λυκείου Εκάλης παρουσίασαν σύντομες ενημερωτικές εισηγήσεις για τα σημαντικότερα οικολογικά προβλήματα, καθώς και για τη στάση που οι νέοι οφείλουν να υιοθετούν για την επίλυσή τους. Παράλληλα διεξήχθη Αγώνας Αντιλογίας με θέμα **«Πρέπει να επιτραπεί ο αποχαρκτηρισμός δασικών εκτάσεων για την κάλυψη οικιστικών αναγκών»**. Το οπτικοακουστικό υλικό προσέφερε ο πρόεδρος του 15μελούς του Σχολείου Γιώργος Ευθυμίου.

• Οι μαθητές της Στ' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης πραγματοποίησαν τριήμερη εκπαιδευτική εκδρομή (20-23/3/2008) στο Μουζάκι Καρδίτσας. Περιπάτησαν στο δασικό μονοπάτι του Αϊ-Λια, όπου ανακάλυψαν τη λειτουργική δομή των δασικών οικοσυστημάτων και τη διαχρονική σχέση του ανθρώπου με αυτά (ιστορία, παραδόσεις, μύθους, έθιμα κ.λπ.), επισκέφθηκαν το δάσος γύρω από τη λίμνη Πλαστήρα και εξερεύνησαν το περιβαλλοντικό μονοπάτι του δάσους Πετρουλίου.

• Ομάδα μαθητών της Στ' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης πραγματοποίησε εκδρομή στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Θ. Ζιάκα Γρεβενών (20-21/5/2008). Στο Παλαιοντολογικό Μουσείο Μνηίας Γρεβενών, οι μαθητές θαύμασαν από κοντά οστά προϊστορικών ελεφάντων και τους μεγαλύτερους χαυλιόδοντες στον κόσμο. Αφού παρακολούθησαν στις εγκαταστάσεις του Κέντρου το πρόγραμμα **«Όρλιακας, το δάσος των χρωμάτων»**, εφοδιάστηκαν με όργανα παρατήρησης και εξωτερικών μετρήσεων, παρατήρησαν από κοντά τη χλωρίδα και την πανίδα και αφουγκράστηκαν τους ήχους της περιοχής.

• Εξόρμηση στο δάσος της Στροφυλιάς πραγματοποίησαν οι μαθητές του Αρσακείου Νηπιαγωγείου Πατρών. Αφού έμαθαν, στο Κέντρο Ενημέρωσης Κοτυχίου-Στροφυλιάς, για το δάσος, τα ζώα και τα φυτά, τη σημασία προστα-

Πάνω:
Μαθητές του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βελθενιού

Κάτω:
Μαθήτριες του Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης συμμετέχουν στην αναδάσωση καμένων περιοχών της Πεντέλης.

Πάνω:
Μαθητές του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης με την εργασία τους πάνω στη χλωρίδα και την πανίδα του δάσους Όρη Λακωνίας των Γρεβενών

Κάτω:
Υπαιθριο εργαστήριο χημείας έστησαν οι μαθητές του Αρσακείου Γυμνασίου Πατρών κατά την περιβαλλοντική εκδρομή τους στο Νυμφαίο της Φλώρινας.

για τους σκοπούς του κέντρου και για τη ζωή των αρκούδων. Πήραν συνέντευξη από τον Δήμαρχο της Κοινότητας Νυμφαίου και τέλος, εφαρμόζοντας το βιωματικό τους πρόγραμμα στο Βίτσι, πραγματοποίησαν διάφορες περιβαλλοντικές δραστηριότητες. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες και μελέτησαν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής από διάφορες οπτικές γωνίες. Στη Βιολογία οι μαθητές αναγνώρισαν και παρακολούθησαν από κοντά οργανισμούς του δάσους και παρατήρησαν μικροοργανισμούς σε μικροσκοπία. Στη Φυσικοχημεία οι μαθητές προσδιόρισαν την ποιότητα του νερού και του εδάφους στο δάσος, αφού έστησαν ένα εργαστήριο φυσικών επιστημών με θερμόμετρα, αντιδραστήρια, πυξίδες, δοκιμαστικούς σωλήνες κ.λπ. Στη δημοσιογραφία οι μαθητές δημιούργησαν ερωτηματολόγια και πήραν συνεντεύξεις από τους τοπικούς φορείς και τον Πρόεδρο της Κοινότητας, προσπαθώντας να αντιληφθούν τις ανάγκες και τις προσδοκίες των κατοίκων και να μάθουν για μύθους, παραδόσεις, έθιμα της περιοχής. Επίσης, οι μαθητές απέκτησαν συναισθηματικές εμπειρίες, τις οποίες εξέφρασαν ζωγραφίζοντας και οργανώνοντας θεατρικό δρώμενο με τη συμμετοχή όλων. Το σύνολο των δραστηριοτήτων τους παρουσίασαν σε όλους τους μαθητές του Σχολείου σε μορφή power point.

- Ομάδα μαθητών του Αρσακείου Γυμνασίου Πατρών, με συντονιστή τον καθηγητή Βιολογίας δρα Δ. Βλαχοδημητρόπουλο, συμμετείχε στο 5ο Μαθητικό Συνέδριο «Γη ο πράσινος πλανήτης – ΔΑΣΟΣ» με την εισήγηση «**Δασικός οικοτουρισμός**». Το Συνέδριο οργάνωσε το Τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης νομού Αχαΐας στην Πάτρα (8/5/2008). Την ομάδα αποτελούσαν οι μαθητές **Χρυσάνθη Λαδά, Κατερίνα Ασωνίτη, Ελένη Τατάκη και Δημήτρης Κουρέας**.

- Στο πλαίσιο του Προγράμματος Ανοικτών Περιβαλλοντικών Τάξεων «Καλλι-στός», 32 μαθητές από τις περιβαλλοντικές ομάδες του Αρσακείου Γυμνασίου Πατρών ασχολήθηκαν με το θέμα «**Δασικός οικοτουρισμός: πρόταση γνώσης και αναψυχής**», που περιελάμβανε τετραήμερο περιβαλλοντικό πρόγραμμα στο Νυμφαίο Φλώρινας (27-30/3/2008). Με συνοδούς καθηγητές τους κ. Ε. Κοτρώτσου (φυσικό, υποδιευθύντρια), δρα Δ. Βλαχοδημητρόπουλο, Ν. Παννακόπουλο (χημικό) και Α. Γερούκη (Καλλιτεχνικών), επισκεφθηκαν τον εθνικό δρυμό, που προστατεύεται από τη NATURA, το περιβαλλοντικό κέντρο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ και ενημερώθηκαν

ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Οι μαθητές της Γ' τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού συμμετείχαν στο πρόγραμμα «**Πλανήτης Γη – Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι**». Με πλήθος βιωματικών και διαθεματικών δραστηριοτήτων και δράσεων (επισκέψεις, δημιουργία αφισών και φυλλάδιου, επεξεργασία λογοτεχνικών βιβλίων, συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κ.ά.) συνειδητοποίησαν ότι ο άνθρωπος μέσα από την απλή καθημερινή δραστηριότητα του συμβάλλει σήμερα στην καταστροφή του περιβάλλοντος και ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά με τις απλές καθημερινές κινήσεις που βοηθούν στην προστασία του. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του προγράμματος πραγματοποιήθηκε από τις δασκάλες κ. Ν. Φιλιππίδη και Μ. Μυλωνά.

Οι μαθητές της Β'1 τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού παρουσίασαν το πρόγραμμα «**Ο κήπος του Σχολείου μας – Ο κήπος με τα παραμύθια**». Στόχος του Προγράμματος ήταν να γνωρίσουν τα φυτά, τις λειτουργίες τους και τον ρόλο τους στο περιβάλλον, αλλιά και στη διατροφή μας. Οι μαθητές, σαν μικροί κηπουροί, φύτεψαν, παρακολούθησαν την ανάπτυξη των φυτών τους, έγραψαν τα δικά τους ποιήματα για αυτά, έψαξαν και βρήκαν παροιμίες, αινίγματα και δημοτικά τραγούδια και δημιούργησαν ποικίλες κατασκευές. Το πρόγραμμα εκπονήθηκε από τη δασκάλα κ. Δ. Σασιόλη σε συνεργασία με την καθηγήτρια Καλλιτεχνικών κ. Α.-Μ. Κουρμούλη και την καθηγήτρια Μουσικής κ. Ε. Δαδύρα.

Οι μαθητές της Α' τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού συμμετείχαν στο πρόγραμμα «**Περιβάλλον και υγεία**». Μέσα από κατάλληλα επιλεγμένες δραστηριότητες, επισκέψεις, θεατρικά δρώμενα, συγγραφή ποιημάτων κ.ά., έμαθαν πώς να απολαμβάνουν τις χαρές της φύσης χωρίς να την καταστρέφουν με την καθημερινή πρακτική τους.

Οι μαθητές της Β'2 τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού, μαζί με τη δασκάλα τους κ. Χ. Σολακάκη, γιόρτασαν με δημιουργικό τρόπο την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (5 Ιουνίου). Μετέτρεψαν τις μπιλίδες τους σε αφίσες, μεταδίδοντας 33 μηνύματα για την προστασία του περιβάλλοντος στους συμμαθητές και τους φίλους τους! Αναφέρθηκαν σε όλα τα προβλήματα της σημερινής ζωής που οδηγούν στην καταστροφή του περιβάλλοντος με μηνύματα όπως: «Ανακυκλώνω συσκευασίες = Ανακυκλώνω ζωή», «Μην πετάτε σκουπίδια από το παράθυρο», «Μην καίτε τα δάση γιατί μας δίνουν οξυγόνο», «Χρησιμοποιούμε τα μέσα μαζικής μεταφοράς», «Κάνουμε ποδήλατο, περπατάμε περισσότερο», «Μην κάνετε το δάσος οικόπεδο», «Μην πετάτε σκουπίδια στη φύση, θέλουμε καθαρές θάλασσες και καθαρές παραλίες», «Προστατέψτε τα ζώα και το δάσος».

Μηνύματα για την προστασία του περιβάλλοντος από τους μαθητές της Β' τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού

ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝ

■ Στο πλαίσιο του προγράμματος «**Η Γη μας αλλιάζει και εμάς μάς νοιάζει**» στο Αρσάκειο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης οργανώθηκαν δύο εκδηλώσεις-ομιλίες από γονείς μαθητών του Σχολείου: ο κ. Σωτήριος Μπαξεβανίδης, ηλεκτρολόγος μηχανικός στο Τμήμα Διαχείρισης Φορτίων και Βηθών του τεχνικού τομέα της ΔΕΗ, μίλησε με θέμα «*Ηλεκτρισμός και ενέργεια*», ενώ ο κ. Αθικιάδης Μπάης, αναπληρωτής καθηγητής στο Εργαστήριο Φυσικής της Ατμόσφαιρας του ΑΠΘ, παρουσίασε ηλεκτρονική προβολή με θέμα «*Το όζον και η προστασία από την ηλιακή ακτινοβολία*». Επίσης, οι μικροί μαθητές υποδέχθηκαν εκπρόσωπο του Δικτύου «Μεσόγειος SOS», η οποία, σε συνεργασία με το Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης, παρουσίασε την προβολή «*Δράσεις για το κλίμα*».

■ «**Περιβάλλον και αθλητισμός**» ήταν το θέμα του προγράμματος που εκπόνησαν 17 μαθητές της Β' τάξης του Αρσακείου Γυμνασίου Πατρών, με υπεύθυνους καθηγητές τους κ. Δ. Βλαχοδημητρόπουλο, δρα Βιολογίας, και Ευ. Λώλου, Φυσικής Αγωγής. Οι μαθητές συναγωνίστηκαν μεταξύ τους, σε αθλητικούς χώρους εκτός Σχολείου, στην τοξοβολία και στον στίβο. Πέρασαν πεζοί τη γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου και έμαθαν να ψαρεύουν από τη μαρίνα της Πάτρας. Κάθε συνάντηση συνοδευόταν με τεστ γνώσεων στο αντίστοιχο θέμα.

■ Στην Κρήτη πραγματοποιήθηκε η περιβαλλοντική εκδρομή του Α' Τοσιτσειού Γυμνασίου Εκάλης (10-13/4/2008) που είχε θέμα «**Προστασία οικοσυστημάτων και πολιτιστικής κληρονομιάς σε παράκτιες νησιωτικές ζώνες**». Τους 44 μαθητές συνόδευαν ο Διευθυντής του Σχολείου κ. Ηλ. Γρασιός και οι καθηγητές κ. Π. Σιούτη, Σ. Καλοκαιρινού, Μ. Φιλιππάκου και Γ. Κωνσταντάκης. Καθηγητές και μαθητές έκαναν ένα ταξίδι από τον πολιτισμό του χθες στον πολιτισμό και την τεχνολογία του σήμερα. Επισκέφθηκαν τον βιότοπο στη λίμνη Κουρνά, την πόλη του Ρεθύμνου, το ενυδρείο του Ηρακλείου, τη Φαιστό, την Κνωσό και τους τάφους των Βενιζέλων. Η επίσκεψη στο ενυδρείο δημιούργησε σε όλους ένα αίσθημα δέους για το θαύμα της φύσης αλλά ταυτόχρονα και ένα αίσθημα ευθύνης για την προστασία των οικοσυστημάτων που οι άνθρωποι ενέργειες θέτουν σε κίνδυνο.

■ Οι μαθητές της περιβαλλοντικής ομάδας του Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης εξεργάστηκαν το θέμα «**Εγνατία Οδός**», που εντάχθηκε στο πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας «Καλλιτισμός». Σ' αυτό το πλαίσιο, τον Απρίλιο πραγματοποιήθηκε τριήμερη εκδρομή στα Γρεβενά, όπου οι μαθητές γνώρισαν το μεγάλο οδικό έργο της Εγνατίας από ιστορική, αρχαιολογική, τεχνική, οικονομική αλλά και περιβαλλοντική άποψη.

■ Οι μαθητές της Β' τάξης του Α' Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού πραγματοποίησαν περιβαλλοντική εκδρομή στην Ολυμπία (12-14/4/2008) με θέμα «**Μελέτη των επιπτώσεων των πρόσφατων πυρκαγιών στον ποταμό Αλφειό και στη λίμνη Καϊάφα. Προτάσεις αντιμετώπισης των τοπικών προβλημάτων και μελλοντικές δράσεις**». Επισκέφθηκαν την πυρόπληκτη περιοχή της λίμνης Καϊάφα, το αρχαίο στάδιο και το μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας. Κατά τις επισκέψεις παρουσίασαν σχετικές εργασίες που είχαν εκπονήσει.

■ Οι μαθητές της Ε' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης συμμετείχαν στην εκδήλωση του Γαλλικού Ινστιτούτου Θεσσαλονίκης «**Ο πλανήτης μας εκπέμπει SOS**». Η εκδήλωση περιελάμβανε προβολή για τη μετανάστευση, την πολυπολιτισμικότητα, τις φυσικές και τις ανθρωπογενείς κρίσεις του πλανήτη και το θεατρικό παιχνίδι «*Χωρίς Αποσκευές*». Στο τέλος δόθηκαν στους μαθητές έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό σε σχέση με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων.

■ Οι μαθητές της Στ' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Πατρών υλοποίησαν το πρόγραμμα «**Το δέντρο της ζωής σε τέσσερις εποχές**» στον αρχαιολογικό χώρο της Ρωμαϊκής Γέφυρας.

■ Στο πλαίσιο του προγράμματος «**Η ρύπανση της πόλης μου**», οι μαθητές της Δ' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης παρακολούθησαν το πρόγραμμα «*Ελεύθερος χώρος – αστικό πράσινο στην πόλη μου*» στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου Κορδελιού. Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες οι μαθητές συνειδητοποίησαν ότι η πόλη θα ήταν πολύ πιο όμορφη, αν είχε περισσότερους ελεύθερους και πράσινους χώρους.

■ Ο εκπρόσωπος του Δικτύου «Μεσόγειος SOS» κ. Τ. Κρομμύδας παρουσίασε στους μαθητές των Γ', Δ', Ε' και Στ' τάξεων του Αρσακείου Δημοτικού Πατρών το πρόγραμμα «**Δράση για το κλίμα**». Οι μαθητές κατάλαβαν ότι πρέπει να αλληλέγγυοι όλοι στάση υιοθετώντας νέες συνήθειες, γιατί οι επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών θα επηρεάσουν τη ζωή όλων.

Οι μαθητές του Α' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού που παρακολούθησαν το πρόγραμμα για τους σεισμούς με τον δάσκαλό τους κ. Ν. Γρασιός.

3η ΓΙΟΡΤΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Παρόν και το Μουσείο της Φ.Ε.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Φ.Ε. συμμετείχε τον Ιούνιο με δικό του περίπτερο στην έκθεση «3η γιορτή για το Περιβάλλον», που διοργάνωσε το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, στη Βουλιαγμένη. Στην έκθεση συμμετείχαν ιδιωτικά και δημόσια σχολεία, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και νεανικές συντροφίες από ενορίες της Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν μέσω Η/Υ οι στόχοι και οι δράσεις του Μουσείου, μοιράστηκαν στους επισκέπτες φυλλάδια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και αυτοκόλλητα με θέματα από τα εκθέματα. Το περίπτερο επισκέφθηκαν μαθητές των Αρσακείων Σχολείων Ψυχικού, καθώς και φίλοι και συνεργάτες του Μουσείου.

Στο περίπτερο του Μουσείου η υπεύθυνη κ. Φ. Τριπολιτσιώτου με μαθητές του Σχολείου

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ανοίγει τις «πύλες» του σε άλλα σχολεία

- Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας «**Γνωριμία με τα απολιθώματα**» παρακολούθησαν οι μαθητές της Α' τάξης του Ομήρειου Γυμνασίου Ν. Σμύρνης.
- Οι μαθητές της Δ' τάξης του 9ου Δημοτικού Σχολείου Βύρωνα παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου «**Γνωρίζοντας τον τόπο μου – Πάρνηθα**».

- Το Μουσείο επισκέφθηκαν οι μαθητές της Στ' τάξης του 1ου Δημοτικού Σχολείου Ν. Σμύρνης και παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Αναζητώντας τα ζώα**».
- Τέλος, οι μαθητές της Α' τάξης του 107ου Δημοτικού Σχολείου Αθηνών παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Ελάτε να γνωρίσουμε τα ζώα**».

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ προγράμματα

- Στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Φ.Ε. πραγματοποιήθηκε και την περυσινή σχολική χρονιά εκπαιδευτικό πρόγραμμα, σχεδιασμένο από την υπεύθυνη κ. Φ. Τριπολιτσιώτου, με θέμα τους **σεισμούς**. Το πρόγραμμα παρακολούθησαν οι μαθητές των Δ' και Ε' τάξεων του Α' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού και οι μαθητές των Δ', Ε' και Στ' τάξεων του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού. Οι μαθητές έμαθαν πώς δημιουργούνται οι σεισμοί, πώς υπολογίζεται το μέγεθός τους, τι πρέπει να κάνουν σε περίπτωση σεισμού όταν βρίσκονται στο σχολείο, στον δρόμο, στο σπίτι. Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος χρησιμοποιήθηκε ως εποπτικό υλικό το οπτικοακουστικό cd με τίτλο *Τι είναι σεισμός και πώς τον αντιμετωπίζουμε*, το οποίο παραχώρησε στο Μουσείο, μαζί με άλλο ενημερωτικό υλικό, ο ΟΑΣΠ. Οι μαθητές κατανόησαν ότι βασικά στοιχεία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου είναι η πρόληψη, η γνώση και η ψυχραιμία.

*Μάθημα Γαλλικών:
Αναζητώντας τα ζώα
στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας*

- Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Δασών οι μαθητές των Δ', Ε', και Στ' τάξεων των **Αρσακείων Δημοτικών Ψυχικού** επεξεργάστηκαν στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας τη μουσειοσκευή των «Φίλων του Μουσείου Γουλιανδρή» με θέμα **«Τα ελληνικά δάση»**. Η μουσειοσκευή αφορά στα είδη των δέντρων που φύονται στον ελληνικό χώρο, στις κατηγορίες των φυτών και τις αιτίες καταστροφής των δασών. Με δεδομένη την οικολογική καταστροφή που υπέστη πρόσφατα μεγάλο μέρος των δασών τής χώρας, οι μαθητές διατύπωσαν τις απορίες τους και τον προβληματισμό τους για το μέλλον και κατανόησαν τη δική τους ευθύνη απέναντι στην προστασία του φυσικού πλούτου.
- Οι μαθητές τής Ε' τάξης των **Αρσακείων Δημοτικών Ψυχικού** παρακολούθησαν στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα **«Τα ηφαίστεια»**. Το πρόγραμμα στοχεύει στην κατανόηση τής δημιουργίας των ηφαιστίων, στη σημασία τους, στην ταξινόμηση των πετρωμάτων, στη μελέτη τού ελληνικού ηφαιστειακού τόξου. Οι μαθητές εμπέδωσαν τις γνώσεις τους συμπληρώνοντας φύλλο εργασίας, σχεδιασμένο από την υπεύθυνη τού Μουσείου.
- Οι μαθητές τού Γαλλικού Τμήματος των **Α' και Β' Αρσακείων Γυμνασίων Ψυχικού** παρακολούθησαν ένα πρωτότυπο διαθεματικό πρόγραμμα στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Αρχικά, οι μαθητές αναζήτησαν τα ζώα που υπάρχουν στο Μουσείο, η ονομασία των οποίων αναγράφεται στα Ελληνικά και στα Γαλλικά. Στη συνέχεια ταξινόμησαν τα ζώα ανάλογα με την τάξη στην οποία ανήκουν (θηλαστικά, ερπετά, πτηνά και αμφίβια) και έφτιαξαν προτάσεις στα Γαλλικά. Όλοι εργάστηκαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό, εμπλούτισαν τις γνώσεις τους για τα ζώα, εξάσκησαν την παρατηρητικότητα, τη σκέψη και τη μνήμη τους, αξιοποιώντας ταυτόχρονα το νέο τους λεξιλόγιο στα Γαλλικά. Το πρόγραμμα με τίτλο **«Connaitre les animaux»** καθώς και το φύλλο εργασίας που επεξεργάστηκαν οι μαθητές επιμελήθηκε η καθηγήτρια Γαλλικών τού Α' Αρσακείου Γυμνασίου Ψυχικού κ. Ε. Σταμάτη σε συνεργασία και την υπεύθυνη τού Μουσείου.

- Οι μαθητές τής Β'2 τάξης τού **Γ' Τοσιτσείου Δημοτικού Εκάλης** παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα τού Μουσείου **«Παρατηρώντας τα ζώα και τα πουλιά»**. Οι μαθητές αναζήτησαν μόνοι τους μέσα στο Μουσείο ζώα που πετούν, που έρπουν, που περπατούν, τα περιέγραψαν, τα κατηγοριοποίησαν μέσα από μια δημιουργική δραστηριότητα και φυλλάδια εργασίας. Έπειτα αναζήτησαν και παρατήρησαν τα πτηνά τού Μουσείου, γνώρισαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και ενημερώθηκαν για τον τρόπο ζωής τους.
- Στο πλαίσιο τού διαθεματικού προγράμματος που εκπόνησαν οι μαθητές τής Γ' τάξης τού **Β' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού** με θέμα τα φυτά, τα παιδιά επισκέφθηκαν το Μουσείο, όπου παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«Γνωρίζω τα φυτά μέσα από τον κήπο τού Σχολείου μας»**. Στο θεωρητικό μέρος τού προγράμματος κατανόησαν τις έννοιες δέντρο, θάμνος, πόα, τον τρόπο αναπαραγωγής των φυτών και τη χρησιμότητά τους στη φύση και στον άνθρωπο. Στο πρακτικό μέρος αναζήτησαν στον κήπο τού Σχολείου τα φυτά, τα ταξινόμησαν και έμαθαν τις ονομασίες τους, με τη βοήθεια τής υπεύθυνης τού Μουσείου, των δασκάλων τους και τού κηπουρού κ. Γ. Μπότσα. Παρατήρησαν δέντρα που δεν θα μπορούσαν να φανταστούν, όπως τη μαστιχιά, ξεχώρισαν την ήμερη ελιά από τη αγριελιά κ.ά. Οι μαθητές κατανόησαν ότι ο κήπος τού Σχολείου είναι πηγή ενέργειας στην καθημερινότητά τους και ότι υπάρχει ανάγκη να προστατεύουν τα φυτά του.
- Ένα εκπαιδευτικό διαθεματικό πρόγραμμα παρουσίασε στο Μουσείο ο π. Ευάγγελος Μαρκαντώνης, χημικός, εκπαιδευτικός, υπεύθυνος τού Κέντρου Περιβαλλοντικής Αγωγής και Ευαισθητοποίησης τής Αρχιεπισκοπής Αθηνών, καλεσμένος τού **Α' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού** και τού **Μουσείου Φυσικής Ιστορίας τής Φ.Ε.** Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα **«Τα φυτά στην ορθόδοξη λατρεία»** είχε σκοπό να γνωρίσουν τα παιδιά τα φυτά που χρησιμοποιούνται στην ορθόδοξη θρησκεία ως λατρευτικά μέσα ή σύμβολα, π.χ. στάρι (άρτος, κόλλυβα), αμπέλι (κρασί), βασιλικός (ύψωση τού Σταυρού, αγιασμός), δάφνη (Κυριακή των Βαΐων), δενδρολίβανο (Κυριακή τής Ορθοδοξίας). Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν στις δραστηριότητες τού προγράμματος με ενθουσιασμό. Μεταξύ άλλων προσπάθησαν να αναγνωρίσουν τα φυτά από την οσμή και με την αφή, να συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας και να δημιουργήσουν σχέδια εμπνευσμένα από το θέμα που παρακολούθησαν.

Οικονομική κρίση και αγωγή τού καταναλωτή

Σε μια κοινωνία που βομβαρδίζεται από τη διαφήμιση υπάρχει η τάση –ειδικά στους εφήβους– να θαυμάζουν και να μιμούνται τα προβληδόμενα καταναλωτικά πρότυπα. Η «αγωγή τού καταναλωτή» συμβάλλει στην απόκτηση ενός γνωστικού και ταυτόχρονα ψυχολογικού οπλισμού για μια ορθολογική συμπεριφορά απέναντι στο φαινόμενο τής κατανάλωσης.

Το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας με θέμα «Η αγωγή τού καταναλωτή» υλοποιεί εδώ και χρόνια, μετά από έγκριση τής Β' Διεύθυνσης Δ.Ε. Αθηνών, η καθηγήτρια Πολιτικών και Νομικών Επιστημών κ. Δ. Χατζηαγγελάκη με μαθητές τού **Β' Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού**. Σκοπός τού προγράμματος είναι να κατανοήσουν οι έφηβοι την περίπλοκη λειτουργία τής οικονομίας και να ευαισθητοποιηθούν σε ζητήματα κατανάλωσης, ενισχύοντας στοιχεία τής προσωπικότητάς τους, όπως υπευθυνότητα, αυτογνωσία, αυτοεκτίμηση, αυτοέλεγχο, αυτοπεποίθηση, και υιοθετώντας θετικούς τρόπους και στάση ζωής. Οι μαθητές **Βαγγέλης Νατσούλης, Βασίλης Σοφοκλέους, Αριστέα Τομπούλου, Τζωρτζίνα Τσατσούλη, Κωνσταντίνος Τσέλλης, Σύλλια Τσεμπέλη, Στεφάνια Τσιγκούνη και Χρυσάλενα Χριστοπούλου**, που υλο-

ποίησαν το πρόγραμμα, παρακολούθησαν προβολή βιντεοκασέτας, ομιλίες από αρμόδιους φορείς και διαμόρφωσαν δικές τους απόψεις. Με τεχνικές, όπως η ενεργητική συμμετοχή, οι βιωματικές μέθοδοι, το θεατρικό παιχνίδι, η ολοκλήρωση ιστορίας, ο «καθρέφτης», η εξιστόρηση βιωματικών εμπειριών, η επινόηση αυτοσχέδιων διαφημίσεων, το brainstorming και τη ζωγραφική, οι μαθητές σε όλη τη διάρκεια τής περυσινής χρονιάς αντάλλαξαν μεταξύ τους τις απόψεις τους και συνέταξαν ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο πραγματοποίησαν έρευνα στους 121 μαθητές τής Α' τάξης τού Σχολείου. Σκοπός τους ήταν να διερευνήσουν την ατομική συμπεριφορά και στάση των συμμαθητών τους απέναντι στην κατανάλωση και τις απόψεις τους για τη σχέση κατανάλωσης-πολιτισμού και κατανάλωσης-κοινωνίας.

Οι μαθητές και η καθηγήτρια Πολιτικών και Νομικών Επιστημών τού Β' Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού κ. Δ. Χατζηαγγελάκη που υλοποίησαν το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «Η αγωγή τού καταναλωτή» και μελέτησαν, μεταξύ άλλων, τη σχέση κατανάλωσης-κοινωνίας και κατανάλωσης-πολιτισμού.

Παραθέτουμε τα σημαντικότερα από τα αποτελέσματα της έρευνας:

- Το 70,37% των αγοριών σκέπτονται με σοβαρότητα τις αγορές που κάνουν, ενώ το 50,75% των κοριτσιών συμπεριφέρεται ανάλογα.
- Το ποσοστό των αγοριών που συνήθως δεν ξοδεύει όλα τα χρήματα που έχει μαζί του είναι 68,52%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των κοριτσιών ανέρχεται σε 58,21%.
- Τα κορίτσια, όπως φαίνεται, είναι περισσότερο επιρρεπή στις βιτρίνες των καταστημάτων, εφόσον το 65,67% από αυτά, όταν κάνουν αγορές (ή βγαίνουν για ψώνια), εκτός από τα προαποφασισμένα προϊόντα που θέλουν να αγοράσουν, επηρεάζονται από αυτές και προβαίνουν σε επιπλέον έξοδα. Στα αγόρια το ποσοστό που επιδεικνύει παρόμοια συμπεριφορά μειώνεται στο 40,74%, στοιχείο που φανερώνει τον διαφορετικό τρόπο λειτουργίας και εξωτερικής συμπεριφοράς σε σχέση με το άλλο φύλο.
- Είναι αξιοπρόσεκτο το γεγονός ότι τόσο τα αγόρια (75,93%) όσο και τα κορίτσια (76,12%) απάντησαν ότι δεν συνηθίζουν να μιμούνται τους φίλους ή τις φίλες τους ή τα πρότυπα που προβάλλουν οι διαφημίσεις.
- Το ποσοστό των κοριτσιών που νιώθει άσχημα όταν, πηγαίνοντας εκδρομή με το σχολείο, δεν έχει χρήματα μαζί του είναι 64,18%, ενώ το αντίστοιχο των αγοριών μειώνεται στο 55,56%. Αποδεικνύεται ότι η κατοχή χρημάτων κάνει τους μαθητές να νιώθουν πιο ασφαλείς στις κινήσεις τους.

Συμπερασματικά, οι μαθητές είναι ευαισθητοποιημένοι στα θέματα της κατανάλωσης και συμπεριφέρονται με κριτικό πνεύμα.

Σχετικά με την παράμετρο **«Αγωγή του καταναλωτή και κοινωνία»**, ένα υψηλό ποσοστό μαθητών (92,59%) και μαθητριών (85,07%) θεωρούν ότι η κοινωνία μας είναι υπερκαταναλωτική. Παρατηρούμε ότι τα αγόρια έχουν την αίσθηση αυτή πιο έντονη, πιθανόν επειδή είναι λιγότερο καταναλωτικά σε σχέση με τα κορίτσια. Το ότι η διαφήμιση ωθεί τα παιδιά σε καταναλωτικές πράξεις αποτελεί κοινή πεποίθηση τόσο των αγοριών (92,59%) όσο και των κοριτσιών (91,04%). Οι μαθητές εκτιμούν όμως ότι η διαφήμιση δεν προσφέρει ουδέτερη και σωστή ενημέρωση για τα καταναλωτικά αγαθά. Το 53,70% των αγοριών και το 44,78% των κοριτσιών αποδέχεται ότι οι ηθοποιοί σε ένα δημοφιλές σήριαλ αποτελούν πρότυπα καταναλωτικής συμπεριφοράς.

Όσον αφορά στην παράμετρο **«Αγωγή του καταναλωτή και πολιτισμός»**, τα αγόρια (66,67%) και τα κορίτσια (71,64%) πιστεύουν ότι το είδος των πολιτιστικών αγαθών που καταναλώνει το άτομο εξαρτάται από την παιδεία του, απάντηση που υποδεικνύει την ωριμότητα των νέων της εποχής μας. Η πλειοψηφία τόσο των αγοριών (72,22%) όσο και των κοριτσιών (83,58%) θεωρούν ότι στην εποχή μας το σχολείο συνεχίζει να αποτελεί φορέα κοινωνικοποίησης. Τα αγόρια φαίνεται να προτιμούν περισσότερο από τα κορίτσια την τεχνολογία ακόμα και για τις αγορές τους, εφόσον το 66,67% επηρεάζεται από το διαδίκτυο για την επιλογή των αγορών του έναντι του 56,72% των κοριτσιών. Επίσης, το 66,12% των αγοριών και των κοριτσιών που έλαβαν μέρος στην έρευνα υποστηρίζουν ότι η κατοικία του ανθρώπου αποτελεί σύμβολο της κοινωνικής και της οικονομικής κατάστασής του. Οι μαθητές του προγράμματος παρουσίασαν σε ταμπίλο τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία επεξεργάστηκαν με την καθοδήγηση της καθηγήτριας Πληροφορικής κ. Αγγ. Μιχαήλ, σε μορφή διαγραμμάτων για να τα διαβάσουν όλοι οι μαθητές του Σχολείου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ για τη διατροφή, την ιατρική πρόληψη, την κυκλοφοριακή αγωγή

- **«Διάλειμμα για κολατσιό και απλές συμβουλές διατροφής»** πήραν οι μαθητές της Στ' τάξης των **Αρσακείων Δημοτικών Ψυχικού** από τους εκπαιδευτικούς του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) στο θέατρο του Σχολείου. Οι ομιλητές κ. Κωνσταντίνος Μπαρμπέρης, διευθυντής εργαστηριακών ελέγχων του ΕΦΕΤ, και Ευφροσύνη Γεωργιάδου, ιατρός του ΕΦΕΤ, μίλησαν με απλά λόγια στους μαθητές για την αξία της σωστής και ισορροπημένης διατροφής και έλυσαν πολλές απορίες των «μικρών καταναλωτών».
- Οι μαθητές της Β'2 τάξης του **Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού**, εκπαιδευόμενοι στο **πρόγραμμα Κυκλοφοριακής Αγωγής** του ΥΠ.Ε.Π.Θ., μελέτησαν σχετικά βιβλία, κατασκεύασαν σήματα, δημιούργησαν «Λεξικό κυκλοφοριακής αγωγής» και, μέσα από ομαδικά παιχνίδια, γνώρισαν με βιωματικό τρόπο τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και κατανόησαν την αναγκαιότητα της εφαρμογής του για την πρόληψη των τροχαίων ατυχημάτων. Επίσης, στις 5 Μαρτίου 2008 όλοι οι μαθητές της Β' τάξης ενημερώθηκαν από εκπρόσωπο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού για τις βασικές αιτίες των ατυχημάτων και γενικότερα για θέματα οδικής ασφάλειας, με προβολή σχετικής ταινίας και επεξεργασία ερωτηματολογίου. Ακόμη, οι μαθητές της Ε' τάξης στο οίνοποιείο Μάρκου στην Παιανία παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«Το θαύμα της μεσογειακής διατροφής»** και συμμετείχαν σε ομαδικές δραστηριότητες και παιχνίδια. Στη συνέχεια ξαναγήθηκαν στο οίνοποιείο και ενημερώθηκαν για τον τρόπο παρασκευής του κρασιού.

Πάνω:
Οι Ολυμπιονίκες Νίκος Συρανίδης και Πέτρος Γαλακτόπουλος –στο πάνελ μαζί με τη Συντονίστρια Φυσικής Αγωγής κ. Β. Δημοπούλου– μιλούν στους μαθητές των Τοσιτσειών Δημοτικών Εκάλης για την πρόληψη της παιδικής παχυσαρκίας.

Κάτω:
Μαθήματα κυκλοφοριακής αγωγής για τους μαθητές του Δ' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης (αριστερά) και τους μαθητές του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού (δεξιά)

- Οι μαθητές των Α' και Β' τάξεων του **Α' Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού** παρακολούθησαν στο θέατρο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.), που παρουσίασε η μηχανικός κ. Ιωακειμίδου. Οι μαθητές ενημερώθηκαν για τα προληπτικά **μέτρα αντισεισμικής προστασίας** καθώς και για την ετοιμότητα που πρέπει να επιδείξουν σε περίπτωση σεισμού.
- Οι μαθητές της Γ' τάξης του **Γενικού Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού**, με πρωτοβουλία της θεολόγου κ. Αγγ. Τζουβάλη-Καριώτογλου, παρακολούθησαν ομιλία του γυναικολόγου κ. Γ. Μπέλλη με θέμα **την ανάπτυξη του εμβρύου, τις αμβλώσεις και τα σεξουαλικά**

κώς μεταδιδόμενα νοσήματα. Επίσης, για τον **Ιό Η.Ρ.Ν.**, που προκαλεί καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, και το εμβόλιο που πρόσφατα ανακαλύφθηκε κατά του συγκεκριμένου ιού μίλησε στους μαθητές της Β' τάξης ο διευθυντής του Νοσοκομείου «Ελένα Βενιζέλου» κ. Αργύρης Μοναστηριώτης, με πρωτοβουλία της καθηγήτριας Βιολογίας κ. Α. Ευαγγελιάτου.

- Στους μαθητές των **Τοσιτσειών Δημοτικών Εκάλης** μίλησαν οι Ολυμπιονίκες Πέτρος Γαλακτόπουλος και Νίκος Συρανίδης με θέμα τη σωστή διατροφή σε συνδυασμό με τη σωστή άθληση για την **πρόληψη της παιδικής παχυσαρκίας**. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο σχετικού προγράμματος του ΥΠ.Ε.Π.Θ., με την επιμέλεια της Συντονίστριας Φυσικής Αγωγής κ. Β. Δημοπούλου.
- Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγείας (7/4) στο **Γ' Τοσιτσειό Δημοτικό Εκάλης** πραγματοποιήθηκαν οι εξής δραστηριότητες: Σε όλους τους μαθητές μοιράστηκε ο φάκελος του ιδρύματος «Αριστείδης Δασκαλόπουλος», τον οποίο περιείχε το τριμηνιαίο περιοδικό «Περί Διατροφής», και ένα μικρό βιβλιαράκι με **10 συμβουλές για γερό και υγιές σώμα**. Επίσης, οι μαθητές όλων των τάξεων επεξεργάστηκαν το βιβλίο «Η παρέα της υγιεινής διατρο-

φής», πήραν στα χέρια τους το Παιχνιδοτετράδιο «Μέτρο, ποικιλία, ισορροπία» και, τέλος, έπαιξαν το επιτραπέζιο παιχνίδι «Ανακάλυψε ποιος άλλαξε στάση και μπήκε στη δράση». Στη συνέχεια οι μαθητές της Α' τάξης πήραν στην τάξη τους ένα «υγιεινό κολλητάσιό» με καθοδηγητές-διατροφολόγους τις δασκάλες τους κ. Κ. Γκατσοπούλου και Β. Ντούλη. Οι μαθητές της Γ' τάξης εμπέδωσαν την έγκλιση της Προστακτικής μέσα από καθημερινές υγιεινές συνταγές που έφτιαξαν οι ίδιοι. Συγκέντρωσαν τις συνταγές σε δύο τευχίδια, ένα για κάθε τμήμα, με τον τίτλο «Μαγειρική και Ζαχαροπλαστική με οδηγίες στην Προστακτική». Σεφ των συνταγών οι μπιτέρες, οι γιαγιάδες και οι δασκάλες κ. Αιμ. Ελευθερίου και Μ. Τσίτσου. Οι μαθητές της Β' τάξης, στο πλαίσιο των διαθεματικών δραστηριοτήτων, ασχολήθηκαν στην τάξη με θέματα κυκλοφοριακής αγωγής. Εκπόνησαν το πρόγραμμα «Κυκλοφοριακή Αγωγή» με στόχο την ενημέρωσή τους για τη σωστή και ασφαλή κυκλοφορία τους στους δρόμους και στη συνέχεια επισκέφθηκαν το κυκλοφοριακό πάρκο στη Νέα Μάκρη. Τέλος, οι μαθητές των Α' και Β' τάξεων παρακολούθησαν εκδήλωση με θέμα «Ασφάλεια στο νερό», που διοργάνωσε η Αθηναϊκή Ένωση Ναυαγοσωστών.

- Οι μαθητές της Ε' τάξης του Α' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης παρακολούθησαν εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, στο οποίο ενημερώθηκαν για τις **πρώτες βοήθειες** και την πρόληψη ατυχημάτων.
- Οι μαθητές της Γ' τάξης του Γ' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης που παρακολουθούν τη Γαλλική ως β' ξένη γλώσσα, παίρνοντας αφορμή από το βιβλίο που διδάσκονταν, έφτιαξαν ένα διαιτολόγιο υγιεινής διατροφής, με τη βοήθεια της καθηγήτριάς τους κ. Φ. Κικίλια, ντύθηκαν... σεφ και έκαναν δραματοποίηση παρουσιάζοντας το διαιτολόγιό τους στους συμμαθητές τους.

- Στους αμπελώνες Μάρκου οι μαθητές της Α' τάξης του Δ' Τοσιτσειού Δημοτικού Εκάλης παρακολούθησαν ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την **υγιεινή διατροφή**. Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία, μέσα από ένα ευχάριστο και εποικοδομητικό παιχνίδι, να μάθουν βασικούς κανόνες για τη σωστή διατροφή. Επίσης, οι μαθητές της Α' και Γ' τάξης επισκέφθηκαν το Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής Jumicar, στη Νέα Μάκρη. Εκεί έμαθαν τα βασικά σήματα και τους κανόνες για την **ασφαλή κυκλοφορία στους δρόμους**.

Πάνω:
Γιατροί διαφόρων ειδικοτήτων,
γονείς νηπίων του Αρσακείου
Θεσσαλονίκης, μίλησαν στους μικρούς
μαθητές για την ατομική υγιεινή
και την υγιεινή του χώρου.

Κάτω:
Μαθητές του Δ' Τοσιτσειού Δημοτικού
Εκάλης ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά
με τη μεσογειακή διατροφή.

- Στο πλαίσιο του προγράμματος Αγωγής Υγείας «**Πιο μακριά, πιο ψηλά πιο δυνατά: Υγιεινή και ασφάλεια**» και ειδικότερα της υποενότητας για τα μικρόβια και τους μικροοργανισμούς, οι μαθητές του Αρσακείου Νηπιαγωγείου Θεσσαλονίκης είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με ένα αληθινό μικροσκόπιο, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών του Αρσακείου Δημοτικού Σχολείου και τον φυσικό κ. Λ. Μηνά. Επίσης, για την ατομική υγιεινή και την υγιεινή του χώρου μίλησαν στους μικρούς μαθητές γιατροί, γονείς μαθητών του Σχολείου. Οι γονείς, γιατροί διαφόρων ειδικοτήτων, όπως οι κ. Τσιτάσιου και Λαθοπούλου, παιδίατροι, Φυλάκτου, μικροβιολόγος, Βλαχονάσιος, ωτορινολαρυγγολόγος, και Ιωαννίδης, νευρολόγος, μέσα από ηλεκτρονική προβολή με πλούσιο εικονογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό του ειδικού προγράμματος της 4ης Υ.ΠΕ. Μακεδονίας και Θράκης, μίλησαν στους μαθητές για τα μικρόβια, τον τρόπο μετάδοσής τους και την προστασία από αυτά στο σχολείο, στην τουαλέτα, στο σπίτι, στον δρόμο και για τα μικρόβια που μεταφέρουν τα ζώα.
- Οι μαθητές της Γ' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο του μαθήματος της Μελέτης Περιβάλλοντος, παρακολούθησαν στον παιδόχωρο «Τσιριμπόμ» πρόγραμμα με τίτλο «**Διατροφική αγωγή και υγεία**». Επίσης, παρακολούθησαν στο θέατρο

του Σχολείου τη μουσική αφήγηση του βιβλίου *Ο Αγοσιόλαγος* από τον Δημήτρη Μπασλάμ και την ορχήστρα του. Στόχος ήταν η μύηση των παιδιών στα μουσικά της υγιεινής διατροφής, που οι μουσικοί-ηθοποιοί κατάφεραν με ένα τόσο ξεχωριστό τρόπο να επιτύχουν. Τέλος, στο πλαίσιο της ενότητας του μαθήματος των Ελληνικών «**Ασφαλώς κυκλοφορώ**», οι μαθητές της Δ' τάξης παρακολούθησαν στον χώρο του Σχολείου εκπαιδευτικό πρόγραμμα Κυκλοφοριακής Αγωγής από τους υπεύθυνους της Δημοτικής Αστυνομίας Θεσσαλονίκης.

- Η Παιδαγωγική Ομάδα Αγωγής Υγείας του Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης, που μελετά το θέμα «**Στρατηγικές για τη διατήρηση υψηλού επιπέδου ψυχικής υγείας στη σύγχρονη νεολαία: συνετή διαχείριση τεchnοφοβικών τάσεων, παιδιών και νέων εξαρτήσεων και διαπροσωπικών σχέσεων**», οργάνωσε ομιλία του καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του ΑΠΘ κ. Αθανασίου Καράβου και του ψυχιάτρου και αποφοίτου του Αρσακείου Θεσσαλονίκης κ. Σωκράτη Καραουλάνη με θέμα «Διαδίκτυο: χρήση, εθισμός, κατάχρηση». Οι δύο επιστήμονες αναφέρθηκαν στους κινδύνους που ελλοχεύουν για τους μαθητές από τη μη σωστή χρήση του διαδικτύου.
- Με αφορμή το διαθεματικό πρόγραμμα διατροφής που εκπονούν στην τάξη, οι μαθητές της Β' τάξης του Αρσακείου

Δημοτικού Πατρών επισκέφθηκαν το Κέντρο ΔΡΩ, όπου υλοποίησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Τρώω σωστά, είμαι υγιής**». Τα παιδιά ήρθαν σε επαφή, μέσω της βιωματικής μάθησης (ζωγραφική, δραματοποίηση), με βασικές έννοιες, όπως υγιεινές τροφές, μη κατάλληλες τροφές, μεσογειακή διατροφή, και αντιλήφθηκαν πόσο σημαντικές είναι για την ανάπτυξή τους η σωστή διατροφή και η άσκηση. Επίσης, οι μαθητές της Α' τάξης ξεναγήθηκαν στις εγκαταστάσεις της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, όπου ενημερώθηκαν για τον τρόπο διάσωσης σε περίπτωση σεισμού, ατυχημάτων και φωτιάς, αλλά και για τα μέτρα αντιμετώπισης και αποφυγής της φωτιάς. Τέλος, οι μαθητές της Στ' τάξης παρακολούθησαν στον χώρο του Σχολείου το πρόγραμμα «**Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση για τις νόμιμες εξαρτησιογόνες ουσίες**». Σκοπός του προγράμματος ήταν οι μαθητές να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα που αφορούν στην εξάρτηση και στους παράγοντες που σχετίζονται με την έναρξη χρήσης νόμιμων εξαρτησιογόνων ουσιών αλλά και να ενισχύσουν την προσωπικότητά τους. Η κ. Ελένη Κουρλήση, κοινωνική λειτουργός στην κίνηση ΠΡΟΤΑΣΗ, και η δασκάλα κ. Μ. Κολλίτη βοήθησαν τους μαθητές να υλοποιήσουν με βιωματικό τρόπο το πρόγραμμα.

Μαθητές του Αρσακείου Δημοτικού Θεσσαλονίκης παρακολουθούν το πρόγραμμα «Διατροφική αγωγή και υγεία» στον παιδόχωρο «Τσιριμπόμ».

1ος Διαγωνισμός Επιστημονικού Πειράματος

Καθηγήτριες Φυσικής και Χημείας των Αρσακείων συμμετέχουν και διακρίνονται

Στις 12 και 13 Απριλίου 2008 πραγματοποιήθηκε ο 1ος Διαγωνισμός Επιστημονικού Πειράματος «Μάγοι τής Επιστήμης». Ο Διαγωνισμός οργανώθηκε από το CAID (Centre of Applied Industrial Design) σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο και το Ίδρυμα Ευγενίδου. 28 καθηγητές και νέοι επιστήμονες από όλη την Ελλάδα παρουσίασαν πειράματα για παιδιά, νέους και γονείς. Από τη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία υπήρχαν 2 συμμετοχές. Το Σάββατο 12 Απριλίου οι δασκάλες κ. Μ. Γιαννοπούλου (χημικός) και Γ. Γεραμάνη (φυσικός) παρουσίασαν το πείραμα «Ηλεκτροχημικό στοιχείο Daniell – μετατροπή τής χημικής ενέργειας σε ηλεκτρική», όπου λαμπάκια άναψαν χωρίς τις συνηθισμένες μπαταρίες, ψηφιακά ρολόγια λειτούργησαν με μαγικό τρόπο και άλλα πολλά συνέβησαν όταν χημική ενέργεια μετατράπηκε σε ηλεκτρική... Η παρουσίαση του πειράματος έγινε και στο Εργαστήριο Φυσικής των Αρσακείων Δημοτικών Σχολείων, για να κατανοήσουν οι μαθητές πώς η χημική ενέργεια μετατρέπεται σε ηλεκτρική μέσα σε μία μπαταρία. Την Κυριακή 13 Απριλίου η καθηγήτρια τού Α' Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού δρ Ευ. Πατσιλινάκου (χημικός) παρουσίασε το πείραμα «Φύτεψε κι εσύ έναν χημικό σπόρο, μπορείς!», όπου μεταλλικά ιόντα βλάστησαν μέσα σε υδατικό διάλυμα πυριτικού να-

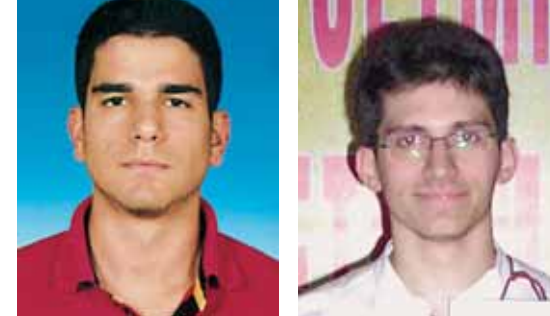

τρίου. Πραγματοποιήθηκε βλάστηση μετάλλων μέσα σε μαγικούς κήπους με «κοβαλτιές, νικελιές, ψευδαργυριές και θάμνους σιδήρου, χαλκού και χρωμίου»! Παρατηρήθηκε σχηματισμός αλάτων που δεν διαλύονται στο νερό, με τα οποία αντί να δημιουργηθεί ίζημα (κατακάθι) αναπτύχθηκαν πολύχρωμοι σταλαγμίτες και κατευθύνθηκαν προς την επιφάνεια τού υγρού! Όλα τα πειράματα αξιολογήθηκαν από επιτροπή που είχε οριστεί από το CAID και χαρακτηρίστηκαν ως παρουσιάσεις με εξαιρετικό ενδιαφέρον. Από τα 5 ισότιμα βραβεία που δόθηκαν το ένα απονεμήθηκε στο πείραμα «Φύτεψε κι εσύ έναν χημικό σπόρο, μπορείς!!!». Την έκθεση με τα πειράματα επισκέφθηκαν μαθητές των Ε' και Στ' τάξεων των Αρσακείων Δημοτικών με τους γονείς τους, ενώ ο επιστημονικός διάλογος συνεχίστηκε σε τρίωρο σεμινάριο, που παρακολούθησαν οι καθηγήτριες των Σχολείων, για την πρότυπη διδασκαλία των Θετικών Επιστημών με θέματα «Το πείραμα ως εργαλείο μάθησης» από τον αστροφυσικό, διευθυντή Έρευνας στον Δημόκριτο, κ. Γ. Φανουράκη και «Effective and Exciting Ways of Teaching Science – Principles of Good Science Teaching using a Variety of Learning Strategies» από την κ. Madeleine Walton, secondary advisor στο Stanley Education Centre.

Πάνω:
Η χημικός δρ Ευ. Πατσιλινάκου που βραβεύτηκε
για το πείραμα «Φύτεψε κι εσύ έναν χημικό σπόρο, μπορείς!».

Κάτω:
Η δασκάλα χημικός κ. Μ. Γιαννοπούλου εξηγεί το πείραμα
«Ηλεκτροχημικό στοιχείο Daniell – μετατροπή τής χημικής ενέργειας
σε ηλεκτρική» στον πρώην Επόπτη των Αρσακείων κ. Αν. Σκιαδά και
στη Συντονίστρια Μαθηματικών Α/θμιας Εκπαίδευσης κ. Σ. Σταθοπούλου.

Στην 39η Διεθνή
Ολυμπιάδα Φυσικής
συμμετείχαν ο Νίκος
Κορασίδης (αριστερά)
και ο Κωνσταντίνος Λόντος
(δεξιά), που απέσπασε
τιμητική διάκριση.

2 Αρσακείεις μαθητές στην 39η Διεθνή Ολυμπιάδα Φυσικής

Ο Νικόλαος Κορασίδης (σήμερα φοιτητής στο Τμήμα
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Υπολογιστών τού ΕΜΠ)
από το Β' Αρσάκειο Λύκειο Ψυχικού
και ο Κωνσταντίνος Λόντος (σήμερα φοιτητής
τής Ιατρικής Σχολής Αθηνών) από το Β' Τοσίτσειο
Λύκειο Εκάλης ήταν ανάμεσα στους πέντε πρώτους
επιτυχόντες στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Φυσικής
2008 και εκπροσώπησαν την Ελλάδα
στην 39η Διεθνή Ολυμπιάδα Φυσικής.

Στην εφετινή Διεθνή Ολυμπιάδα, που πραγματοποιήθηκε με-
ταξύ 20-29 Ιουλίου 2008 στο Ανόι τού Βιετνάμ, συμμετείχαν
5μελείς ομάδες μαθητών από 82 χώρες, δηλαδή 400 περίπου
μαθητές, μεταξύ των οποίων ο Κωνσταντίνος Λόντος απέσπασε
τιμητική διάκριση. Είναι η τρίτη συνεχής χρονιά που μαθητής τού
Β' Τοσίτσειου Λυκείου Εκάλης εκπροσωπεί την Ελλάδα στην
Ολυμπιάδα Φυσικής. Τον Κωνσταντίνο Λόντο καθοδήγησαν
στην προετοιμασία του οι καθηγητές κ. Γ. Φιλιππάτος και Χρ.
Δευτεραίος ενώ τον Νίκο Κορασίδα οι κ. Π. Χαλκιαδάκης και
Δ. Κλαυδιανός. Τα Αρσάκεια – Τοσίτσεια Σχολεία προετοιμάζουν τους μαθητές
που ενδιαφέρονται για τη Φυσική, δίνοντάς τους την ευκαιρία να
συμμετέχουν σε Πανελλήνιους Διαγωνισμούς για κάθε βαθμίδα,
που διοργανώνουν η Ένωση Ελλήνων Φυσικών με την ευθύνη
τού Εργαστηρίου Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλ-
λοντος τού Πανεπιστημίου Αθηνών και την εποπτεία τού Υπουρ-
γείου Παιδείας. Η Ελλάδα κατατάσσεται –συστηματικά και όχι ευκαιριακά– μετα-
ξύ τής 60ης και 65ης θέσης των χωρών διεθνώς, γεγονός που,
όπως αναφέρει στην έκθεσή του στο Υπουργείο Παιδείας ο επι-

Προετοιμασία εξ απαλών ονύχων. Οι μαθητές τού Αρσακείου Δημοτικού
Θεσσαλονίκης Νικόλαος Ντελόπουλος (Ε' τάξη) και Δανάη Τοπούζα
(Στ' τάξη) φωτογραφίζονται με το 1ο βραβείο τού Διαγωνισμού Φυσικής
στην Α/θμια Εκπαίδευση. Επίσης, με έπαινο διακρίθηκαν οι μαθητές τής Στ'
τάξης Άννα Κουπέγκου, Νικόλαος Γεμεντζής και Άνθιμος Τσιλιγιάννης.

στημονικός υπεύθυνος τού Πανελλήνιου και Διεθνούς Διαγωνι-
σμού καθηγητής Φυσικής κ. Γεώργιος Καϊκάνης, σηματοδοτεί τα
όρια των θεωρητικών / γνωσιακών δυνατοτήτων και των πειρα-
ματικών / πρακτικών δεξιοτήτων των Ελλήνων απόφοιτων μαθη-
τών τού Λυκείου.

Τα συμπεράσματα τού καθηγητή είναι τα εξής:

1. Υοτέρηση στην ενημέρωση των λυκειακών αναλυτικών προ-
γραμμάτων Φυσικής (και) με τις σύγχρονες, μετακλασικές (σχε-
τικιστικές, κβαντικές) επιστημονικές θεωρίες, αλλά και έλλειμ-
μα συνεκτικότητας και ολοκλήρωσης τής διδακτέας ύλης των
αναλυτικών προγραμμάτων των τριών τάξεων τού Λυκείου.
2. Παράλειψη εξέτασης όλης τής διδακτέας ύλης στη Φυσική κα-
τά τις Πανελλήνιες Εξετάσεις. Η εξέταση για την εισαγωγή τους
στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εκτείνεται αποσπασματικά μόλις
σε λίγες –περίπου 80– σελίδες των βιβλίων τους.
3. Έλλειψη επιστημονικής μεθοδολογίας, η οποία εντάσσει τον
ανακαλυπτικό και αποδεικτικό πειραματισμό στην εκπαιδευτι-
κή διαδικασία. Αντίθετα, εφαρμόζεται αποκλειστικά η «φρο-
ντιστηριακή» πρακτική: θεωρητική παράδοση – απομνημό-
νευση – εξέταση.
4. Απουσία εφαρμογής –στην πράξη– οποιουδήποτε πειραματι-
σμού, ο οποίος θα ολοκληρώσει και θα εμπεδώσει (και) με
πειραματικές εργαστηριακές πρακτικές αλλά και δεξιότητες τις
θεωρητικές γνώσεις.*

* Πηγή: διαδικτυακός τόπος τού Εργαστηρίου Φυσικής
τού Πανεπιστημίου Αθηνών <http://micro-kosmos.uoa.gr>.

Εναλλακτικές Μέθοδοι Διδασκαλίας στα Μαθηματικά

Κατά τους δύο τελευταίους αιώνες τα μαθηματικά υφίστανται οδοένα και περισσότερο τις παρενέργειες της εκρηκτικής τους ανάπτυξης.

Κατά κάποιον τρόπο έγιναν θύματα της ίδιας τους της επιτυχίας, καθώς απομονώθηκαν σταδιακά σε ένα διανοητικό «χρυσό κλουβί».

Όμως, τα μαθηματικά αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της μεγάλης περιπέτειας των ανθρώπινων ιδεών, με βαθιές διασυνδέσεις όχι μόνο με τις θετικές επιστήμες αλλά και με τους βασικούς πυλώνες του πολιτισμού, δηλαδή τη φιλοσοφία, την ιστορία, τις ανθρωπιστικές επιστήμες, τη λογοτεχνία και την τέχνη.

Πολλές ομάδες της μαθηματικής κοινότητας στην Ελλάδα –όπως η «Θαλής + φίλοι»– και διεθνώς επιδιώκουν να διερευνήσουν εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας και νέες μεθόδους επικοινωνίας των μαθηματικών στην εκπαίδευση, με στόχο να γεφυρώσουν το χάσμα ανάμεσα στα μαθηματικά και άλλες μορφές πολιτισμικής δημιουργίας. *

* Πηγή: Θαλής + φίλοι: thalesandfriends.org/gr

ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Από τη γνώση στη ζωή ή από τη ζωή στη γνώση;

«Στη διάρκεια της εφετηνής σχολικής χρονιάς, ενώ προσπαθούσαμε να επιβιώσουμε παλεύοντας με τα Μαθηματικά, το μυαλό μας άρχισε να επεξεργάζεται τις εξής σκέψεις: μήπως τα Μαθηματικά δεν είναι τόσο μπερδεμένα όσο φαίνονται; Μήπως εμείς τα βλέπαμε έτσι, επειδή είχαμε δει μόνο μια πλευρά τους; Έτσι, λοιπόν, αποφασίσαμε να επιβεβαιώσουμε τις υποψίες μας διαβάζοντας αυτό το βιβλίο, διαβάζοντας το *Καταραμένα Μαθηματικά*. Ταξιδέψαμε, λοιπόν, και γνωρίσαμε τον κόσμο των Μαθηματικών μέσα από τα μάτια της ηρώιδας του βιβλίου, της Αλίκης. Η Αλίκη είναι ένα μικρό κορίτσι που, όπως και πολλοί από εμάς, μισεί τα Μαθηματικά. Τα θεωρεί άχρηστα, ανούσια και, φυσικά, καταραμένα. Κι όμως, σύντομα η γνώμη της θα αλλάξει. Για την ακρίβεια, θα την αλλάξει ένας έξυπνος, εύστοχος και, θα λέγαμε, πονηρός μαθηματικός, ο οποίος θα τη βοηθήσει να καταλάβει πόσο συναρπαστικά και διασκεδαστικά μπορούν να γίνουν».

Τα λόγια αυτά της μαθήτριάς του **Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης Κατερίνας Σιμποπούλου** αποτελούν την καλύτερη απόδειξη των δυνατοτήτων που ανοίγονται στη σχέση των μαθητών με τα Μαθηματικά, μέσω εναλλακτικών δραστηριοτήτων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση αφορμή στάθηκε η πρόταση της ομάδας «Θαλής + φίλοι» σχετικά με τη δημιουργία λεσχών ανάγνωσης βιβλίων μαθηματικής λογοτεχνίας. Μέσα από τον προτεινόμενο κατάλογο, η υπεύθυνη καθηγήτρια κ. Ε. Μπίκου διάλεξε τα *Καταραμένα Μαθηματικά* (ή *Η Αλίκη στη χώρα των αριθμών*) του Κάρλο Φραμπέτι. Ένα βιβλίο κατάλληλο για τους μαθητές της Β' γυμνασίου.

Μαθητές μελετούσαν τμηματικά ενότητες του βιβλίου, ακολουθούσε συζήτηση γύρω από τις εντυπώσεις τους και δίνονταν απαντήσεις στις απορίες τους. Όταν ολοκληρώθηκε η μελέτη του βιβλίου, παρουσίασαν με power point, μέσω υπολογιστή, τα πιο ευχάριστα σημεία του στους υπόλοιπους μαθητές του Σχολείου. Την ομάδα αποτελούσαν οι μαθήτριες **Κατερίνα Σιμποπούλου**,

Μαρία Τσαουσιδου, Ιφιγένεια Φαλιάγκα, Γεωργία Φαρμάκη και Αριάννη Φούζα.

Βασικοί στόχοι αυτής της δραστηριότητας είναι οι μαθητές:

- να ανακαλύψουν την ομορφιά των Μαθηματικών, ως συστατικού στοιχείου του πολιτισμού,
- να ανακαλύψουν ότι τα Μαθηματικά δεν είναι μόνο μία σειρά τεχνικών επίλυσης ασκήσεων, αλλά ένα παιχνίδι του νου που βοηθάει στην ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης,
- να ταξιδέψουν πίσω στον χρόνο και να δουν το «πώς» και το «γιατί» γεννήθηκαν και εξελίχθηκαν τα Μαθηματικά. Με αυτό τον τρόπο απαντούν και στο ερώτημα που οι ίδιοι συχνά θέτουν «Τι χρησιμεύουν όλα αυτά που κάνω;».

Όσο το σχολείο ανοίγει τους ορίζοντές του σε άλλα μαθησιακά πλαίσια, μέσω εναλλακτικών δραστηριοτήτων (ανοιχτών προβλημάτων, λεσχών ανάγνωσης, ομαδοσυνεργατικών διδασκαλιών, διαθεματικών προσεγγίσεων κ.λπ.), τόσο τα Μαθηματικά αντί να φοβίζουν τους μαθητές θα αγαπιούνται από αυτούς. Όπως τους αξίζει...

ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Στόχος: οι μαθητές παρουσιάζουν όσο το δυνατόν περισσότερες προσεγγίσεις για τη λύση του

Στις 7 Μαΐου 2008 οι μαθητές της Γ' τάξης του **Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης** κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν ένα ανοιχτό πρόβλημα στο μάθημα των Μαθηματικών. Τη δράση οργάνωσαν ο Συντονιστής των Μαθηματικών των Αρσακείων – Τοσιτσειών Σχολείων κ. Π. Λιναρδάκης μαζί με τις καθηγήτριες της Γ' τάξης κ. Π. Κανελλοπούλου και Ε. Μπίκου και παρακολούθησαν οι καθηγητές Μαθηματικών του Λυκείου.

Το ανοιχτό πρόβλημα αποτελεί δραστηριότητα που υπερβαίνει την παραδοσιακή «μετωπική» διδασκαλία και απασχολεί εδώ και δεκαετίες τις έρευνες της Διδακτικής των Μαθηματικών. Ανοιχτό πρόβλημα θεωρείται ένα πρόβλημα το οποίο έχει εκφώνηση λιτή και κατανοητή, δεν προδιαθέτει για τη μέθοδο που πρέπει να ακολουθηθεί ούτε για τη λύση του και επιτρέπει στον όποιον ασχολείται με αυτό να πειραματίζεται.

Σε μία ή δύο διδακτικές ώρες οι μαθητές καλούνται να λύσουν το

Το βιβλίο «Καταραμένα Μαθηματικά» ή «Η Αλίκη στη χώρα των αριθμών» που διάβασαν και επεξεργάστηκαν οι μαθητές της Β' τάξης στη λέσχη ανάγνωσης μαθηματικής λογοτεχνίας που οργανώθηκε στο Αρσάκειο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης.

πρόβλημα εργαζόμενοι κατά ομάδες των δύο ή των τεσσάρων ατόμων. Η δραστηριότητα δεν σταματά αν μία ομάδα το λύσει. Στόχος είναι η παρουσίαση όσο το δυνατόν περισσότερων προσεγγίσεων. Άλλωστε, στόχος της δραστηριότητας δεν είναι η λύση του προβλήματος αλλά ο προβληματισμός και η συζήτηση μεταξύ των μαθητών. Να δημιουργηθεί μια «κατάσταση προβληματισμού» και να λειτουργήσει η τάξη σαν ερευνητική ομάδα η οποία διαισθάνεται, αποδεικνύει, παρουσιάζει, αξιολογεί και αξιολογείται. Για τον λόγο αυτό κάθε φορά που μία ομάδα έχει βρει μία λύση, την παρουσιάζει στην τάξη και αυτή αποφαινεται αν είναι αποδεκτή. Σε μία τέτοια δραστηριότητα ο καθηγητής αποφεύγει να παρεμβαίνει. Αυτό γίνεται μόνο στην περίπτωση όπου υπάρχει μαζική επιστημονική πλάνη της τάξης.

Τέτοιες δραστηριότητες είναι σημαντικές διότι: α) Τα παιδιά ασχολούνται με τα Μαθηματικά παίζοντας. β) Παρατηρεί κανείς συζητήσεις των μαθητών για τα Μαθηματικά που δύσκολα θα συναντήσει στην καθημερινή σχολική πράξη. Τα παιδιά σκέπτονται, συζητούν και αναστοχάζονται. Ό,τι πιο γόνιμο για την κατάκτηση της γνώσης. γ) Αποτελεί συχνό φαινόμενο αδύναμοι μαθητές να παίζουν σημαντικό ρόλο σε τέτοιες δραστηριότητες. Δόθηκαν πολλές και πρωτότυπες λύσεις και όχι μόνο από «καλούς» μαθητές. Έτσι, δημιουργείται η ελπίδα σε περισσότερους να αποκτήσουν καλή σχέση με τα Μαθηματικά. δ) Το σχολείο ανακτά τη δημιουργική του διάσταση. Τα παιδιά μαθαίνουν και είναι χαρούμενα.

Σχόλια μαθητών, όπως τα διατύπωσαν αυθόρμητα όταν ζητήθηκε η γνώμη τους:

- ...ενδιαφέρον, πρωτότυπο, διασκεδαστικό σαν παιχνίδι όχι σαν Μαθηματικά...
- ...Πολύ έξυπνη ιδέα!
- ...διαφορετικό από όσα έχουμε συνθίσει.
- Ήταν μέσα στις δυνατότητές μας. Ο καθένας το προσέγγιζε όπως ήθελε.
- Η κάθε λύση που βρήκαμε μας παρακινούσε να βρούμε μια άλλη δική μας...
- ...ωραίο, επειδή υπήρχε συνεργασία... μετείχαν καθηγητές και εμπύχωναν, κυρίως ο Συντονιστής...

ΝΕΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Συμπεράσματα από το Παναρσακειακό Διαγώνισμα, έναν χρόνο μετά την εφαρμογή τους στην τάξη

Τη χρονιά που πέρασε εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα στα γυμνάσια και η διδασκαλία με βάση τα νέα σχολικά βιβλία. Το Παναρσακειακό Διαγώνισμα στα Μαθηματικά πραγματοποιήθηκε, λοιπόν, στους 624 μαθητές της Α' γυμνασίου. Ο αριθμός αυτός αποτελεί σημαντικό δείγμα για οποιαδήποτε έρευνα της Διδακτικής των Μαθηματικών και για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Το Διαγώνισμα είχε τους εξής στόχους:

- Να διαπιστωθεί το επίπεδο των μαθητών ως προς:
 - 1) την κατανόηση των εννοιών,
 - 2) την ευχέρεια στον μαθηματικό λογισμό,
 - 3) τη δυνατότητα διατύπωσης τόσο σε λεκτικό όσο και σε συμβολικό επίπεδο,
 - 4) την κριτική σκέψη και την ευρηματικότητα.
- Να αξιολογηθούν οι επιλογές του Συντονισμού ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο διδασκαλίας.
- Να εντοπιστούν οι αδυναμίες, με βάση τις οποίες θα οργανωθεί ο νέος εκπαιδευτικός σχεδιασμός.
- Να γίνει διεξοδική συζήτηση και να προβληματιστούν οι εκπαιδευτικοί για τους στόχους του διαγωνίσματος αλλά και για τον τρόπο βαθμολογίας των γραπτών. Εφέτος η διόρθωση των γραπτών με κλειστά ονόματα έδωσε την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς να «αυτοεπιμορφωθούν» προς την κατεύθυνση ενός κοινού τρόπου βαθμολόγησης.
- Να υπάρχει η δυνατότητα όχι μόνο ποσοτικής αλλά και ποιοτικής ερμηνείας των αποτελεσμάτων, παρακολουθώντας σε βάθος χρόνου την εξέλιξη αυτών των μαθητών. Σε αυτή την εξέλιξη ο Συντονισμός θα σχεδιάζει και θα παρεμβαίνει με σκοπό τη βελτίωση της μαθηματικής παιδείας στα Αρσάκεια – Τοσίτσεια Σχολεία.

Συνοπτικά τα συμπεράσματα από το Διαγώνισμα, μετά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του νέου συστήματος διδασκαλίας με τα νέα σχολικά εγχειρίδια, είναι τα εξής:

- Σε γενικές γραμμές οι μαθητές ανταποκρίθηκαν σε ικανοποιητικό επίπεδο, κυρίως στο επίπεδο του «χειρισμού» των βασικών θεμάτων. Ο καθηγητής πρέπει να επιμένει στην κατεύ-

Τα καινούργια βιβλία Μαθηματικών του Γυμνασίου

θυνση της ουσιαστικής κατανόησης των μαθηματικών εννοιών και στην καλλιέργεια της μαθηματικής σκέψης.

- Υπάρχει εμφανής αδυναμία οι μαθητές να συσχετίσουν εννοιολογικά ένα κείμενο με το μαθηματικό περιεχόμενό του. Το πρόβλημα είναι μεταγνωστικό: **οι μαθητές συχνά δεν γνωρίζουν τι γνωρίζουν**. Αντιμετωπίζουν τους ορισμούς ως ένα κείμενο προς αποστήθιση, χωρίς να συνειδητοποιούν το περιεχόμενό τους. Η διδακτική παρέμβαση του καθηγητή θα πρέπει να έχει στόχο την αποκατάσταση της ασυνέχειας αυτής με συγκεκριμένες δραστηριότητες.
- Υπάρχει αδυναμία σφαιρικής αντιμετώπισης ενός θέματος, με εμφανή την τάση να περιορίζεται η προσοχή σε συγκεκριμένα σημεία. Αυτό δικαιολογείται ακόμα από την ηλικία τους, αλλά βαθμιαία ο καθηγητής καλείται να κλείσει την ψαλίδα.
- Παρατηρήθηκε ανεπτυγμένη μαθηματική διαίσθηση αλλά με εμφανή αδυναμία έκφρασης. Χρειάζεται σαφής προσπάθεια για τη σωστή προφορική και γραπτή έκφραση καθώς και για την ορθή διατύπωση συλλογισμών. Η Γεωμετρία αποτελεί ένα προνομιακό πεδίο γιατί καλλιεργεί ταυτόχρονα την παρατήρηση, τη διαίσθηση και τη διατύπωση συλλογισμών.
- Για να περιοριστεί ο «μηχανικός» τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζουν οι μαθητές τα Μαθηματικά οι καθηγητές θα ενσωματώσουν στην καθημερινότητα νέες διδακτικές μεθόδους και δραστηριότητες, ώστε να καλλιεργηθεί η βιωματική σχέση των μαθητών με τα Μαθηματικά.
- Ο τρόπος βαθμολόγησης με κλειστά ονόματα λειτούργησε θετικά ως προς τους μαθητές, οι οποίοι αρχίζουν να συνειδητοποιούν τι σημαίνει να εξετάζονται γραπτώς από ανθρώπους που δεν τους γνωρίζουν. Βιώνουν έτσι τη σημαντικότητα της σωστής έκφρασης. Αλλά και οι καθηγητές συνειδητοποίησαν τη μεγάλη επιμορφωτική αξία του διαγωνίσματος στους ίδιους, αφού αποτελεί το έναυσμα για μία σε βάθος συζήτηση σχετικά με τα Μαθηματικά και τη διδασκαλία τους, αλλά και για τον τρόπο διόρθωσης με τη μεγαλύτερη δυνατή σύγκλιση στη βαθμολογία.
- Οι μαθητές ανταποκρίνονται θετικά κάθε φορά που συλλαμβάνουν το νόημα των Μαθηματικών και την εφαρμογή τους στην πραγματικότητα.

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Ο μέσος όρος μελέτης στο σπίτι

Με αφορμή το μάθημα των Μαθηματικών «Μέσος όρος», οι μαθητές της Ε'1 τάξης του Α' Τοσίτσειου Δημοτικού Εκάλης συνδύασαν το μάθημα με την καθημερινότητά τους, συγκεκριμένα με τον χρόνο μελέτης στο σπίτι. Οι μαθητές για μία εβδομάδα κρατούσαν στοιχεία για τον χρόνο μελέτης στο σπίτι τους. Τα στοιχεία αυτά τα παρουσίασε το κάθε παιδί και βρήκε τον μέσο όρο μελέτης στο σπίτι όλη την εβδομάδα. Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες. Κάθε ομάδα βρήκε τον μέσο όρο μελέτης για μία ημέρα όλων των μαθητών του Ε'1. Τέλος, μία άλλη ομάδα συγκέντρωσε τα στοιχεία και έβγαλε τον μέσο όρο όλων των ημερών όλων των μαθητών.

Τα παιδιά παρουσίασαν τα ευρήματά τους με γραφική παράσταση και διατύπωσαν γραπτώς τις παρατηρήσεις τους (ανώτερη-κατώτερη τιμή, διασπορά τιμών, συγκρίσεις, χρόνο μελέτης το Σαββατοκύριακο κ.ά.), αλλά και τις προτάσεις τους. Όπως ήταν αναμενόμενο τα αποτελέσματα ήταν πολύ ενδιαφέροντα για δασκάλους και μαθητές.

Στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού και της έρευνας, τα παιδιά έστειλαν γράμμα στη Διευθύντρια του Σχολείου, στην οποία ανέφεραν διάφορα θέματα σε σχέση με το πρόγραμμα και τη λειτουργία του Σχολείου. Η κ. Βιτσηλαίου απάντησε στα παιδιά με επίσκεψη στην τάξη, όπου συζήτησε μαζί τους τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς τους, δίνοντάς τους και πολλές συμβουλές.

Μαθητές του Γ' Τοσίτσειου Δημοτικού Εκάλης
εξοικειώνονται με το λογισμικό «Η πόλη των αριθμών».

Η πόλη των αριθμών

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Πληροφορικής και συγκεκριμένα στην ενότητα «Εκπαιδευτικά Λογισμικά», οι μαθητές των Αρσακείων και Τοσίτσειων Δημοτικών έρχονται σε επαφή και εξοικειώνονται με ένα λογισμικό το οποίο καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα των Μαθηματικών όλων των τάξεων του δημοτικού. «Η πόλη των αριθμών» πραγματεύεται ταυτόχρονα και άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως λαογραφικά στοιχεία (φορεσιές, σκοπούς και χορούς της Ελλάδας και της Κύπρου), φιλοτελισμό, καταστάσεις της καθημερινής ζωής, τα οποία προσεγγίζονται ολιστικά.

Το διδακτικό υλικό είναι οργανωμένο και δομημένο σε ενότητες: σύνολα, πράξεις ακεραίων, δεκαδικών, κλάσματα, μετατροπές μονάδων χρόνου, νομισμάτων, εμβαδού, όγκου, μήκους. Με στόχο την εξάσκηση και την εμπέδωση των κεντρικών αυτών εννοιών και αρχών των Μαθηματικών, όπως αυτές προδιαγράφονται από το Πρόγραμμα Σπουδών του δημοτικού, το λογισμικό χτίζει ένα σύνολο δραστηριοτήτων γύρω από μια πόλη και με βοηθό το ρομπότ Θαλή καθοδηγεί τον μαθητή βήμα-βήμα στην εξερεύνηση της προσφερόμενης γνώσης. Στο Λαογραφικό Μουσείο το θέμα είναι οι ακέριοι αριθμοί, με ασκήσεις που δημιουργούνται κάθε φορά τυχαία από τον υπολογιστή και πρέπει να απαντηθούν σωστά για να αποκαλυφθεί η παραδοσιακή φορεσιά. Αντίστοιχα, στο κτήριο του Ταχυδρομείου οι μαθητές εξασκούνται στους δεκαδικούς αριθμούς κάνοντας αντίστοιχες πράξεις με αφορμή τα διαφορετικά γραμματόσημα. Οι περιπλανήσεις στην πόλη περιλαμβάνουν το πολιτιστικό κέντρο, την τράπεζα, τον σιδηροδρομικό σταθμό, τη μεγάλη βιβλιοθήκη, το πολυκατάστημα παιχνιδιών, το διεθνές αεροδρόμιο κ.ά.

Εργαζόμενοι σε ομάδες μπροστά στον υπολογιστή, οι μαθητές ενθαρρύνονται στη συνεργασία για την επίλυση των ασκήσεων και στην ενεργητική προσέγγιση της μάθησης, αφού το ενδιαφέρον τους διατηρείται μέσα από επανατροφοδοτήσεις (ηχητικές και οπτικές) σε κάθε τους απάντηση, σωστή ή λάθος. Οι μαθητές χαίρονται τη διδασκαλία των Μαθηματικών, αφού έχουν την ευκαιρία να τα συνδέσουν με δραστηριότητες της καθημερινής ζωής.

Η ερευνήτρια τού IBEB-ΕΙΕ κ. Βάσω Πλέτσα μιλάει για Βιοϊατρική και Βιοτεχνολογία

Η βιολόγος κ. Πλέτσα, μητέρα μαθήτριας τού Σχολείου, παρουσίασε στους μαθητές της Γ' τάξης Θετικής Κατεύθυνσης των Τοσιτσειών Λυκείων Εκάλης τις συναρπαστικές εξελίξεις στον χώρο των βιολογικών επιστημών τα τελευταία χρόνια, που καθιστούν τη Βιολογία την επιστήμη τού 21ου αι.

Το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΕΙΕ, www.eie.gr) ιδρύθηκε το 1958 με στόχο τη διεξαγωγή πολυ-επιστημονικής έρευνας στους τομείς των ανθρωπιστικών και των θετικών επιστημών. Στους κόλπους τού ΕΙΕ λειτουργούν σήμερα 3 Ινστιτούτα στην περιοχή των ανθρωπιστικών και 3 στην περιοχή των θετικών επιστημών καθώς και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, που αποτελεί εθνικό κόμβο διαχείρισης και διανομής της ηλεκτρονικής πληροφορίας.

Για τον ρόλο τού Ινστιτούτου Βιολογικών Ερευνών και Βιοτεχνολογίας τού Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών στην προώθηση της έρευνας στις βιολογικές επιστήμες μίλησε στις 13 Απριλίου 2008 η βιολόγος ερευνήτρια κ. Β. Πλέτσα, με πρόσκληση των Τοσιτσειών Λυκείων Εκάλης. Τονίζοντας ότι η Βιολογία είναι μια επιστήμη που ενώνει δυνάμεις και καλλιεργεί τη διεπιστημονικότητα, εξήγησε ότι χάρη στην ενεργό συμμετοχή και πολλών άλλων κλάδων, με πρωταγωνιστικό τον ρόλο της Πληροφορικής (Βιοπληροφορικής), έχουν συντελεστεί θεαματικές εξελίξεις ειδικότερα στους τομείς της Βιοϊατρικής και της Βιοτεχνολογίας. Το IBEB, με τα ερευνητικά του προγράμματα, συμμετέχει ενεργά σε

εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή ερευνητικά δίκτυα. Το 2005 το IBEB τιμήθηκε με Αριστεία στις βιολογικές έρευνες και τη Βιοτεχνολογία, καταλαμβάνοντας κορυφαία θέση ανάμεσα στα ερευνητικά Ινστιτούτα της χώρας στο πλαίσιο της αξιολόγησης τού ερευνητικού Ιστού. Η ίδια η κ. Πλέτσα αναφέρει: «Η συζήτηση με τα παιδιά ήταν για μένα ευχάριστη έκπληξη. Τα ερωτήματα ήταν ουσιαστικά και έδειχναν ένα επίπεδο γνώσεων που υπερβαίνει τα πλαίσια των σχολικών εγχειριδίων καθώς και ανησυχιών που υποδηλώνουν συγκρότηση υπεύθυνου ενεργού πολίτη. Συζητήσαμε θέματα όπως οι νέες εξατομικευμένες αντικαρκινικές θεραπείες, πώς υλοποιούνται και σε τι στοχεύουν, οι τεχνολογικές εξελίξεις στον χώρο που καθιστούν δυνατή την παραγωγή και την επεξεργασία σε πολύ μικρό χρόνο μεγάλου όγκου ερευνητικών αποτελεσμάτων, αλλά και κοινωνικά προβλήματα που προκύπτουν από τη λανθασμένη εφαρμογή της επιστημονικής γνώσης και άπτονται της Βιοηθικής (π.χ. η διπλή όψη της κλωνοποίησης και των γενετικά τροποποιημένων τροφίμων και οργανισμών). Επίσης, τα παιδιά ζήτησαν να μάθουν πώς και από ποιους δομείται ένα ερευνητικό Ινστιτούτο, πώς ακριβώς λειτουργεί σε καθημερινή βάση αλλά και, φυσικά, τις επαγγελματικές προοπτικές των σπουδών στη Βιολογία. Εφέτος, που το ΕΙΕ γιορτάζει τα 50 χρόνια λειτουργίας του, όλοι οι συνάδελφοι και ο διευθυντής τού IBEB επιχειρούμε μια έξοδο στην κοινωνία, με στόχο να εξηγήσουμε πώς οι επιστήμονες μπορούν να λειτουργήσουν μέσω τού έργου τους προς όφελος τού κοινωνικού συνόλου. Και ξεκινούμε καταξιώνοντας τον ρόλο των ερευνητών στη συνείδηση των παιδιών, που είναι το μέλλον μιας χώρας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στα Τοσιτσεια Λύκεια και στους εκπαιδευτικούς τους (ιδιαίτερα στον κ. Βασίλη Νικολακόπουλο) –είναι προφανής η καθοριστική συμβολή τους στη συγκρότηση αυτών των παιδιών– αλλά και στα ίδια τα παιδιά. Έφυγα έχοντας αισθανθεί χρήσιμη, ανανεωμένη και κυρίως πιο αισιόδοξη για το μέλλον, ελπίζοντας ότι κατάφερα να τους μεταδώσω μια γεύση από τη γοντεία της Βιολογίας».

Ο χημικός δρ Β. Μουλανάς παρουσιάζει εργασία μαθητών τού Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης στο 3ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας.

ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

■ Προχωρημένα μαθήματα Φυσικής Σωματιδίων στο ΑΠΘ

Για τετάρτη φορά, η Ευρωπαϊκή Ομάδα Εκπαίδευσης Φυσικής Σωματιδίων συνεργάστηκε με τον κλάδο της στην Ελλάδα και διοργάνωσε στο Τμήμα Φυσικής τού ΑΠΘ τις ημερίδες με τον διεθνή τίτλο «Hands on Particle Physics – International Masterclasses» με τη συμμετοχή 70 πανεπιστημίων – ερευνητικών κέντρων. Στη διεθνή αυτή εκδήλωση συμμετείχαν και οι μαθητές της Β' τάξης τού Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης Παύλος Γούναρης, Θάνος Δημητρίου, Ευγενία Κυριακίδου, Μανώλης Παντελίδης και Άννα Σχοινά, αφού προετοιμάστηκαν από τον καθηγητή τους, φυσικό δρ Β. Τεμπερεκίδη. Ο καθηγητής κ. Α. Νικολαΐδης μίλησε στους μαθητές για «το πανηγύρι των στοιχειωδών σωματιδίων», η καθηγήτρια κ. Χ. Πετρίδου για «τη δημιουργία και την ανίχνευση των σωματιδίων», ο καθηγητής κ. Ν. Βλάχος αναφέρθηκε στο «παιχνίδι της ταυτοποίησης των σωματιδίων», ενώ οι μαθητές προχώρησαν στην αναγνώριση των σωματιδίων μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή. Επίσης, οι Έλληνες μαθητές συνδέθηκαν μέσω διαδικτύου με άλλες πέντε ευρωπαϊκές πόλεις, αντάλλαξαν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους με συνομηθικούς τους, συζήτησαν και έπαιξαν μαζί τους σε ένα πολύ ενδιαφέρον παιχνίδι ερωτήσεων. Ερευνητές από το Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Φυσικής Σωματιδίων CERN συντόνιζαν τη συζήτηση και συνέλεγαν κάθε ημέρα τα αποτελέσματα της έρευνας από όλες τις ομάδες.

■ Αγώνες Φυσικής με τους νόμους τού Νεύτωνα

Ένα διαφορετικό μάθημα Φυσικής προετοίμασαν για τους μαθητές τού Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης οι καθηγητές κ. Αθ. Πολυζοπούλου (διευθύντρια) και δρ Β. Τεμπερεκίδης. Για να εμπεδώσουν οι μαθητές τούς νόμους τού Νεύτωνα διοργάνωσαν ένα παιχνίδι με συγκεκριμένους κανόνες, που σχεδιάστηκε σε power point. Η τυχαία κατανομή των μαθητών σε ομάδες έγινε με τη λογική ότι όλοι οι μαθητές είναι ισοτίμοι σε δυνατότητες, άποψη που επαληθεύτηκε, αφού όλοι ετοιμάστηκαν και μελέτησαν με φιλοτιμία, όρεξη, ομαδικό πνεύμα και αίσθηση ευθύνης προς την ομάδα. Χωρίς το άγχος ενός ακόμη διαγωνίσματος, αλλά με το φίλαθλο πνεύμα που τα παιδιά δείχνουν συνήθως σε αθλητικούς αγώνες, οι μαθητές κατανόησαν τους νόμους τού Νεύτωνα καλύτερα από κάθε άλλη φορά. Το αποτέλεσμα τού αγώνα μεταξύ Γ'1-Γ'2 ήταν 29-28. Η μικρή διαφορά θεωρήθηκε στατιστικά ασήμαντη και το έπαθλο μοιράστηκε στα 2 τμήματα.

Με φίλαθλο πνεύμα οι μαθητές τού Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης παίζουν και διαγωνίζονται στους νόμους τού Νεύτωνα.

■ Χημικές αντιδράσεις

- Με την ευκαιρία τού εορτασμού της Ημέρας Χημείας, στις 5 Μαρτίου, ο καθηγητής τού Τμήματος Χημείας τού ΑΠΘ κ. Χ. Τσιάμης μίλησε στους μαθητές της Α' τάξης τού Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης με θέμα «Χ, όπως Χρόνος, όπως Χώμα, όπως Χημεία, όπως Χρώματα, όπως Χαρά».
- Στο 3ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας (14-17 Μαρτίου 2008) συμμετείχαν οι καθηγητές τού Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης δρ Β. Μουλανάς, χημικός, και Σ. Χαριτίδου, φιλόλογος, με την περιβαλλοντική εργασία «Χημική βιομηχανία και ποιότητα ζωής», που εκπονήθηκε κατά το σχολικό έτος 2006-2007. Η εργασία παρουσιάστηκε ως προφορική ανακοίνωση στους συνέδρους στο συνεδριακό κέντρο Hellepro ΔΕΘ, στον χώρο της Διεθνούς Εκθέσης Θεσσαλονίκης. Την ευθύνη της οργάνωσης τού Συνεδρίου είχε η Ένωση Ελλήνων Χημικών. Η περίληψη της εργασίας συμπεριλαμβάνεται στα Πρακτικά τού Συνεδρίου.

- Στον 22ο Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Χημείας (15 Μαρτίου 2008) συμμετείχαν 6 μαθητές από τη Β' τάξη και μία μαθήτρια από την Γ' τάξη τού Αρσακείου Λυκείου Θεσσαλονίκης. Τους μαθητές προετοίμασε και συνόδευσε ο καθηγητής Χημείας δρ Β. Μουλανάς.
- Οι μαθητές της Α' τάξης τού Γενικού Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού μελέτησαν τη χημεία των λιπασμάτων και των φυτών με την καθοδήγηση της καθηγήτριας Χημείας δρος Ευ. Πατσιλινάκου στον ανθόκηπο και τον λαχανόκηπο που καλλιεργήσαν (11/3 έως 18/4/2008). Επίσης, κατασκεύασαν παζλ με θέματα: αλχημεία, χημικά στοιχεία εν δράσει, υπερθέρμανση τού πλανήτη, φαινόμενο θερμοκηπίου, ανακύκλωση χημικών στοιχείων, αστρική χημεία. Τις εργασίες τους παρουσίασαν στους υπόλοιπους συμμαθητές τους σε έκθεση.

Ελεύθερο Πανεπιστήμιο 7ος κύκλος

Στον 7ο κύκλο του Ελεύθερου Πανεπιστημίου, που ξεκίνησε ήδη με μεγάλη επιτυχία, επανέρχονται οι αγαπημένοι στο κοινό καθηγητές **Βασίλης Λαμπρινουδάκης, Χρήστος Γιανναράς, Μάριος Μπέγζος και Κωνσταντίνος Κακαβελάκης** με νέα ενδιαφέροντα θέματα για την αρχαιολογία και τη ζωή στην αρχαία Ελλάδα, τη διαχρονικότητα του Ελληνισμού, την ψυχολογία της θρησκείας και την όπερα στη ζωή. Δύο ακόμα καθηγητές, ο **Γιώργος Βέλτσος** και η **Ελένη Πολίτου-Μαρμαρινού**, εγκαινιάζουν τη συνεργασία τους με το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο της Στοάς του Βιβλίου για να διδάξουν επικοινωνία και πολιτισμό και συγκριτική φιλολογία αντίστοιχα.

Ο 7ος κύκλος ξεκίνησε στις 19 Ιανουαρίου και θα ολοκληρωθεί στις 26 Μαρτίου 2009.

Αναλυτικά το πρόγραμμα των μαθημάτων έχει ως εξής:

10 μαθήματα Αρχαιολογίας

(κάθε Τρίτη 17.00-18.30)

Από τον δημόσιο και ιδιωτικό βίο στην αρχαία Ελλάδα. Ενδιαφέρουσες εμπειρίες ζωής.

Συντονιστής της ενότητας: **Βασίλης Λαμπρινουδάκης**, καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

Β. Λαμπρινουδάκης

Ο βιοπορισμός: Εμπόριο, ναυσιπλοΐα, συναλλαγές (20 Ιανουαρίου)

Υγεία και ασθένεια Α': Αρρώστιες, θρησκευτική και επιστημονική ιατρική (27 Ιανουαρίου)

Υγεία και ασθένεια Β': Γιατροί, ιατρικά εργαλεία, θεραπευτικά κέντρα (3 Φεβρουαρίου)

Παιδεία, αθλητισμός (γυμνάσια, παιδίστρες, στάδια, θέατρα, τοπικοί και πανελλήνιοι αγώνες), διάνοηση, επιστήμη (10 Φεβρουαρίου)

Θρησκευτικές και λοιπές εορτές ως βιώματα πίστης, κοινωνικής συνοχής και πολιτικής πράξης, Α' και Β' (17 και 24 Φεβρουαρίου)

Λίνα Μενδώνη, δρ Αρχαιολογίας, κύρια ερευνήτρια του ΕΙΕ

Από τη δημόσια σφαίρα στις ιδιωτικές

δραστηριότητες, στιγμές καθημερινής συμπεριφοράς: η μαρτυρία των επιγραφών (3 Μαρτίου)

Θρησκευτικές συμπεριφορές και σχέσεις με τον θάνατο: η μαρτυρία των επιγραφών (10 Μαρτίου)

Κατερίνη Λιάμπη, καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Το νόμισμα στις καθημερινές συναλλαγές των ανθρώπων (17 Μαρτίου)

Β. Λαμπρινουδάκης

Ταυτότητα και ετερότητα: πολίτες, αστοί, γένη, ξένοι, δούλοι, απελεύθεροι (24 Μαρτίου)

10 μαθήματα Φιλοσοφίας

Διαχρονική Ελληνικότητα: μύθος ή πραγματικό δεδομένο;

(Κάθε Πέμπτη 19.30-21.00)

Χρήστος Γιανναράς, Καθηγητής Φιλοσοφίας του Παντείου Πανεπιστημίου

Ελληνικότητα: Ορισμός – στοιχεία ιδιαιτερότητας που τη συνιστούν

– Νοοτροπία, ιδιοσυγκρασία, γλώσσα, γραμματεία, τέχνη, θεσμοί

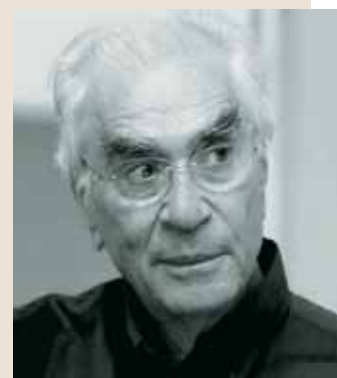
Διαχρονικότητα: Πώς πιστοποιείται

– Εξεληισσόμενη με συνεχώς καινούργιες εκφάνσεις ιδιαιτερότητα. Όχι μιμητική αναπαραγωγή – επανάληψη.

Μυθοποίηση: Υποκατάσταση του πραγματικού από το φαντασιώδες επιθυμητό

– Γιατί επιθυμητή η διαχρονική ελληνικότητα; -Μειονεξία για το παρόν, καύχηση για το παρελθόν. Γιατί μειονεξία; -Τουρκοκρατία: Ο Ελληνισμός εκτός Ιστορίας.

– Σύγκριση με τη Δύση. Η ακαταμάχητη δυναμική του πολιτισμού της Δύσης.

Από πάνω:

Ο καθηγητής Αρχαιολογίας, μέλος του Δ.Σ. της Φ.Ε., κ. Βασίλειος Λαμπρινουδάκης

Ο καθηγητής Φιλοσοφίας κ. Χρ. Γιανναράς

Ο καθηγητής Θεωρίας της Επικοινωνίας κ. Γ. Βέλτσος

– Απαιδευσία των Ελλήνων, δηλαδή αδυναμία κατάδειξης της συνέχειας του Ελληνισμού στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Αδυναμία πιστοποίησης της αλληλοτήρησης του αρχαιοελληνικού κληροδοτήματος στη μεσαιωνική Δύση.

Τα ιστορικά δεδομένα: Ποιος ο μύθος, ποια η πραγματικότητα;

– Η μετα-ρωμαϊκή Δύση, ο εκβαρβαρισμός της -«Καρολίνα αναγέννηση»: φιλοδοξία αυτοκρατορίας -Η ως τότε μοναδικότητα της αυτοκρατορίας: Ρώμη – Νέα Ρώμη -Καινούργια αυτοκρατορία: καινούργια Religio Imperii.

Ο αναγκαίος καταγωγικός ανθελληνισμός της βαρβαρικής Ευρώπης

– Ιστορικές πηλοστογραφίες: Ψευδοϊσidorώριες διατάξεις, Ψευδοκωνσταντίνειος δωρεά -Το νέο περιεχόμενο της λέξης Γραικός -Κατάληξη: η ψευδωνυμία «Βυζάντιο».

Πώς αντέδρασε ο Ελληνισμός στον ανθελληνισμό της Δύσης

– Άνισα όπλα: Ανίσχυρος ο ελληνικός εμπειρισμός απέναντι στο καινοφανές εφεύρημα της Δύσης, την ιδεολογία -Οι αφελείς ενωτικές προσπάθειες -Ο θαυμασμός των Ελλήνων για τη Δύση μετά το 1204. Τα αίτια.

Αποδοχή προπαγανδιστικής οριοθέτησης της ιστορίας του Ελληνισμού

– Απώλεια της συνείδησης συνέχειας της Αρχαίας Ελλάδας -«Μετακένωση» της ελληνικότητας από τη Δύση.

Τι διαχρονικά επιβιώνει από την ελληνικότητα – και ως πότε;

– Αποφατική γνωσιοθεωρία -Προσωποκεντρική οντολογία -Τροπική (όχι γεωγραφική) καθολικότητα -Η «διάβασις επί το πρωτότυπον» στην αρχαιοελληνική γλυπτική και στην εκκλησιαστική ζωγραφική.

– Η αρχιτεκτονική ως κοσμολογία -Εόρτιος κύκλος κοινωνικής συνοχής -Ο χορός -Θεσμοί: τι «θεσμίζει» τη συλλογικότητα -Μεταφυσική αναζήτηση, όχι θρησκευτικός ατομοκεντρισμός.

Το σεφερικό «Ελληδέξ» σήμερα

5 μαθήματα Επικοινωνίας και Πολιτισμού

(Κάθε Τρίτη 19.30-21.00)

Νεωτερικότητα. Κρίση της γραφής – Γραφή της κρίσης

Γιώργος Βέλτσος, Καθηγητής Θεωρίας της Επικοινωνίας του Παντείου Πανεπιστημίου

Η μεταστροφή: από την Κοινωνιολογία στην Ποίηση

Το Υψηλό – το μη αναπαραστάσιμο (από τον Ε. Καντ στον Ζ.Φ. Λουτάρ)

Η διαφορά – το ουδέτερο (από τον Ζ. Ντερριντά στον Ρ. Μπαρτ)

Η ικανότητα του κρίνειν – το μη αποφάνσιμο «Τι να κάνουμε;» (από τον Ζ. Μπωντριγιάρ στον Κ. Μαρξ)

10 μαθήματα Ψυχολογίας της Θρησκείας

(Κάθε Δευτέρα 19.30-21.00)

Μάριος Μπέγζος, Καθηγητής Συγκριτικής Φιλοσοφίας της Θρησκείας του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ψυχολογία και ανθρωπολογία. Γιατί ενδιαφερόμαστε για την ψυχή και τον άνθρωπο ιδίως σήμερα; Η υπαρξιακή αναζήτηση στη συγκαιρινή μετανεωτερικότητα και η συνύφανση της παγκοσμιοποίησης με την πνευματικότητα.

Ψυχολογία και θρησκεία. Τι είναι η θρησκεία; Συνεχίζει να θεραπεύει η θρησκεία τον σύγχρονο άνθρωπο; Προσανατολισμός στο θρησκευτικό φαινόμενο και την ψυχοθεραπευτική λειτουργία του στην εποχή μας.

Ψυχανάλυση και θρησκεία. Με ποιον τρόπο ασκεί κριτική στη θρησκεία η ψυχανάλυση; Συνοπτική εισαγωγή στην ψυχανάλυση θεωρία και επισκόπηση της φροϋδικής κριτικής στο θρησκευτικό φαινόμενο.

Θάνατος και άνθρωπος. Οι δύο τύποι θρησκειών ως διαφορετικές απαντήσεις στην απορία του θανάτου. Η πολυθεϊστική «μυθιάρχια» της ενδοκοσμικότητας και η μονοθεϊστική «πατριάρχια» της υπερβατικότητας.

**Στον επόμενο κύκλο
του Ελεύθερου
Πανεπιστημίου
(Μάιος-Ιούνιος 2009)
διάσημοι Έλληνες
ζωγράφοι θα μιλήσουν
για το έργο τους**

Αθανασία και ανάσταση. Οι δύο θρησκευτικές αποκρίσεις στην απορία της μεταθανάτιας ζωής του ανθρώπου. Γέννηση και αναγέννηση ή θάνατος και ανάσταση; Αθανασία της ψυχής ή ανάσταση των νεκρών;

Αμαρτία και ενοχή. Οι δύο εκδοχές της σωτηρίας («νομική» και «ιατρική») στον μονοθεϊσμό. Η αμαρτία είναι παράβαση του θείου νόμου ή ασθένεια της ανθρωπίνης φύσης; Ο αμαρτωλός τιμωρείται ή θεραπεύεται;

Αγιότητα και τελειότητα. Οι δύο μορφές της εμπιστοσύνης του ανθρώπου στο θείο (θεσμική ένταξη – προσωπική εμπιστοσύνη). Δικαίωση ή θέωση του ανθρώπου; Η Ενανθρώπιση του Θεού και η θέωση του ανθρώπου. (Σάββατο 7 Μαρτίου, ώρα 12.00-13.30)

Έρωτας και βία. Τα δύο θεμελιώδη στοιχεία του ανθρώπινου ψυχισμού και η λειτουργία τους μέσα στη θρησκεία. Φανατισμός και μυστικισμός ως σύγχρονες εκφάνσεις της παγκοσμιοποιημένης θρησκευτικότητας.

Αγάπη και αλήθεια. Οι δύο τύποι αλήθειας (προσωπική βίωση και απρόσωπη ιδέα) μέσα στη θρησκεία. «Τι εστίν αλήθεια;» ή «τις εστίν η αλήθεια;» Ο άνθρωπος ως πρόσωπο στη χριστιανική παράδοση.

Ελευθερία και ζωή. Η διαλεκτική σχέση

αγάπης και ελευθερίας στον άνθρωπο: ανελεύθερη αγάπη ή ανέραστη ελευθερία; Πώς ο άνθρωπος μπορεί να είναι μοναδικός χωρίς να καταντά μοναχικός; Υπάρχει ζωή με δεσμούς χωρίς δεσμό;

5 μαθήματα Συγκριτικής Φιλολογίας. Θεωρία και πράξη

(Κάθε Πέμπτη 17.00-18.30)

Ελένη Πολίτου-Μαρμαρινού, Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

A. Εισαγωγικά. Συγκριτική Φιλολογία: Ένας γόνιμος κλάδος της επιστήμης της λογοτεχνίας. Η Συγκριτική Φιλολογία ως αυτόνομος κλάδος της επιστήμης της λογοτεχνίας. Επιστημολογικές και μεθοδολογικές προϋποθέσεις. Το φάσμα των δυνατών συγκρίσεων. Το δίπολο *ταυτότητα / ετερότητα*. Η Συγκριτική Φιλολογία ως δεξαμενή για την ανάπτυξη νέων κλάδων στον χώρο των επιστημών του ανθρώπου (Θεωρία της λογοτεχνίας, Πολιτισμικές σπουδές, Σπουδές για το φύλο).

Η Νεοελληνική Λογοτεχνία από τη σκοπιά της Συγκριτικής Φιλολογίας. Η ταυτότητα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: επιβιώσεις αρχαιοελληνικές, ρίζες βυζαντινές, συμπάθειες ανατολικές, επιδράσεις δυτικοευρωπαϊκές.

B. Νεοέλληνες λογοτέχνες και ξένοι ομότεχνοι. Ανδρέας Κάλβος ο Ζακύνθιος και Ανδρέας ο Θραξ. Σύγκριση των Ωδών του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869) με το έργο του Γάλλου ποιητή André Chénier (1762-1794), με την οποία οι συγκριτικές καλβικές σπουδές, προσανατολισμένες ως τώρα σχεδόν αποκλειστικά προς την ιταλική νεοκλασική ποίηση, επεκτείνονται και προς τον χώρο της γαλλικής ποίησης της εποχής.

Παπαδιαμάντης, Μωπασσάν και Τσέχωφ. Σύγκριση της διηγηματογραφίας του Παπαδιαμάντη με το έργο των δύο κορυφαίων ξένων διηγηματογράφων. Συγκρίσεις και αποκλίσεις.

Ο Παρνασσισμός του Κ. Π. Καβάφη. Η σύγκριση της ποίησης του Καβάφη με

Από πάνω:
**Ο καθηγητής Συγκριτικής
Φιλοσοφίας της Θρησκείας
κ. Μ. Μπέζος**

**Η καθηγήτρια
Συγκριτικής Φιλολογίας
κ. Ελένη Πολίτου-Μαρμαρινού**

**Ο συνθέτης – μουσικολόγος
δρ Κωνσταντίνος
Δ. Κακαβελάκης**

τον Παρνασσισμό –όπως ονομάστηκε η γαλλική σχολή η οποία πραγμάτωσε στην ποίηση τις αρχές του ρεαλισμού– δείχνει αφενός ότι ο ρεαλισμός του Καβάφη συνδέεται άμεσα με την ποιητική αυτή σχολή και αφετέρου ότι ο Παρνασσισμός του δεν περιορίζεται στην πρώτη περίοδο της δημιουργίας του αλλιό, ως θεωρία για την ποίηση, ως φιλοσοφικό υπόβαθρο, ως θεματική, ανιχνεύεται σε όλη τη διάρκεια της.

5 μαθήματα για την Όπερα

(Κάθε Δευτέρα 17.00-18.30)

Όπερα και ζωή. Ποίηση και πραγματικότητα

Κωνσταντίνος Δ. Κακαβελάκης, Συνθέτης-Μουσικολόγος, διδάκτωρ Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Αμβούργου, διδάσκων του Πανεπιστημίου Αθηνών

W.A. Mozart – Απόλλων και Υάκινθος. Ο αρχαιοελληνικός μύθος σε μια μοναδική μουσική ερμηνεία όπου μέσα από την ομιλούσα μουσική αναδύεται η δύναμη της ελληνικής συμβολικότητας.

W.A. Mozart – Ο βασιλιάς ως βοσκός. Η αποκάλυψη του αληθινού προσώπου του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην αναζήτηση της δικαιοσύνης, η ανάμειξη του με τον λαό και ο σεβασμός του στον έρωτα.

Carl Maria von Weber – Ελεύθερος σκοπευτής. Η συνομολογία με το ανεξέλεγκτο για την κατάκτηση της επιτυχίας και η κατάληξη του ήρωα.

Alban Berg – Wozzeck. Η καταρράκωση του ανθρώπου μέσα από την ασφυκτική κοινωνική πραγματικότητα και η ώθηση προς το έγκλημα.

Ο Προμηθέας στον Μπετόβεν, τον Λιστ, τον Σκριάμπιν και τον Λουίτζι Νόνο. Πώς ο μύθος του Προμηθέα διαγράφεται στο όραμα μεγάλων συνθετών μέσα από μια συνεχή ηχητική αναδιατύπωση του κόσμου μας; Η πρωταρχική σημασία της μουσικής και η αποστολή της.

Τα μαθήματα θα γίνονται με μουσικά παραδείγματα, φωτογραφικό και κινηματογραφικό υλικό.

Πρωινές εκδηλώσεις από μαθητές των Αρσακείων – Τοσιτσείων Σχολείων

Τα πολιτιστικά, περιβαλλοντικά και άλλα προγράμματα αποτελούν συνήθως ομαδική εκπαιδευτική δραστηριότητα που διαρκεί πολλούς μήνες και απαιτεί τη στενή συνεργασία μαθητών και καθηγητών.

Το επιστημονικό και διαθεματικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, σε συνδυασμό με τους σκοπούς τους, που συχνά συνδέονται με την ελληνική ιστορία και τον λαϊκό πολιτισμό όπως βιώνονται σήμερα, τα καθιστούν προτεραιότητα τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πολλά από τα προγράμματα αυτά παρουσιάζονται στις αίθουσες Λόγου και Τέχνης της Στοάς του Βιβλίου, με την επιμέλεια της υπεύθυνης των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Φ.Ε. κ. Κ. Λαμπρινουδάκη.

Περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Τα ταξίδια του κόσμου»

Μια οικολογική περιπλάνηση μέσα από τα βιβλία, τη ζωγραφική, τη μουσική και το θέατρο πραγματοποιήσαν οι μαθητές της Α' τάξης του Β' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού, που συμμετείχαν στο περιβαλλοντικό πρόγραμμα που σχεδίασε η δασκάλα τους κ. Α. Κοκκολάτου στο πλαίσιο της διαθεματικότητας και σε συνεργασία με τις καθηγήτριες κ. Π. Γιαννοπούλου (Ελληνικής Παράδοσης), Λ. Φλώρου (Θεατρικής Αγωγής), Ε. Βοτάνοπούλου (Μουσικής) και Χρ. Κασάπα (Καλλιτεχνικών). Οι μαθητές σε όλη τη διάρκεια της περασμένης χρονιάς ενημερώθηκαν, μέσα από τα καινούργια βιβλία των Ελληνικών και της Μελέτης Περιβάλλοντος, για διάφορα θέματα σχετικά με το περιβάλλον, ενώ παράλληλα διάβασαν και επεξεργάστηκαν το παραμύθι *Τα ταξίδια του κόσμου* της Αντίπης Φραντζή και του Πέτρου Μπασιάρη. Επίσης έγραψαν εργασίες με πληροφορίες για πτηνά, δημιούργησαν συνθήματα και ποιήματα για την προστασία του περιβάλλοντος και έφτιαξαν ανακυκλωμένο χαρτί. Στο μάθημα της Θεατρικής Αγωγής δούλεψαν με παντομίμα ενότητες του παραμυθιού, ενώ, παράλληλα, δούλεψαν πάνω στην κωμωδία «Ορνίθες» του Αριστοφάνη, σε διασκευή της Σοφίας Ζαραμπούκα. Στο μάθημα των Καλλιτεχνικών κατασκεύασαν σουπλά με ζωγραφιές για το περιβάλλον. Στη Μουσική έμαθαν τρα-

γούδια με θέμα τη φύση και την αγάπη μας για αυτήν. Επίσης, οι μαθητές παρακολούθησαν εκπαιδευτικά προγράμματα στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Φ.Ε. και έκαναν την πρώτη «επιστημονική» τους συζήτηση με τον περιβαλλοντολόγο κ. Γ. Κοτσαγεώργη, πατέρα μαθητή του Σχολείου. Στις 30 Μαΐου 2008 οι μαθητές παρουσίασαν τη δουλειά τους σε εκδήλωση στη Στοά του Βιβλίου. Το πρώτο μέρος της εκδήλωσης ήταν αφιερωμένο στα οικολογικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας και στο δεύτερο μέρος τα παιδιά παρουσίασαν την κωμωδία «Ορνίθες» του Αριστοφάνη. Οι μαθητές βίωσαν την αξία της συλλογικότητας, της συνεργασίας, της ενεργού συμμετοχής για την επίτευξη επιθυμητών στόχων και, το κυριότερο, συνειδητοποίησαν πως ο σεβασμός για τη φύση και η προστασία του περιβάλλοντος είναι θέμα όλων μας, μικρών και μεγάλων!

Μαθητές της Α' τάξης του Β' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού φτιάχνουν ανακυκλωμένο χαρτί στην τάξη (αριστερά) και γράφουν συνθήματα για την προστασία της θάλασσας (δεξιά).

Στη Στοά του Βιβλίου οι μαθητές παρουσιάζουν τη θεατρική παράσταση «Ορνίθες» του Αριστοφάνη σε διασκευή της Σοφίας Ζαραμπούκα.

Μαθητές της Β' τάξης του Β' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού παρουσιάζουν στην Αίθουσα Λόγου το πρόγραμμα που εκπόνησαν για τη σωστή διατροφή.

Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «Καλή διατροφή σημαίνει καλή υγεία»

Οι μαθητές της Β' τάξης του Β' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού ευαισθητοποιήθηκαν γύρω από τη σωστή διατροφή και τους κανόνες της, ώστε να αναπτύξουν από μικροί συμπεριφορά και στάση ζωής που θα διασφαλίζει την υγιή ανάπτυξή τους και να προστατεύεται στο μέλλον η υγεία τους. Τα παιδιά κατανόησαν ότι πρέπει να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στις διαφημίσεις, διότι συχνά ωραιοποιούν προϊόντα αμφίβολης διατροφικής αξίας, των οποίων η μεγάλη κατανάλωση ενέχει κινδύνους για την υγεία τους. Για την εκπόνηση του προγράμματος οι μαθητές της Β' τάξης επεξεργάστηκαν το φυλλάδιο «Τρώω έξυπνα... νιώθω καλά!», που επιμελήθηκε η δασκάλα τους κ. Χρ. Σολακάκη, ενώ οι μαθητές της Β' τάξης επεξεργάστηκαν το φυλλάδιο «Υγιεινή διατροφή», που ετοίμασε η κ. Π. Γιαννοπούλου, δασκάλα του μαθήματος «Διαθεματικές Δραστηριότητες». Μέσα από τις σελίδες τους οι μαθητές γνώρισαν τις ομάδες των τροφών και τη θέση τους στην πυραμίδα της διατροφής, έμαθαν να φτιάχνουν μόνοι τους το καθημερινό τους διατροφολόγιο, επιλέγοντας θρεπτικές τροφές και όχι «επιβλαβείς» με ωραίο περιτύλιγμα, δημιούργησαν το «Αλφαβητάρι της υγιεινής διατροφής», έφτιαξαν κοιλιά με τις οικογένειες τροφών και δημιούργησαν την πυραμίδα της διατροφής σε μεγάλο ταμπλό στην τάξη τους. Επίσης, επεξεργάστηκαν το βιβλίο των Αγγ. Μαστρομιχαλάκη και Μ. Βούκανου *Παιχνιδομαγειρέματα*, που αναφέρεται στις υγιεινές τροφές και τις αρχές της μεσογειακής διατροφής. Μέσα από τις σελίδες του γνώρισαν τη θρεπτική σύσταση των ομάδων των τροφών, έφτιαξαν «σπιτάκια» ξεχωριστά για τις πρωτεΐνες – υδατάνθρα-

κες – βιταμίνες – λίπη και έβαλαν μέσα τις διάφορες τροφές που τα εμπεριέχουν, συνέταξαν τον «Δεκάλογο» της σωστής διατροφής, συνέθεσαν παιχνίδια και δημιούργησαν συνταγές, στρώνοντας ένα όμορφο τραπέζι με σπιτικό υγιεινό φαγητό. Επιπλέον, παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την υγιεινή διατροφή από το «Βιωματικό Σχολείο», συμμετείχαν στο πρόγραμμα «Σιτάρι και ψωμί» του Κέντρου ΔΡΩ και ενημερώθηκαν από τη διατροφολόγο κ. Δημητράκοπούλου για τους κανόνες της υγιεινής διατροφής. Όλη αυτή τη δουλειά τους παρουσίασαν στη Στοά του Βιβλίου μέσα από δύο θεατρικά δρώμενα «Η ιστορία της καθημερινής μας διατροφής – Δημιουργία της πυραμίδας της διατροφής» και «Οι θρεπτικές ουσίες των τροφών. Η πυραμίδα της διατροφής», που ετοίμασαν οι δασκάλες κ. Χρ. Σολακάκη και Λ. Φλώρου. Τα δρώμενα εμπλουτίστηκαν με τα τραγούδια «Ο χορός των μπιζελλιών», «Ο μπαμπάς μου με ρωτάει», «Τόσο λίθος διατροφή!» που δίδαξε η καθηγήτρια Μουσικής κ. Ευ. Βοτάνοπούλου, ενώ τα κοστούμια από χαρτί και τις πινακίδες με τις ομάδες και τις ουσίες των τροφών ζωγράφισαν τα παιδιά μαζί με την καθηγήτρια Καλλιτεχνικών κ. Χρ. Κασάπα. Παράλληλα, προβλήθηκαν αντιπροσωπευτικές εικόνες από τις δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στην τάξη, που επιμελήθηκε ο δάσκαλος κ. Γ. Πετράκης. Ολοκληρώνοντας το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας, οι μαθητές ενδιαφέρονται πια να γνωρίσουν τι τρώνε, πότε τρώνε και τι προσφέρει κάθε προϊόν στον οργανισμό τους. Κατανόησαν τα οφέλη του συνδυασμού «υγιεινή διατροφή, καθημερινή άσκηση», εμπλούτισαν το λεξιλόγιό τους, καλλιέργησαν τη φιλιαναγνωσία, τη θεατρική και την αισθητική αγωγή. Τέλος, συνειδητοποίησαν ότι «Καλή διατροφή σημαίνει καλή υγεία!»

Πολιτιστικό πρόγραμμα «Η Παναγία του Θεοτοκόπουλου στη Σύρο»

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2007-2008 οι μαθητές της Δ' τάξης του Γ' Αρσακείου Δημοτικού Ψυχικού εκπόνησαν το εκπαιδευτικό πολιτιστικό πρόγραμμα του ΥΠ.Ε.Π.Θ. με θέμα «Η Παναγία του Θεοτοκόπουλου στη Σύρο». Οι μαθητές, με αφορμή το έτος Θεοτοκόπουλου (2008), γνώρισαν τη ζωή και το έργο του μεγάλου Έλληνα ζωγράφου, αλλήλ εκφράστηκαν και οι ίδιοι δημιουργικά μέσα από την τέχνη, συμμετέχοντας σε θεατρικό δρώμενο, εικαστικές δημιουργίες, χοροκίνηση. Με προβολή εκπαιδευτικού υλικού ενημερώθηκαν για τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο και για το νησί της Σύρου, μελέτησαν την εικόνα της Παναγίας μέσα από το έργο του ζωγράφου, δημιούργησαν εικαστικά έργα με κεντρικό θέμα τη μορφή της Πα-

ναγίας, επεξεργάστηκαν το βιβλίο της Μαρίνας Πετρή *Η Παναγία του Θεοτοκόπουλου στη Σύρο* και συνάντησαν τη συγγραφέα στη Βιβλιοθήκη των Σχολείων. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με τη δραματοποίηση του βιβλίου και την παρουσίαση θεατρικού μουσικοχορευτικού δρώμενου στο Θέατρο των Αρσακείων Σχολείων, με την ευκαιρία της εορτής της Μητέρας, αλλήλ και στην αίθουσα Τέχνης της Στοάς του Βιβλίου. Μετά την παράσταση οι γονείς ξεναγήθηκαν από τους μαθητές σε έκθεση με τα εκκλησιαστικά κειμήλια από τον ναό της Αγίας Αναστασίας των Σχολείων του Ψυχικού καθώς και με τα εικαστικά έργα των μαθητών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Την ευθύνη για την υλοποίηση του προγράμματος είχαν οι εκπαιδευτικοί κ. Δ. Παπαγιαννοπούλου και Σ. Βερβερίδης, με τη συνεργασία και την καθοδήγηση της Διευθύντριας του Σχολείου κ. Στ. Μέληλιου-Κοτρωιά.

Στιγμιότυπα από τη δραματοποίηση του βιβλίου «Η Παναγία του Θεοτοκόπουλου στη Σύρο» στη γιορτή της Μητέρας στο Θέατρο του Σχολείου (πάνω) και στην Αίθουσα Τέχνης (κάτω)

«Ποιος Θεός είναι»; Ένα παιχνίδι-δρώμενο με τους θεούς του Ολύμπου

Το θεατρικό παιχνίδι είναι ένα δυναμικό μέσο διδασκαλίας που δίνει πνοή στο καθημερινό πρόγραμμα του σχολείου και προσφέρει διέξοδο στην έμφυτη ανάγκη των παιδιών για έκφραση και παιχνίδι.

Οι δασκάλες της Γ' τάξης του Γ' Τοισπασίου Δημοτικού Εκάλης κ. Έ. Ελευθερίου (υποδιευθύντρια) και Μ. Τσίτσου, γνωρίζοντας την παιδαγωγική αξία του θεατρικού παιχνιδιού, συνεργάστηκαν με τη θεατρολόγο κ. Μ. Ροββά και με παιγνιώδη και ελκυστικό τρόπο βοήθησαν τους μαθητές να γνωρίσουν σπουδαία πολιτιστικά στοιχεία από τη ζωή των αρχαίων Ελλήνων. Ξεφεύγοντας από τη ρουτίνα της καθημερινότητας, μέσα από νέες δράσεις που εμπνεύστηκαν από τα μαθήματα της Ιστορίας, της Γλώσσας, της Μουσικής, των Εικαστικών, της Μουσικοκινητικής και της Θεατρικής Αγωγής ώθησαν τους μαθητές να παίξουν τον ρόλο των θεών του Ολύμπου. Η υποδιευθύντρια κ. Έ. Ελευθερίου έγραψε το θεατρικό δρώμενο «Ποιος Θεός είναι», οι μαθητές υποδύθηκαν τους θεούς και προσπάθησαν να μαντέψουν την ταυτότητα του καθενός. Το αποτέλεσμα της δουλειάς τους παρουσίασαν στους γονείς τους σε μία διαδραστική παράσταση στη Στοά Βιβλίου, κατά την οποία τα παιδιά έπαιζαν και οι γονείς συμμετείχαν απαντώντας στην ερώτηση του δρώμενου. Στο τέλος της εκδήλωσης μαθητές και γονείς επισκέφθηκαν τα βιβλιοπωλεία της Στοάς του Βιβλίου, όπου τους δόθηκε η ευκαιρία να ανακαλύψουν νέες και παλιότερες εκδόσεις της Ελληνικής Μυθολογίας.

Αφιέρωμα στη μελοποιημένη ποίηση

Στις 21 Μαρτίου 2008 οι μαθητές των Δ' και Στ'2 τάξεων του Α' Τοισπασίου Δημοτικού Εκάλης γιόρτασαν στη Στοά του Βιβλίου την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης με αφιέρωμα στη μελοποιημένη ποίηση. Στόχος της εκδήλωσης ήταν να παρουσιαστούν οι δρόμοι που συνδέουν την ποίηση με μια άλλη μορφή τέχνης, τη μουσική. Η μουσική, όπως και η ποίηση, εκφράζει συναισθήματα, ιδέες, ιδανικά... και όλα αυτά μεταφέρονται από τη μια μορφή τέχνης στην άλλη, δημιουργώντας μια παγκόσμια γλώσσα, που χρησιμοποιήσε ο άνθρωπος σε κάθε εποχή, τόπο και πολιτισμό. Στο α' μέρος της εκδήλωσης οι μαθητές της Στ' τάξης **Ελένη Μπίστικα, Σοφία Υφαντή, Αναστασία Παναγιωτοπούλου, Κατερίνα και Αλεξία Καραγκούννη** και **Νίκος Μακαρέζος** μαζί με τη μαθήτριά της Β' τάξης **Εύα Αλεξάνδρου** παρουσίασαν δικά τους μελοποιημένα ποιήματα. Στο β' μέρος παρουσιάστηκαν οι τρόποι με τους οποίους γνωστοί μουσικοσυνθέτες μελοποίησαν έργα μεγάλων ποιητών, ακολουθώντας ο καθένας διαφορετικό δρόμο. Άλλοτε είχαν οδηγήσει το συναίσθημα, άλλοτε τους τονισμούς του ποιητικού μέτρου ή τη δομή του και άλλοτε έκτιζαν τη μελωδία προσπαθώντας να υποστηρίξει το νόημα. Άλλες φορές πάλι καθοδηγούνταν από το ύφος του ποιήματος, και μάλιστα όταν το ποίημα ήταν μεταφρασμένο σε ξένη γλώσσα δημιουργούσε εξαιρετικά ενδιαφέρουσες προσεγγίσεις. Όλοι αυτοί οι τρόποι παρουσιάστηκαν μέσα από μουσικά παραδείγματα, τα οποία ερμήνευσαν οι μαθητές και προκάλεσαν τη συγκίνηση του ακροατηρίου.

Μαθήτριά του Γ' Τοισπασίου Δημοτικού Εκάλης στον ρόλο της Θεάς Εστίας

Ο Θεός Απόλλωνας στο δρώμενο του Γ' Τοισπασίου Δημοτικού Εκάλης «Ποιος Θεός είναι»;

